

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

SRIPATUM CHONBURI JOURNAL

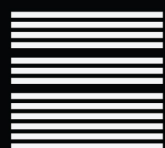
KNOWLEDGE

ISSN 1686-5715

NO.
03

SPU
SRIPATUM
UNIVERSITY
@Chonburi

00.00

2023

SRIPATUM

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม - มีนาคม 2566

www.chonburi.spu.ac.th/journal/

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

SRIPATUM CHONBURI JOURNAL

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566 ISSN 1686-5715

เจ้าของ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี 79 หมู่ 1 ต.คลองตำหรุ อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000 โทร. 0 3814 6123 โทรสาร 0 3814 6011	ฝ่ายพิสูจน์อักษร นางกุสุมา ถาวรปัญญา ฝ่ายเลขานุการ นางสาวรัศมีพร พยุงพงษ์ วัตถุประสงค์ 1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ใน สาขาวิชาการศึกษากฎหมายและการปกครอง บริหารธุรกิจ การบัญชี ศิลปศาสตร์ สื่อสารมวลชน รวมถึงเทคโนโลยีเพื่อ สังคม ของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา ทั้งในและนอก สถาบัน 2. เพื่อเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนผลงานทางวิชาการ ระหว่างคณะ ทั้งในและนอกสถาบัน 3. เพื่อประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยในด้านคุณภาพ ทางวิชาการตามระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ (มกราคม-มีนาคม, เมษายน-มิถุนายน, กรกฎาคม-กันยายน และ ตุลาคม-ธันวาคม) สำนักงาน สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี โทรศัพท์ 0 3814 6123 ต่อ 2507 โทรสาร 0 3814 6011 e-Mail: research@chonburi.spu.ac.th
ที่ปรึกษา รองอธิการบดี บรรณาธิการบริหาร ดร. บุษบา ชัยจินดา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี หัวหน้ากองบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ประภัสสร คำสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี กองบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง รองศาสตราจารย์ ดร. ธันยวิษ วิเชียรพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวดล บัวบางพลู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ดร. กิตติศักดิ์ แป้นงาม กระทรวงศึกษาธิการ ดร. พรนันทน์ วงศ์ตระกูล ศูนย์การเรียนรู้บ้านสามขา อาจารย์ชาติรี วงษ์แก้ว ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์	
ฝ่ายศิลปกรรม นายธีระ แสงศิริสายันท์กุล ฝ่ายอิเล็กทรอนิกส์ อาจารย์อดิศักดิ์ ภิญญาคง นายสิทธิพงษ์ พุทธวงษ์ ฝ่ายตรวจบทความภาษาอังกฤษ อาจารย์มนตรี พลเยี่ยม	

ข้อเขียนที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้ เป็นลิขสิทธิ์เฉพาะส่วนตัวของผู้เขียน
ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นได้ ไม่มีผลต่อกองบรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (peer reviewers)

1. ศาสตราจารย์ ดร. ชูติมา	สัจจนันท์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ศาสตราจารย์สุชาติ	เถาทอง	มหาวิทยาลัยบูรพา
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ครรชิต	มาลัยวงศ์ ราชบัณฑิต	ราชบัณฑิตยสถาน
4. รองศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ	นัยพัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา	ตันศิริ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. รองศาสตราจารย์ ดร. น้ำทิพย์	วิภาวิน	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
7. รองศาสตราจารย์ ดร. ศรีวรรณ	ยอดนิล	มหาวิทยาลัยบูรพา
8. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพจน์	บุญวิเศษ	มหาวิทยาลัยบูรพา
9. รองศาสตราจารย์ ดร. จรัสดาว	อินทรทัศน์	นักวิชาการอิสระ
10. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรีย์มาศ	สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
11. รองศาสตราจารย์ ดร. ชาดิชา	อิสรัมย์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
12. รองศาสตราจารย์ ดร. ธันยวิษ	วิเชียรพันธ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
13. รองศาสตราจารย์ ดร. เยวณารณ	พันธุ์เพ็ญ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
14. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิศ	ดาราวงษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
15. รองศาสตราจารย์ระเบียบ	สุภาวีรี	มหาวิทยาลัยศิลปากร
16. รองศาสตราจารย์รัตดา	ศุขปรีดี	มหาวิทยาลัยบูรพา
17. รองศาสตราจารย์กาญจนา	มณีแสง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพร	ศรีจำปา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุพงษ์	อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยธนบุรี
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณิ	ยหะกร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชฎาพรรณ	นิมนวล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์	สุขสกุลชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลิสา	ทรงศรีวิทยา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัมพันธ์	จันทร์ดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาวี	หัตถกรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทนงค์ศักดิ์	โสวัจสาดกุล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิไล	เอื้อปิยฉัตร	มหาวิทยาลัยบูรพา
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริลักษณ์	อุสาหะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกวิทย์	มณีธรร	มหาวิทยาลัยบูรพา
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรสวัสดิ์	ศิรศาสตร์นันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภูวดล	บัวบางพลู	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชา	คนกาญจน์	นักวิชาการพยาบาลอิสระ
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา	มีศิลป์วิกัย	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทพ	อุสาหะ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิราพร	ระโหลฐาน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาติ	คุณปลื้ม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรพงษ์	จันทร์งาม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรวิชัย	เลิศไทยตระกูล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรเพชร	ชลศักดิ์ตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงกมล	อุ้นจิตติ	มหาวิทยาลัยบูรพา
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์	รังสิโยภาส	นักวิชาการอิสระ
42. ดร. พิมพนิต	คอนดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
43. ดร. ธนัช	ทัพมงคล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
44. ดร. สุจินดา	ขจรรุ่งศิลป์	สถาบันอาศรมศิลป์
45. ดร. กิตติศักดิ์	แป้นงาม	กระทรวงศึกษาธิการ
46. ดร. บวรวิทย์	เป็รื่องวงศ์	ศาลแพ่งกรุงเทพใต้
47. ดร. สิรินธร	สินจินดาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
48. ดร. ศศิวุฒ์	วงษ์มณฑา	มหาวิทยาลัยบูรพา
49. ดร. นริศ	สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ฉบับนี้เป็นปีที่ 19 ฉบับที่ 3 ซึ่งเป็นฉบับเริ่มต้นของปีพุทธศักราช 2566 สำหรับในปีที่ผ่านมาถือว่ามีหลากหลายเหตุการณ์ที่ส่งผลให้เกิดประเด็นที่น่าสนใจในการนำให้ความสำคัญต่องานวิจัยมากขึ้นกว่าเดิมที่เป็นมา อาจกล่าวได้ว่าจากปีที่ผ่านมางานวารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี สามารถสรุปได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการผลงานวิจัยโดยทั่วไปออกมาเป็น 9 ประเด็นใหญ่ ดังนี้ 1) ชื่อเรื่องขาดความชัดเจน 2) ความเป็นมาและความสำคัญไม่ชัดเจน 3) วัตถุประสงค์กับสมมติฐานของงานวิจัยไม่สอดคล้องกัน 4) เขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับไม่ถูกต้อง 5) กรอบแนวคิดงานวิจัยไม่ชัดเจน 6) การทบทวนเอกสารและงานวิจัยไม่ดี ไม่ชัดเจนพอ 7) การนำเสนอข้อมูลหรือผลการวิจัยไม่เหมาะสม 8) การอภิปรายผลและการเขียนข้อเสนอแนะ ไม่ชัดเจน และท้ายสุด 9) การเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมไม่ถูกต้อง ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นสิ่งที่คณะทำงานวารสารฯ ได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด

ในฉบับนี้มีบทความที่น่าสนใจให้อ่านได้ศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ในการต่อยอดงานวิจัย โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 13 บทความ ซึ่งล้วนแต่เป็นบทความวิจัยทั้งสิ้นในหลากหลายศาสตร์ที่น่าสนใจและน่าศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสตร์ทางด้านการท่องเที่ยว (เรื่อง การยกระดับฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคูเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง เป็นต้น) ศาสตร์ทางด้านการเงินการธนาคาร (เรื่อง ความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน และเรื่อง การลงทุนในค่าใช้จ่ายที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) รวมไปถึงศาสตร์ของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (เรื่อง การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม และเรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019) เป็นต้น รวมไปถึงศาสตร์อื่นๆที่น่าสนใจอีกหลาย ๆ เรื่อง

และเนื่องในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้ท่านประสบแต่ความสุขเกษมสำราญและสัมฤทธิ์ผลในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ แล้วพบกันกับวารสารศรีปทุม ชลบุรี ฉบับต้อนรับเทศกาลสงกรานต์ปีพุทธศักราช 2566

รองศาสตราจารย์ประภัสสร คำสวัสดิ์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

บทความวิจัย

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดผังคลังสินค้า กรณีศึกษาบริษัท ABC จำกัด

ธัชชา ขลุ่ยประเสริฐ และไพโรจน์ เ้าธนชุลกุล..... 1-16

กฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการนำรูปแบบการได้ส่วนระดับชาติหรือการได้ส่วนสาธารณะมาใช้กับ
คดีที่เป็นภัยต่อสาธารณชน

อนันต์ เพียรพัฒนากลชัย..... 17-26

การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษา
และภาคอุตสาหกรรม

สุกัญญา บุญศรี, วัชรภรณ์ เชื้อนวัง, ประนอม พันธุ์ไสว และรสริน เจริญไธสง..... 27-37

การยกระดับฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคูเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในตำบลควนทอง
อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

เสาวคนธ์ ชูบัว, นาถนลิน สีเขียว และจุฑามาศ พรหมมา..... 38-48

การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งในช่วง
การแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019

พลอยตะวัน พลนาค, คงศักดิ์ ชมชุม และอภิตา นามแสง..... 49-58

การศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา
สายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564

ฐปณัท อื้อตระกูล และคณะ..... 60-71

การศึกษาการอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยจากการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

ตงตง ฉิน และจตุรวิทย์ แก้วสุวรรณ..... 72-81

การวิเคราะห์คำวิจารณ์ของลูกค้าสู่การพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมสีเขียว

อนันต์ เขียวชาญกิจการ และอัศวิน แสงพิบูล..... 82-95

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

รุ่งกัสนธรณ์ ศรีทราธนพัฒน์..... 96-105

สื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบสตีม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย

สุนิตย์ดา เย็นทั่ว, นที ยงยุทธ และญาณิศา บุญพิมพ์..... 106-116

การลงทุนในค่าใช้จ่ายที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พรชนก เฉลิมพงษ์ และรุ่งรศมี ดีปราศัย..... 117-123

ความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาดของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน

รุ่งรศมี ดีปราศัย และพรชนก เฉลิมพงษ์..... 124-132

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสำหรับโรงเรียนสาธิต
“พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

สิริยุพิน ศุภรัตน์ชัชคณา และคณะ..... 133-142

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดผังคลังสินค้า กรณีศึกษาบริษัท ABC จำกัด

INCREASING EFFICIENCY OF WAREHOUSE LAYOUT: A CASE STUDY OF ABC COMPANY

ธัญชา ขลุ่ยประเสริฐ, ไพโรจน์ ไร้อาชนกุล*

Thanatcha Khluiprasert, Pairoj Raathanachonkun*

นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน) คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัย

บูรพา ปีการศึกษา 2565, e-Mail: 63920439@go.buu.ac.th (Corresponding Author)

Student, Master of Science, (Logistics and Supply Chain Management), Faculty of Logistics,

Burapha University, Academic Year 2022,

e-Mail: 63920439@go.buu.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2022, August 14; Revised: 2022, September 22; Accepted: 2022, September 30)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุในการหยิบสินค้าล่าช้าในคลังสินค้าบริษัท กรณีศึกษา และเพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าด้วยเทคนิคของ Warehouse Optimization รูปแบบต่าง ๆ จากการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของการนำเข้าและขายของสินค้าแบบรายเดือน ทั้งปี 2564 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยแผนผังก้างปลา ทำการจัดกลุ่มสินค้าโดยใช้เทคนิคแบบเอบีซีและการปรับผังคลังสินค้า

ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ด้วยแผนผังก้างปลาได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นคือ พนักงานใช้เวลามากในการเดินทางหยิบสินค้า ผู้วิจัยจึงปรับผังคลังสินค้าใหม่โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สินค้าด้วยการแบ่งกลุ่มแบบเอบีซี พบว่ากลุ่มเอ มี 2 ชนิด กลุ่มบี มี 1 ชนิด และ กลุ่มซี มี 7 ชนิด จากการจัดผังคลังสินค้าใหม่พบว่า เมื่อขยายพื้นที่เพิ่ม 60 ตารางเมตร จากเดิมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ผลิตสินค้า โดยพื้นที่คลังจะเพิ่มขึ้นจากเดิม 1,015 ตารางเมตร เป็น 1,075 ตารางเมตร หรือ ขยายพื้นที่ได้ 5.9% และมีการเพิ่มประตูทางเข้าออกอีกด้านหนึ่งของคลังสินค้าสามารถลดระยะเวลาในแต่ละเที่ยวการหยิบลงได้ถึงครึ่งหนึ่งสำหรับการหยิบสินค้าจากอีก

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา

e-Mail: pairoj@buu.ac.th

Assistant Professor, Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Logistics, Burapha University

e-Mail: pairoj@buu.ac.th

ด้านหนึ่งของคลัง นอกจากนี้ ได้ทำการเพิ่มพื้นที่คลังสินค้า 1,125 ตารางเมตร และทำให้มีช่องเก็บพาเลทเป็น 2,480 พาเลท จากเดิมที่เก็บได้ 808 พาเลท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 3 เท่าตัว ในการปฏิบัติการจำเป็นต้องพิจารณาเลือกใช้รถโฟล์คลิฟท์ ขนาดไม่เกิน 1.3 เมตร นอกจากนี้ยังมีการใช้ระบบการควบคุมด้วยการมองเห็น โดยการเสนอให้จัดป้ายแสดงสถานะของสินค้าแต่ละชนิดในแต่ละพาเลท สีแดงใช้แทนสินค้ากลุ่มเอ สีเหลืองใช้แทนสินค้ากลุ่มบี สีชมพูใช้แทนสินค้ากลุ่มซี ในส่วนของการวิเคราะห์การปรับปรุงพื้นที่คลังสินค้า

คำสำคัญ: แผนผังก้างปลา, การวิเคราะห์แบบเอบีซี, การควบคุมด้วยการมองเห็น

ABSTRACT

The objectives of the study were to study the problems and causes of delayed picking in the warehouse of the case study's company and to increase the efficiency of warehouse management by a collection of basic information on the monthly import and sale of goods for the whole year 2021. This study used a fishbone diagram to find the root cause, managed inventory using ABC analysis, and changed the warehouse layout.

The fishbone diagram analysis revealed the problem that the employees spent too much time picking up the products. The research changed the warehouse layout by starting from the analysis of the products using ABC analysis. It was found that there were 2 types in group A, 1 type in group B, and 7 types in group C, respectively. This research increased the warehousing space by 60 square meters from the original area of 1,015 square meters to 1,075 square meters or expanded the area by 5.9%. Furthermore, this research increased a door on another side of the warehouse to reduce the picking time by around 50%. Finally, the research increased the warehouse area by 1,125 square meters, increasing the slot of pallet storage from 808 pallets to 2,480 pallets, which could increase approximately triple the original size. In the operation process, this research selected a forklift whose size should not exceed 1.3 meters. The researcher applied a visual control by setting the signboard to show each pallet's status in each product type. Red color represented group A products, yellow color represented group B products, and pink color represented group C products for the improvement analysis of the warehouse area.

Keywords: Fish Bone Diagram, ABC Analysis, Visual Control.

บทนำ

ปัจจุบันคลังสินค้ามีบทบาทสำคัญในโซ่อุปทานของการกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภค ซึ่งในคลังสินค้าของบริษัทกรณีศึกษา คลังสินค้าเป็นศูนย์กลางสำคัญที่เป็นแหล่งพักคอยและรอการส่งออกสินค้า (เพชรชมพู เทพพิพิธ, 2564, หน้า 1) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบบการต่าง ๆ ในคลังสินค้าพบว่าปัญหาคือการขาดประสิทธิภาพในการหยิบสินค้าทำให้เกิดผลกระทบคือความล่าช้าในการหยิบสินค้า กระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพภายในคลังสินค้าและการจัดวางสินค้าที่ไม่เป็น งานวิจัยนี้จึงคิดหาแนวทางการจัดการคลังสินค้าด้วยเทคนิค ABC Analysis และการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าด้วยเทคนิคของ Warehouse Optimization รูปแบบต่าง ๆ และการควบคุมการมองเห็นด้วยการทำ Visual Control โดยงานวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของปี 2564 แบบรายเดือนเพื่อนำมาวิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงในการปฏิบัติงานด้วยแผนผังก้างปลา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาแนวทางในการออกแบบคลังสินค้าที่ให้ประสิทธิภาพสูงสุดรวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพื้นที่และแนวทางการบริหารจัดการคลังสินค้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและสาเหตุในการหยิบสินค้าล่าช้าในคลังสินค้าบริษัทกรณีศึกษา
2. เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าด้วยเทคนิคของ Warehouse Optimization

รูปแบบต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

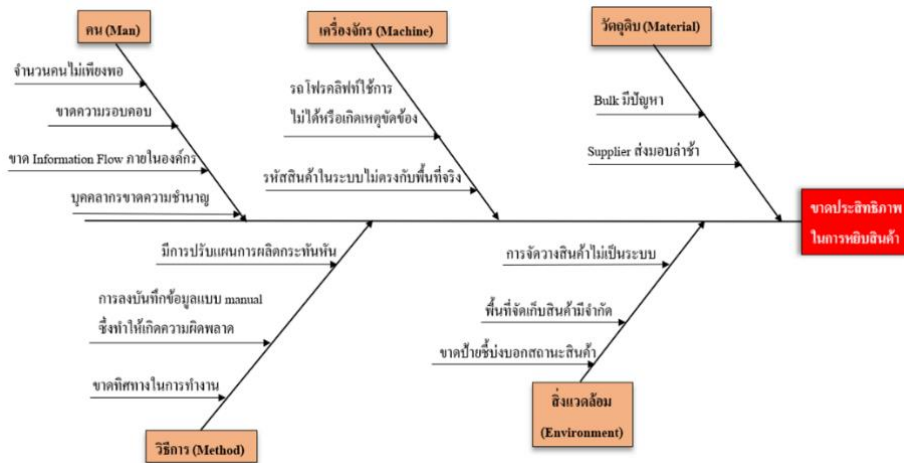
ประชากร คือรายการสินค้าทั้งหมดของบริษัทกรณีศึกษาบริษัท ABC จำกัด ในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2564 ซึ่งในการวิเคราะห์และปรับปรุงในการวิจัยนี้จะทำทั้งในส่วนสินค้าสำเร็จรูปและวัตถุดิบซึ่งจัดอยู่ในคลังสินค้าเดียวกัน

รายการสินค้าในบริษัทที่ทำการศึกษา

FIL, DUR, ALOE VERA	(Raw Material)	= วัตถุดิบ
PASS, DUR, CN, BULK	(Raw Material)	= วัตถุดิบ
VICKS, JP, ORANGE	(ลูกอมแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป
STPSL, ID, SOOTHING	(ลูกอมแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป
NURFN, TH, CHILDREN	(ยาน้ำแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป
MUCNX, US, ALPINE	(ลูกอมแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป
BACTV, IT, FAB	(ผลิตภัณฑ์ฟันแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป
STPSL, UA, FAB	(ลูกอมแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป
DBNDN, DE, FAB	(ผลิตภัณฑ์ฟันแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป
GRNDB, MX, EUCA	(ลูกอมแก้เจ็บคอ)	= สินค้าสำเร็จรูป

การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา จากการใช้การเก็บฐานข้อมูลของบริษัททำให้สามารถนำมาวิเคราะห์ผังก้างปลาตามแผนภาพ

ภาพที่ 1 แผนผังก้างปลาวิเคราะห์ปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการหยิบสินค้า

จากแผนผังก้างปลาการสรุปสาเหตุของปัญหาการจัดการพื้นที่จัดเก็บสินค้า โดยสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งหมด 5 ด้าน สามารถสรุปสาระสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของพื้นที่จัดเก็บสินค้าในระหว่างกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ ABC Analysis ได้ดังนี้ การจัดกลุ่มสินค้า, การวางกลุ่มสินค้าตามพื้นที่การจัดเก็บให้ง่ายต่อการขนส่ง, การจัดทำ Visual Control ในลักษณะป้ายบ่งชี้ของสินค้าที่จัดเก็บ ไฟแสดงสถานะการจัดเก็บ และการนำระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูล

1. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยแผนผังก้างปลา จากประสบการณ์ทำงานโดยตรงของผู้วิจัย และศึกษาฐานข้อมูลในบริษัทกรณีศึกษา ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาของคลังสินค้าที่แท้จริงนั้นคือ การขาดประสิทธิภาพในการหยิบสินค้า อันเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในระบบการจัดเก็บสินค้าจึงทำให้ใช้เวลานานในการเดินทางหยิบสินค้า

2. การวิเคราะห์ฐานข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากข้อมูลการผลิตสินค้าเพื่อนำเข้าจัดเก็บเป็นสินค้าในระหว่างกระบวนการผลิตและข้อมูลของการผลิตสินค้าสำเร็จรูปและนำมาวิเคราะห์ในขั้นต่อไป ประกอบด้วย การวิเคราะห์รายการสินค้าหรือ SKU ที่หมุนในแต่ละเดือน การวิเคราะห์พื้นที่จัดเก็บในปัจจุบัน การวิเคราะห์ปริมาณสินค้าสำเร็จรูปที่ซื้อขายในปี 2564 และการวิเคราะห์ปริมาณสินค้าคงคลังในปี 2564

ตารางที่ 1 ปริมาณสินค้าคงคลังในแต่ละเดือน (สถิติวันแรกของเดือน)

ปริมาณการจัดเก็บ (พาเลท/เดือน)	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม	รวม (พาเลท/ ปี)	เฉลี่ย (พาเลท/ เดือน)
1 MUCNX, US, ALPINE (ลูกอมแก้เจ็บคอ)	1,272	1,219	1,060	1,060	1,272	1,219	1,060	1,272	1,219	1,060	1,272	1,272	3,201	266.75
2 VICKS, JP, ORANGE (ลูกอมแก้เจ็บคอ)	140	120	100	100	100	100	120	100	100	120	140	140	468	39.00
3 STPSL, ID, SOOTHING (ลูกอมแก้เจ็บคอ)	128	256	320	192	128	384	320	128	384	320	256	192	1,286	107.17
4 DBNDN, DE, FAB (ผลิตภัณฑ์ฟัน แก้เจ็บคอ)	0	0	384	0	0	0	384	0	0	384	0	0	1,120	93.33
5 STPSL, UA, FAB (ลูกอมแก้เจ็บคอ)	40	40	80	0	40	40	80	40	40	80	0	0	232	19.33
6 NURFN, TH, CHILDREN (ยาน้ำแก้เจ็บคอ)	6	0	3	3	6	3	0	6	3	0	3	3	7	0.58
7 GRNDB, MX, EUCA (ลูกอมแก้เจ็บคอ)	40	0	40	0	40	0	40	40	0	40	0	0	113	9.42
8 BACTV, IT, FAB (ผลิตภัณฑ์ฟัน แก้เจ็บคอ)	0	64	0	0	0	64	0	0	64	0	0	0	180	15.00
รวม FG	1,626	1,699	1,987	1,355	1,586	1,810	2,004	1,586	1,810	2,004	1,671	1,607	6,607	550.58
9 PASS,DUR,CN,BULK (Raw Material)	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	39	3.25
10 FIL,DUR,ALOE VERA (Raw Material)	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	45	3.75
รวม RM	10	0	10	0	10	0	10	0	10	0	10	0	84	7.00
Min (พาเลท/เดือน)	239													
Mean (พาเลท/เดือน)	558													
Max (พาเลท/เดือน)	786													

หลังจากนั้นทำการจำแนกกลุ่มสินค้าตามหลักเกณฑ์ ประกอบด้วย การจำแนกกลุ่มสินค้าตามการวิเคราะห์ ABC Analysis หลักเกณฑ์ของ Magee และ Boodman (Bowersox & Closs, 1989, pp. 27-32)

และหลักเกณฑ์ของ Line of Equity และทำการปรับปรุงและพัฒนาด้วยเทคนิคของ Warehouse Optimization พร้อมกับข้อเสนอแนะด้าน Dynamic Slotting และการประยุกต์ใช้ Visual Control

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการพื้นที่จัดเก็บสินค้า

จากการรวบรวมปัญหาทั้ง 5 ปัจจัยประกอบด้วย คน เครื่องจักร วัตถุดิบ วิธีการ และสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการแก้ไขปัญหาการจัดการพื้นที่จัดเก็บสินค้า (ณัฐปริยา ฉลาดแย้ม, ประกายกาณ์ ชูศรี และยุภาพร ตงประสิทธิ์, 2558, หน้า 11-13) ดังนี้ การจัดวางกลุ่มสินค้าตามพื้นที่การจัดเก็บ, การประยุกต์ใช้ Visual Control ด้วยการจัดทำป้ายบ่งชี้สินค้าที่จัดเก็บ และการปรับปรุงระบบคลังสินค้า WMS ที่มีประสิทธิภาพโดยการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์/สารสนเทศช่วยในการทำงานร่วมกับ RFID, Sensors และระบบอัจฉริยะต่าง ๆ ที่ลดการทำงานของคนในขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 การวิเคราะห์รายการสินค้าหรือ SKU (Stock Keeping Unit) สินค้าของบริษัทมีสินค้าสำเร็จรูปและวัตถุดิบที่มีจำนวนประเภทและชนิดที่มีเพียง 10 สินค้า ซึ่งมีความต้องการในการจัดเก็บสินค้าที่ไม่เหมือนกันโดยผลิตภัณฑ์พ่นและวัตถุดิบสามารถเก็บได้ในอุณหภูมิปกติ แต่สินค้าส่วนใหญ่ต้องการควบคุมอุณหภูมิให้คงที่ที่ 25°C ดังนั้นหากสร้างอาคารที่แยกพื้นที่ปรับอากาศและไม่ปรับอากาศอาจไม่คุ้มค่า

2.2 การวิเคราะห์พื้นที่จัดเก็บในปัจจุบัน พื้นที่จัดเก็บในปัจจุบันมีลักษณะจำนวนช่อง (Slot) จำนวน 101 ช่อง ในแต่ละช่องมี 8 ชั้น และในแต่ละชั้นสามารถบรรจุ 1 พาเลท ดังนั้นสามารถบรรจุได้ 808 พาเลททั้งอาคารคลังสินค้า โดยที่ลักษณะพื้นที่จัดเก็บเป็นรูปตัวยูล้อมรอบห้องแผนกผลิตที่มีสายการผลิตสินค้าและพื้นที่ขนถ่ายสินค้าอยู่ด้านบนของแผนกภาพและมีทางเข้าออกเพียงด้านซ้ายด้านเดียว โดยมีข้อสังเกต

1) ผังพื้นที่จัดเก็บสินค้ามีลักษณะเป็นรูปตัว “U” ที่มีทางเข้าออกด้านเดียวและต้องย้อนกลับ มีทางด้านซ้ายทำให้การหยิบสินค้ามีระยะทางยาวและไม่คล่องตัว

2) ลักษณะการจัดเก็บสินค้ามีการแบ่งประเภทการจัดเก็บเป็น 4 ประเภท “a”, “2”, “6” และ “10” ซึ่งมีโซนการจัดเก็บที่แยกออกจากกันชัดเจนซึ่งไม่มีข้อมูลโดยละเอียดประเภทสินค้าดังกล่าว แต่สามารถอนุมานได้ว่าสินค้ามีการจัดเก็บตามลักษณะความถี่ของการหมุนเวียนสินค้าในคลังสินค้าจากมากไปหาน้อย

การขยายพื้นที่ด้วยทฤษฎีของแนวคิด Warehouse Optimization เป็นวิธีที่ผู้วิจัยเห็นว่าจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดในการหยิบสินค้า กระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพภายในคลังสินค้า และการจัดวางสินค้าที่ไม่เป็นระบบได้

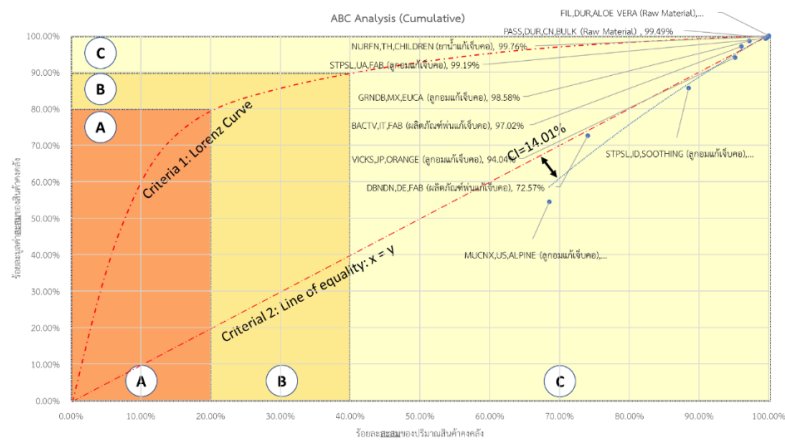
2.3 การวิเคราะห์ปริมาณสินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods: FG) ที่ซื้อ-ขายในปี 2564 ในปี 2564 บริษัท ABC จำกัด มีการขายสินค้าทั้ง 12 เดือน มีปริมาณที่ไม่แน่นอนโดยมีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุก ๆ 3-4 เดือน และลดลงมากที่สุด 13 ตู้ในเดือนเดียว โดยที่สินค้ากลุ่มลูกอมแก้เจ็บคอมีปริมาณการสั่งซื้อสูงสุดเฉลี่ย

22.42 ตู/เดือน มีความต้องการพื้นที่จัดเก็บสินค้าต่ำที่สุดอยู่ที่ 29 ตูในเดือนเมษายน โดยที่วัตถุดิบมีรอบการสั่งซื้อทุก 2 เดือนในปริมาณที่ต่ำเพียง 2 ตูทุก ๆ 2 เดือน ปริมาณสินค้าที่ต้องการจัดเก็บที่ 25°C คิดเป็นร้อยละ 93.00 หรือ 19,401 พาเลท ในขณะที่สินค้าที่ไม่จำเป็นต้องควบคุมอุณหภูมิคิดเป็นร้อยละ 7.00 หรือ 1,404 พาเลท ซึ่งการออกแบบให้มีคลังสินค้าแยกกันระหว่างห้องปรับอากาศกับไม่ปรับอากาศอาจไม่จำเป็น และข้อดีของการมีพื้นที่เดียวกันคือขั้นตอนการหยิบและจัดเก็บสินค้าจะมีความสะดวกและรวดเร็วมากกว่า และการส่งออกสินค้าสำเร็จรูปยังมีปัจจัยด้านคุณภาพเข้ามาเกี่ยวข้อง หากผลคุณภาพยังไม่ได้ตามที่กำหนดจะไม่สามารถส่งออกได้ ทำให้สินค้าเกิดการหมุนเวียนออกช้าและยากต่อการคาดการณ์การเข้า-ออกของพาเลท

2.4 การวิเคราะห์ปริมาณสินค้าคงคลังในปี 2564 ระยะเวลาในการผลิตสินค้าแต่ละ Lot ใช้เวลาในการผลิตเพียง 4-5 วัน ทำให้มีสินค้าพร้อมจำหน่ายและใช้เวลาในการส่งออกสินค้าใน 1-4 สัปดาห์ ดังนั้นความถี่ของข้อมูลที่ได้มาจึงค่อนข้างหยابต่อการแสดงให้เห็นถึงปริมาณเข้าออกในแต่ละวันของพาเลทสินค้า จากกระบวนการผลิตที่ใช้เวลาอันสั้น Supplier สามารถจัดส่งวัตถุดิบได้ทันเวลา แต่กระบวนการผลิตที่พึ่งพิงความตรงต่อเวลาของผู้ส่งมอบวัตถุดิบ ทำให้มีความเสี่ยงที่กระบวนการผลิตจะหยุดชะงักเนื่องจากการที่ไม่มีวัตถุดิบสำรอง ดังนั้นควรมีการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบสำรอง จากการดำเนินการในปี 2564 พบว่าในช่วงเดือนเมษายน, สิงหาคม และพฤศจิกายน มีการส่งมอบวัตถุดิบล่าช้าทำให้กระบวนการผลิตหยุดชะงัก ซึ่งร้อยละของปริมาณสินค้าคงคลังต่อความจุคลังมีการใช้งานสูงสุดที่ 97.28%, ต่ำสุดที่ 29.58%, และเฉลี่ย 69.01% จะเห็นได้ว่าการใช้งานส่วนใหญ่ต่ำกว่าความจุของคลังมาก แต่ในห้วงการผลิตสินค้าล็อตใหญ่คลังไม่สามารถรองรับการเก็บวัตถุดิบและสินค้าพร้อมขายในเวลาเดียวกัน

2.5 การจำแนกกลุ่มสินค้าคงคลังตามการวิเคราะห์แบบเอบีซี (ABC Analysis) จากการจำแนกโดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของสินค้าคงคลังมีรายละเอียดเป็นปริมาณการใช้สินค้าคงคลังในรอบปีและราคาต่อหน่วยของสินค้าคงคลังแต่ละรายการ นำมาคำนวณหามูลค่าสินค้าคงคลังแต่ละรายการที่หมุนเวียนในรอบปีนั้น โดยนำปริมาณการใช้สินค้าคงคลังในรอบปีคูณด้วยราคาต่อหน่วยของสินค้าคงคลังและเรียงลำดับจากข้อมูลสินค้าคงคลังแต่ละรายการตามมูลค่าสินค้าคงคลังที่คำนวณได้จากมากไปหาน้อยและนำค่าที่ได้มาวาด (ณัฐปรียา ฉลาดแย้ม ประกายภรณ์ ชูศรี และยุภาพร ตงประสิทธิ์, 2558, หน้า 11-13) พบว่าสินค้า 9 รายการ มีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มที่มีความเคลื่อนไหวต่ำและมูลค่าต่ำ โดยมีสินค้า 1 ชนิดที่มีความเคลื่อนไหวสูงและมูลค่าสูง จากนั้นคำนวณร้อยละสะสมของทั้งปริมาณการใช้สินค้าและมูลค่าสินค้าคงคลังจากสินค้าที่มีมูลค่าสูงสุดลดลงไปจนครบ 100% ขั้นตอนสุดท้าย นำมาสร้างกราฟ

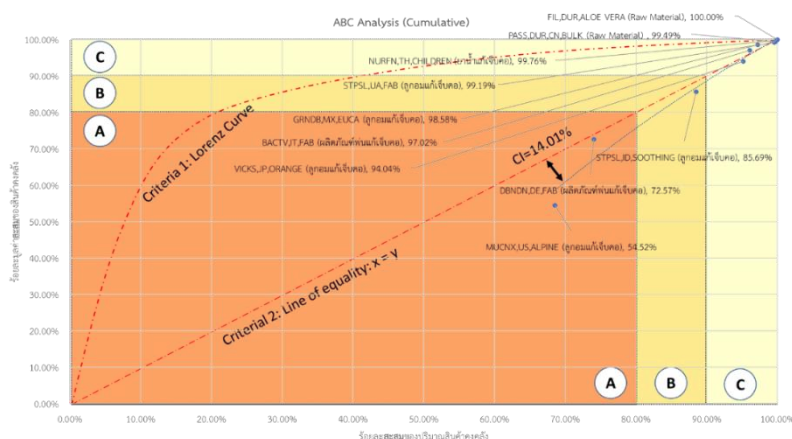
ภาพที่ 2 การจำแนกกลุ่มสินค้าคงคลังด้วยวิธี ABC Analysis–ตามมูลค่าสะสมของสินค้าคงคลัง จำแนกตามแนวคิด Traditional ABC Analysis: Criteria 1-Traditional ABC

2.6 เกณฑ์การจำแนกที่ 1 (Criteria 1) ตามหลักเกณฑ์ที่ Magee และ Boodman จากตารางการจำแนกกลุ่มสินค้าคงคลังตามการวิเคราะห์แบบเอบีซี (ABC Analysis) (Bowersox & Closs, 1989, pp. 27-32)

ตารางที่ 2 เงื่อนไขการจำแนกกลุ่มสินค้าคงคลังด้วยวิธี Traditional ABC Analysis

กลุ่ม	ร้อยละสะสมของ มูลค่าสินค้าคงคลังทั้งหมด	ร้อยละสะสมของ ปริมาณการใช้สินค้าคงคลังทั้งหมด
A	0-80	0-20
B	80-90	20-40
C	90-100	40-100

จากตารางที่ 2 พบว่ามีการกระจุกตัวของสินค้าคงคลังที่มีมูลค่าต่ำและปริมาณการเคลื่อนไหวในคลังน้อยโดยค่า Concentration Index อยู่ในระดับต่ำที่ 14.01% ซึ่งหมายถึงมูลค่าของสินค้านั้น ๆ กับการใช้งานมีความใกล้เคียงกันมากและสินค้าทั้งหมดมีการเคลื่อนไหวมากกว่า 40.00% จึงถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม C ทำให้ไม่สามารถกำหนดแนวทางการจัดการสินค้าที่แตกต่างกันได้และไม่สามารถเรียงลำดับความสำคัญที่ต้องดำเนินการต่อสินค้าแต่ละชนิดได้จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขการจำแนกประเภทสินค้าใหม่

ภาพที่ 3 การจำแนกกลุ่มสินค้าคงคลังด้วยวิธี ABC Analysis-ตามมูลค่าสะสมของสินค้าคงคลังโดยจำแนกตามแนวคิด Traditional ABC Analysis: Criteria 2–Equality ABC

2.7 เกณฑ์การจำแนก 2 (Criteria 2) ตามหลักเกณฑ์ของ Line of Equity ผู้วิจัยเสนอให้ปรับร้อยละสะสมปริมาณการใช้สินค้าคงคลังจากเดิมเป็นค่าใหม่ดังตารางให้มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (เท่ากันระหว่างค่าร้อยละสะสมของมูลค่าและปริมาณการใช้สินค้า) ที่ 80.00% และ 90.00% พบว่าสามารถจำแนกสินค้าได้

ตารางที่ 3 เงื่อนไขการจำแนกกลุ่มสินค้าคงคลังด้วยเกณฑ์การจำแนกแบบเส้นตรง

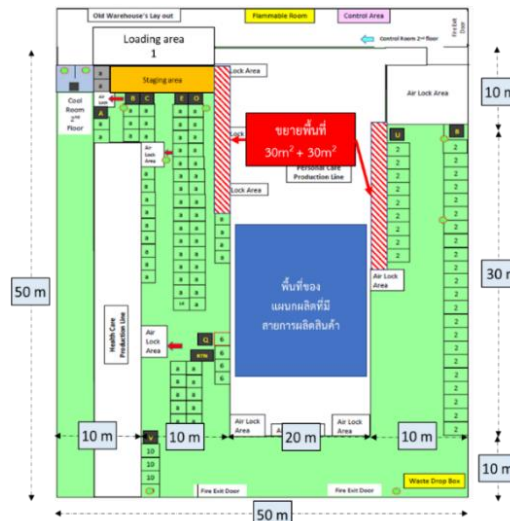
กลุ่ม	ร้อยละสะสมของ มูลค่าสินค้าคงคลังทั้งหมด	ร้อยละสะสมของ ปริมาณการใช้สินค้าคงคลังทั้งหมด
A	0-80	0-80
B	80-90	80-90
C	90-100	90-100

จากตารางที่ 3 พบว่า**กลุ่ม A** 2 ชนิด คือ MUCNX, US, ALPINE (ลูกอมแก้เจ็บคอ) และ DBNDN, DE, FAB (ผลิตภัณฑ์ฟัน) **กลุ่ม B** 1 ชนิด คือ STPSL,ID,SOOTHING (ลูกอมแก้เจ็บคอ) และ**กลุ่ม C** 7 ชนิด คือ VICKS, JP, ORANGE (ลูกอมแก้เจ็บคอ), BACTV, IT, FAB (ผลิตภัณฑ์ฟันแก้เจ็บคอ), GRNDB, MX, EUCA (ลูกอมแก้เจ็บคอ), STPSL, UA, FAB (ลูกอมแก้เจ็บคอ), PASS, DUR, CN, BULK (Raw Material), NURFN, TH, CHILDREN (ยาน้ำแก้เจ็บคอ), และ FIL, DUR, ALOE VERA (Raw Material)

Warehouse Optimization: Optimizing Space Utilization

2.8 การปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยคลังสินค้า (Space Optimization) หากขยายพื้นที่ขนาด 60m² จากเดิมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ผลิตสินค้า โดยพื้นที่คลังจะเพิ่มขึ้นจากเดิม 1,015m² เป็น 1,075m² หรือขยายพื้นที่ 5.90% จะสามารถเพิ่มจำนวนพื้นที่ชั้นวางของได้ 18 ช่อง หรือ 144 พาเลท เพิ่มจากเดิม 808 พาเลท เป็น 952 พาเลท หรือเพิ่มขึ้น 17.82%

ภาพที่ 4 ข้อเสนอปรับปรุงคลังสินค้าโดยขยายพื้นที่จัดเก็บ

2.9 การเพิ่มช่องทางเข้า-ออกและปรับทิศทางการไหลของสินค้า ข้อเสนอของผู้วิจัยคือการเพิ่มประตูทางเข้าออก, Loading Area และ Staging Area อีกด้านหนึ่งของคลังสินค้าเพื่อลดระยะทางการจัดเก็บสินค้าลงครึ่งหนึ่ง และสามารถเพิ่มพื้นที่ใช้สอยอีกเล็กน้อยเป็น 1,125 ตร.ม.

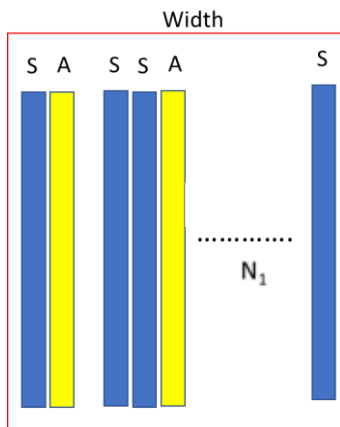
2.10 การจัดเรียงชั้นวางสินค้าในคลัง ข้อเสนอคือ (a) จัดเรียงชั้นวางสินค้าให้เป็นไปในทิศทางการเคลื่อนที่ของสินค้าในคลัง (b) เว้นช่องว่างกึ่งกลางเพิ่มให้สามารถขนวัตถุดิบหรือสินค้าสำเร็จรูปพร้อมขายระหว่างคลังสินค้ากับสายการผลิต และระหว่างสายการผลิตที่ 1 กับสายการผลิตที่ 2, (c) เพิ่มชั้นวางสินค้าในคลังโดยลดขนาดทางเดิน (Aisle) พบว่าการจัดวางรูปแบบที่ 2 ที่วางชั้นชิดผนัง 1 ด้าน และทางเดินติดผนังอีกด้าน จะสามารถวางชั้นสินค้าได้ 5 แถว โดยมีความกว้างทางเดินในแต่ละช่องที่ 1.3 ม. ซึ่งในภาพรวมจะมีช่องสินค้าจำนวน 62 ช่อง บรรจุได้ 2,480 พาเลท เพิ่มจากเดิม 808 พาเลทประมาณ 3 เท่าตัว ซึ่งในการปฏิบัติการจำเป็นต้องพิจารณาเลือกใช้รถ Forklift ขนาดไม่เกิน 1.3 ม. มาใช้งาน

การจัดเรียงชั้นวางสินค้าในคลังในปัจจุบันยังมีลักษณะที่ไม่เป็นแบบแผนเดียวกันทั้งคลัง มีข้อเสนอ คือ 1.การจัดเรียงชั้นวางสินค้าให้เป็นไปในทิศทางการเคลื่อนที่ของสินค้าในคลัง โดยเพิ่มชั้นวางของทั้งปีกซ้าย-ขวาและด้านล่างของอาคาร 2. การเว้นช่องว่างกึ่งกลางเพิ่มให้สามารถขนวัตถุดิบหรือสินค้าสำเร็จรูปพร้อมขายระหว่างคลังสินค้ากับสายการผลิตและระหว่างสายการผลิตที่ 1 กับสายการผลิตที่ 2 และ 3. การเพิ่มชั้นวางสินค้าในคลังโดยลดขนาดทางเดิน (Aisle) ลงโดยเลือกใช้รถ Forklift ขนาดยกสินค้าเท่าเดิม

แต่ที่มีโพรไฟล์ขนาดเล็กลงโดยเดิมในแต่ละพื้นที่กว้าง 10 ม. จะวางชั้นวางเพียง 4 แถวชั้นวาง (ฝั่งหนึ่งสองด้านและแถวกลาง) สามารถคำนวณการวางชั้นในพื้นที่ได้ดังนี้

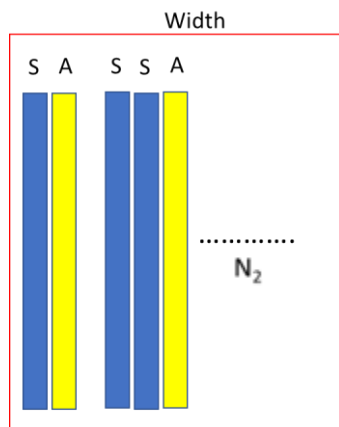
กรณี 1

$$\text{Width-1} = (S+A) + N_1(2S+A) + S$$

$$\text{จำนวนชั้นวาง: } 2N_1 + 2$$

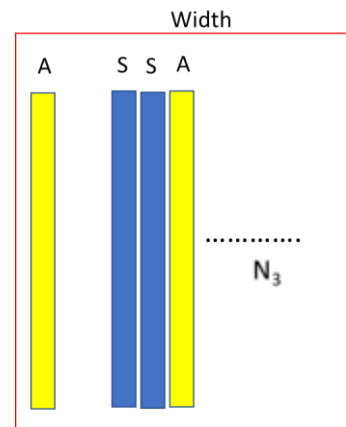
กรณี 2

$$\text{Width-2} = (S+A) + N_2(2S+A)$$

$$\text{จำนวนชั้นวาง: } 2N_2 + 1$$

กรณี 3

$$\text{Width-3} = A + N_3(2S+A)$$

$$\text{จำนวนชั้นวาง: } 2N_3$$

Note S: Shelf width; A: Aisle width; N: Positive integer

กรณี 1 $\text{Width-1} = (S+A) + N_1(2S+A) + S$ / จำนวนชั้นวาง: $2N_1 + 2$

จำนวน ชั้นวาง	ชั้นวาง 1.2 ม. กว้าง		Aisle Width (A)										
			1	1.2	1.4	1.6	1.8	2	2.2	2.4	2.6	2.8	3
2	N ₁	0	3.4	3.6	3.8	4	4.2	4.4	4.6	4.8	5	5.2	5.4
4		1	6.8	7.2	7.6	8	8.4	8.8	9.2	9.6	10	10.4	10.8
6		2	10.2	10.8	11.4	12	12.6	13.2	13.8	14.4	15	15.6	16.2
8		3	13.6	14.4	15.2	16	16.8	17.6	18.4	19.2	20	20.8	21.6

กรณี 2 $\text{Width-2} = (S+A) + N_2(2S+A)$ / จำนวนชั้นวาง: $2N_2 + 1$

จำนวน ชั้นวาง	ชั้นวาง 1.2 ม. กว้าง		Aisle Width (A)										
			1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	2
1	N ₂	0	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	3	3.1	3.2
3		1	5.6	5.8	6	6.2	6.4	6.6	6.8	7	7.2	7.4	7.6
5		2	9	9.3	9.6	9.9	10.2	10.5	10.8	11.1	11.4	11.7	12
7		3	12.4	12.8	13.2	13.6	14	14.4	14.8	15.2	15.6	16	16.4

กรณี 3 $\text{Width-3} = A + N_3(2S+A)$ / จำนวนชั้นวาง: $2N_3$

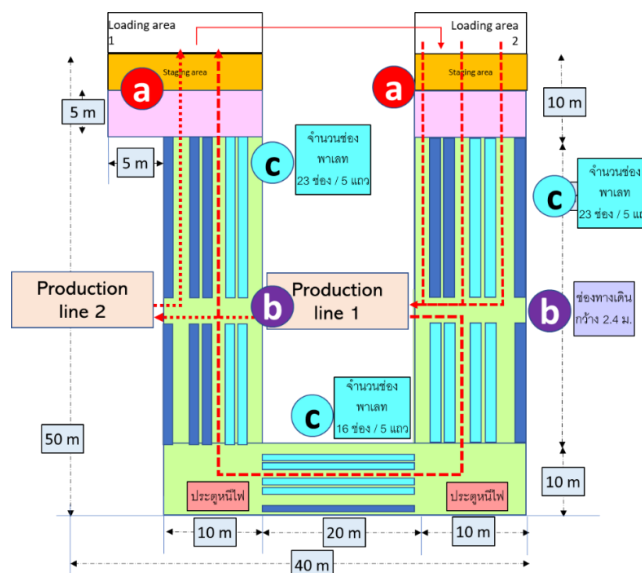
จำนวน ชั้นวาง	ชั้นวาง 1.2 ม. กว้าง		Aisle Width (A)										
			1	1.2	1.4	1.6	1.8	2	2.2	2.4	2.6	2.8	3
0	N ₃	0	1	1.4	1.8	2.2	2.6	3	3.4	3.8	4.2	4.6	5
2		1	4.4	5.2	6	6.8	7.6	8.4	9.2	10	10.8	11.6	12.4
4		2	7.8	9	10.2	11.4	12.6	13.8	15	16.2	17.4	18.6	19.8
6		3	11.2	12.8	14.4	16	17.6	19.2	20.8	22.4	24	25.6	27.2

ภาพที่ 4 การคำนวณจำนวนชั้นวาง

	ชั้นวางสินค้า (A)	ช่องวางสินค้า (B)	จำนวนความสูงของ ชั้น (C)	จำนวนพาเลท (D)=A x B x C	รวม
ปีกซ้าย	5 แถว	$(27.6/1.2)=23$	8 ชั้น	920	2,480 พาเลท
ปีกขวา	5 แถว	$(27.6/1.2)=23$	8 ชั้น	920	
ด้านท้าย	5 แถว	$(20/1.2)=16$	8 ชั้น	640	

ภาพที่ 5 การคำนวณจำนวนพาเลทใหม่ภายในคลังสินค้า

ภาพที่ 6 ภาพรวมข้อเสนอการจัดวางชั้นวางสินค้าภายในคลัง

3. ข้อเสนอในการปรับปรุงคลังสินค้า

3.1 ข้อเสนอด้าน Dynamic Slotting และการประยุกต์ใช้ Visual Control ในการหมุนเวียน (Turnover Rate) ของสินค้าในคลังมีวงรอบค่อนข้างสูง โดยพื้นที่จัดเก็บเดิมมีความจุ 808 พาเลท ต้องหมุนเวียนสินค้าจำนวนมากที่สุด 2,004 พาเลทใน 1 เดือน หรือมีการขนถ่ายทั้งคลังสินค้าทุก ๆ 12 วัน ประกอบกับวงรอบการผลิตสินค้าที่ 4-5 วัน ดังนั้นสินค้าสำเร็จรูปจะมีเวลาเก็บสักระยะและมีการหมุนออกของสินค้าค่อนข้างเร็วโดยเฉลี่ยในเดือนกรกฎาคมและตุลาคม โดยหยิบขนออกและบรรจุตู้ประมาณวันละ 167 พาเลท โดยไม่มีวันหยุดหรือ 20.8 พาเลทใน 1 ชม. (8 ชม./วัน) โดยที่ระบบจะทำการจัดเก็บสินค้าที่มีอัตราการรับและส่งสินค้าสูง ไว้ในส่วนหน้าของคลังสินค้าที่อยู่ติดกับพื้นที่โหลดสำหรับสินค้าที่มีอัตราการรับและส่งสินค้าต่ำก็จะถูกจัดเก็บไกลออกไป เช่น โปรแกรม JASCI ที่เป็น Warehouse Management System ที่มีส่วน Algorithm

ของการจัดวางสินค้าแบบ Dynamic Slotting ที่มีการใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงระบบนำเข้า ระบบนำออก ระบบจัดเก็บและการหยิบสินค้าผ่าน RFID/ป้ายอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ในการติดตามสินค้าในคลังแบบอัตโนมัติ ทำให้สามารถกำหนดเงื่อนไขการจัดหรือ Optimize ในการลดเวลาและระยะทาง โดยโปรแกรมจะประมวลผลการจากสถิติเทิร์นโอเวอร์ (Turn Over) ของสินค้าในทุก ๆ ช่วงเวลาที่กำหนด

จากการวิเคราะห์ ABC Analysis ผู้วิจัยกำหนดแบ่งสินค้าออกเป็น 3 กลุ่มตามความสำคัญ มูลค่าสินค้าและปริมาณการจัดเก็บสามารถแบ่งพื้นที่ในคลังออกเป็น 5 โซน โดยโซนที่ 1, 2 และ 3 จัดเก็บสินค้ากลุ่ม “A” โซนที่ 4 จัดเก็บสินค้ากลุ่ม “B” และ โซนที่ 5 จัดเก็บสินค้ากลุ่ม “C” ซึ่งการทำ Dynamic Slotting จำเป็นต้องมีการควบคุมสินค้าอัตโนมัติผ่านระบบอัจฉริยะต่าง ๆ อาทิ RFID Tag, Infrared Sensor ที่ตรวจจับตำแหน่งของสินค้าและในขั้นตอนของการประยุกต์ใช้ Visual Control โดยข้อเสนอของผู้วิจัยคือการจัดทำ Visual Aids ในรูปแบบ คือการประเมินสินค้าคงคลังด้วยสายตาว่ามีปริมาณมากหรือน้อยโดยผู้ควบคุมคลังสินค้าและการจัดทำป้ายบ่งชี้สินค้าแต่ละชนิดตามการจัดกลุ่มสินค้าจะช่วยให้ง่ายต่อการค้นหาโดยการจัดทำป้ายบ่งชี้มีรายละเอียด

กลุ่มสินค้า	สินค้า	ZONE	การจัดเก็บ	หยิบ/เก็บ	จำนวน
A					
A					
B					
B					
C					
C					
C					
C					

(a) ป้ายระบุสินค้าส่วนกลางและคิดค้น

(a) จัดทำป้ายแสดงสถานะของสินค้าแต่ละชนิดส่วนกลางและป้ายระบุชื่อแถวติดไว้ที่ผนัง เพื่อให้ง่ายต่อการสื่อสารและการบ่งชี้ ดังภาพด้านขวา

(b) ป้ายระบุสินค้าหน้าแถวชั้น

(b) จัดทำป้ายสำหรับวางบริเวณด้านหน้าของแถวการจัดวางสินค้าในแต่ละชนิดเพื่อทำการแยกหมวดหมู่สินค้าสินค้าแต่ละประเภทออกจากกัน ซึ่งภายในป้ายจะระบุตำแหน่งการจัดวางสินค้าและระบุชื่อและหน้าตัด เช่น สีแดง ใช้แทนสินค้ากลุ่ม “A” สีเหลือง ใช้แทนสินค้ากลุ่ม “B” และ สีชมพู ใช้แทนสินค้ากลุ่ม “C” ดังภาพด้านขวา

(c) ป้ายหน้าพาเลท

(c) ทำป้ายหน้าพาเลทโดยระบุชื่อสินค้า/Code/จำนวน/แถวจัดวาง ดังภาพด้านขวา

3.2 แผนการปรับปรุงและการนำไปปฏิบัติ จากข้อเสนอของผู้วิจัยในการจัดหมวดหมู่สินค้า การปรับปรุงพื้นที่และจัดการพื้นที่แบบ Dynamic Slotting นั้น สามารถดำเนินการได้ใน 3 ระยะ ดังนี้ **ระยะสั้น (สามารถปฏิบัติทันที-3 เดือน)** ได้แก่ ปรับปรุงการจัดเก็บสินค้าในพื้นที่เดิมที่มีอยู่ด้วยการแบ่งกลุ่ม ABC, จัดเก็บสินค้าในลักษณะ Static Slotting, จัดทำเครื่องหมาย/ป้ายแสดงสินค้าให้ถูกต้องตามพื้นที่ **ระยะกลาง (3-12 เดือน)** เป็นการจัดเก็บสินค้าในลักษณะ Manual Dynamic Slotting, จัดทำเครื่องหมาย/ป้ายแสดงสินค้าหมุนเวียนตามโซนพื้นที่ และ **ระยะยาว (1-2 ปี)** ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่คลังและเพิ่มจำนวนชั้นวางสินค้า, ปรับปรุงระบบ WMS ให้เป็นแบบอัจฉริยะมีการใช้ RFID, Sensors และการปรับใช้ Intelligent Visual Aids

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้เริ่มจากการวิเคราะห์ด้วยแผนผังก้างปลา การวิเคราะห์สินค้าด้วยการแบ่งกลุ่มแบบเอบีซี การวิเคราะห์การปรับปรุงและจัดพื้นที่คลังสินค้า นอกจากนี้ยังได้มีการใช้ระบบการควบคุมด้วยการมองเห็น เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเล่มนี้ พบว่าสินค้ากลุ่มเอ มี 2 ชนิด กลุ่มบี มี 1 ชนิด และกลุ่มซี มี 7 ชนิด เมื่อขยายพื้นที่เพิ่ม 60 ตารางเมตร จากเดิมเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ผลิตสินค้าโดยพื้นที่คลังจะเพิ่มขึ้นจากเดิม 1,015 ตารางเมตร เป็น 1,075 ตารางเมตร หรือ ขยายพื้นที่ได้ 5.90% และมีการเพิ่มประตูทางเข้าออก อีกด้านหนึ่งของคลังสินค้าสามารถลดระยะเวลาในแต่ละเที่ยวการหยิบลงได้ถึงครึ่งหนึ่งสำหรับการหยิบสินค้า จากอีกด้านหนึ่งของคลัง นอกจากนี้ได้ทำการเพิ่มพื้นที่คลังสินค้า 1,125 ตารางเมตร และทำให้มีช่องเก็บพาเลทเป็น 2,480 พาเลท จากเดิมที่เก็บได้ 808 พาเลท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 3 เท่าตัว และมีการเสนอให้จัดป้ายแสดงสถานะของสินค้าแต่ละชนิดในแต่ละพาเลท สีแดงใช้แทนสินค้ากลุ่มเอ สีเหลืองใช้แทนสินค้ากลุ่มบี สีชมพูใช้แทนสินค้ากลุ่มซี สอดคล้องกับ สุนันทา อนันต์ชัยทรัพย์ และชุมพล มณฑาทิพย์กุล (2564, หน้า 1) ที่ศึกษาการปรับปรุงการจัดวางตำแหน่งสินค้าภายในคลังสินค้า กรณีศึกษาบริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์โคราช จำกัด โดยการใช้หลักการ ABC Classification ในการจัดความสำคัญของสินคาร่วมกับหลักการตัวแบบการใช้โปรแกรมเชิงเส้นและสินค้าที่มีปริมาณการเคลื่อนไหวบ่อยควรวางบริเวณใกล้ประตูเพื่อกำหนดตำแหน่งที่วางสินค้าภายในคลังสินค้าให้เหมาะสมและลดระยะทางในการหยิบสินค้า และสอดคล้องกับ ภาณุพงศ์ ดารากัย และศักดิ์ชาย รักการ (2565, หน้า 1-2) ที่ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในธุรกิจเครื่องกำเนิดไฟฟ้า โดยการใช้โดยใช้หลักการ ABC Analysis แบบ Multiple-Criteria ด้วยเทคนิค Analytic Hierarchy Process: AHP ควบคุม FIFO เพื่อแก้ไขปัญหาการวางสินค้าไม่ตรงหมวดหมู่และการลดระยะเวลา

การหยิบสินค้า แล้วจำลองสถานการณ์หลังการออกแบบคลังสินค้าใหม่ และกำหนดนโยบายการตรวจนับสินค้าตามระบบขนาดการสั่งซื้อที่ประหยัด (EOQ) พร้อมทั้งสร้างระบบ Google Sheet ออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือมาบันทึกข้อมูลการตรวจนับสินค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระบวนการผลิตที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันมีความเสี่ยงสูงมากในการผลิตเนื่องจากใช้แนวทางบริหารวัตถุดิบใกล้เคียงกับ Just-in-Time System จะเห็นได้ว่าการล่าช้าในการส่งมอบวัตถุดิบ ซึ่งแนวทางการแก้ไข คือการหา Supplier ทางเลือกอื่น ๆ เตรียมพร้อมไว้ การตุนวัตถุดิบบางส่วนที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดความล่าช้าในการส่งมอบหรือที่เคยมีปัญหาในอดีตและการปรับปรุงคลังสินค้า
2. สามารถนำทฤษฎี First In First Out (FIFO) เพื่อช่วยให้สินค้าที่ถูกจัดเก็บอยู่ในคลังสินค้ามีการหมุนเวียนและลดปัญหาสินค้าเสื่อมคุณภาพเมื่อถูกจัดเก็บไว้เป็นเวลานาน สอดคล้องการกับการใช้กระบวนการ Dynamic Slotting

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากชุดข้อมูลซื้อสินค้าบริษัท ABC เป็นตัวอย่างของสินค้าที่มีความสำคัญในระดับใกล้เคียงกัน จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์ (Criteria) ในการจัดกลุ่มสินค้าในด้วยเงื่อนไขอื่น ๆ อาทิ ความเร็วในการผลิตแต่ละสินค้า ความพร้อมของวัตถุดิบ สัดส่วนกำไรต่อสินค้า ฯลฯ นอกจากนี้ควรศึกษาวิธีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเพื่อให้ได้สินค้าที่ใช้เวลาในผลิตและการจัดหาวัตถุดิบมาเป็นตัวแปรในการศึกษา
2. ควรศึกษาถึงต้นทุนของสินค้าคงคลังที่ทำการจัดเก็บเพราะส่งผลต่อพื้นที่การจัดเก็บ รวมไปถึงกำลังคนในการดูแลและจัดการด้วย

บรรณานุกรม

- ณัฐปรีญา ฉลาดแย้ม, ประกายกานต์ ชูศรี และยุภาพร ตงประสิทธิ์. (2558). *การวิเคราะห์แบบเอบีซี ABC Analysis*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศสถิติ, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพชรชมพู เทพพิพิธ. (2564). *คลังสินค้าแบบส่งผ่าน Cross Docking Operation*. กรุงเทพฯ: แวร์เฮาส์สตอรี่.
- ภาณุพงศ์ ดารากัย และศักดิ์ชาย รักการ. (2565). *การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าในธุรกิจเครื่องกำเนิดไฟฟ้า*. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการงานวิศวกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี (Online)

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

สุนันทา อนันต์ชัยทรัพย์ และชุมพล มณฑาทิพย์กุล. (2564). *การปรับปรุงการจัดวางตำแหน่งสินค้าภายในคลังสินค้า กรณีศึกษาบริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ โคราช จำกัด*. หลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์ และซัพพลายเชน บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

Bowersox, D., & Closs, D. (1989). Supply Chain Process Integration: A Theoretical Framework. *Journal of Business Logistics*, 30(2), pp. 27-32.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

**กฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการนำรูปแบบการไต่สวนระดับชาติ
หรือการไต่สวนสาธารณะมาใช้กับคดีที่เป็นภัยต่อสาธารณชน***

**MODEL LAW CONCERNING THE UTILIZATION OF THE NATIONAL
INQUIRY AND PUBLIC HEARING FOR A PUBLIC JEOPARDY**

อนันต์ เพียรวัฒนะกุลชัย

Anant Pianwattanakulchai

รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี,
e-Mail: Anan3250700105061@gmail.com (Corresponding Author)

Associate Professor, Master of Law Programs, Faculty of Law, Sripatum University Chonburi
Campus, e-Mail: Anan3250700105061@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2022, September 8; Revised: 2022, December 2; Accepted: 2022, December 8)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการไต่สวนสาธารณะหรือการไต่สวนระดับชาติเพื่อเป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่ร้ายแรงและมีลักษณะเฉพาะ (Gross Violation and Characteristic) มีวิธีการดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสังเคราะห์ข้อมูลเอกสารทางกฎหมายแล้วนำผลการสังเคราะห์ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและงานวิจัยโดยการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) กลุ่มตัวอย่างเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 1 คน ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม จำนวน 1 คน ผู้พิพากษาศาลปกครอง จำนวน 1 คน รองอัยการสูงสุด จำนวน 1 คน ทนายความ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 1 คน และประชาชน, องค์กรเอกชนหรือองค์กร จำนวน 9 คน ได้แก่ มูลนิธิสุกนิมิต มูลนิธิกระจกเงา และสมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน ข้อค้นพบของงานวิจัยคือ การประกันสิทธิและเสรีภาพของจำเลยในกระบวนการพิจารณาคดีและทำให้สังคมได้เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการทำความผิดของจำเลยนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์การไต่สวนสาธารณะหรือการไต่สวนระดับชาติ โดยมีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วยเนื้อหา ส่วนที่ 1 คำจำกัดความของกฎหมายการไต่สวนสาธารณะ การศึกษาข้อเท็จจริงในการไต่สวน การ

*งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี ปีการศึกษา 2561

บันทึกgrayงาน ข้อกำหนดขอบเขตการไต่สวน คณะกรรมการไต่สวน กรรมการไต่สวน หน่วยงานไต่สวน สมาชิก ผู้มีส่วนร่วม คำวินิจฉัย และบุคคลผู้ช่วยเหลือการไต่สวน ส่วนที่ 2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไต่สวนและประเภทข้อหา ส่วนที่ 3 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการไต่สวนอำนาจหน้าที่ การแต่งตั้ง และบทบาทของคณะกรรมการ และส่วนที่ 4 การใช้อำนาจ กระบวนการไต่สวนและระเบียบการไต่สวน การวิจัยเสนอแนะให้มีการตรากฎหมายการไต่สวนสาธารณะหรือการไต่สวนระดับชาติตามรูปแบบวิจัยนี้ได้มาเพื่อให้เป็นรูปแบบกฎหมาย (Model Law) ว่าด้วยการไต่สวนสาธารณะหรือการไต่สวนระดับชาติ

คำสำคัญ: การไต่สวนสาธารณะ, การไต่สวนระดับชาติ, ภัยต่อสาธารณะชน

ABSTRACT

This research aimed to make a model law concerning the utilization of the national inquiry and public hearing for a public jeopardy to be judicial process in gross violation and characteristic cases. This qualitative research synthesized legal document data and used the synthesis results to check the quality of tools and research by listening to opinions (Hearing). The samples consisted of one judge from the Constitutional Court, one judge from the Court of Justice, one judge from the Administrative Court, one deputy attorney general, five lawyers, one officer from the Department of Special Investigation and one officer from the National Anti-Corruption Commission, and 9 persons including general people and those from private organizations or organizations, namely World Vision Foundation, Mirror Foundation, and the Human Rights Lawyers Association. The findings of this research were as follows: Regarding the guarantee of right and freedom of a defendant in judicial process and having the society learn the behavior of committing offence of a defendant, there shall be a public inquiry law or national inquiry, having the law structure consisting of Part 1: Definition of Public Inquiry Law, Study of the Fact in Inquiry, Record of Report, Provisions of Scope of Inquiry, Inquiry Committee, Inquiry Committee Members, Inquiry Working Unit, Members, Participant, Ruling and Persons Helping the Inquiry; Part 2: Authority and Duty of Inquiry Committee and Types of Charge; Part 3: Components and Qualifications of the Inquiry Committee Authority, Duty, Appointment and Roles of Inquiry Committee; and Part 4: Using of Authority, Process of Inquiry and Inquiry Regulation. It was recommended that the public

inquiry law or the national inquiry be legislated in accordance with the findings in this research to be the model law on public inquiry or national inquiry.

Keywords: Public Inquiry, National Inquiry, Risk to General People.

บทนำ

แนวคิดในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมมีความสำคัญมาก และเป็นหน้าที่ของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่จะต้องมีบทบัญญัติกฎหมายวางรากฐานของสิทธิไว้ เพื่อให้ประชาชนสามารถบรรลุถึงสิทธิที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น รูปแบบหรือหลักเกณฑ์ในการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะ (Public Hearing, Public Inquiry) ก็เป็นอีกรูปแบบทางกฎหมายที่จะนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในลักษณะรูปแบบกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ประเภทคดี กระบวนการไต่สวนสาธารณะหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ เป็นต้น (ปกรณ นิลประพันธ์, 2548, หน้า 52) เมื่อพิจารณากระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีทุจริตของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เห็นว่าเป็นการไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริง ในลักษณะการไต่สวนหรือสอบปากคำพยานโดยห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่นั้นด้วย เว้นแต่คณะอนุกรรมการไต่สวนจะอนุญาตเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวนข้อเท็จจริง (ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2555 ข้อ 27) และก่อนเริ่มไต่สวนหรือสอบปากคำพยาน ให้แจ้งให้พยานทราบว่าอนุกรรมการมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา การให้ปากคำอันเป็นเท็จต่ออนุกรรมการอาจเป็นความผิดตามกฎหมาย (ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าด้วยการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. 2555 ข้อ 28) จากกรณีข้างต้นยังมีความชัดเจนว่าการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นการไต่สวนหรือสอบปากคำเช่นเดียวกันพนักงานสอบสวนในคดีอาญาที่มีได้กระทำในลักษณะการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะก็ย่อมหมายความว่า การไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะของประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้เป็นการเฉพาะ (ศิริพร เอี่ยมธงชัย, 2548, หน้า 20) จึงเป็นที่มาในการนำมาเป็นประเด็นปัญหาการทำวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งร่างกฎหมายว่าด้วยการไต่สวนสาธารณะของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีและกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายการพิจารณาความในการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะของต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในประเทศไทย

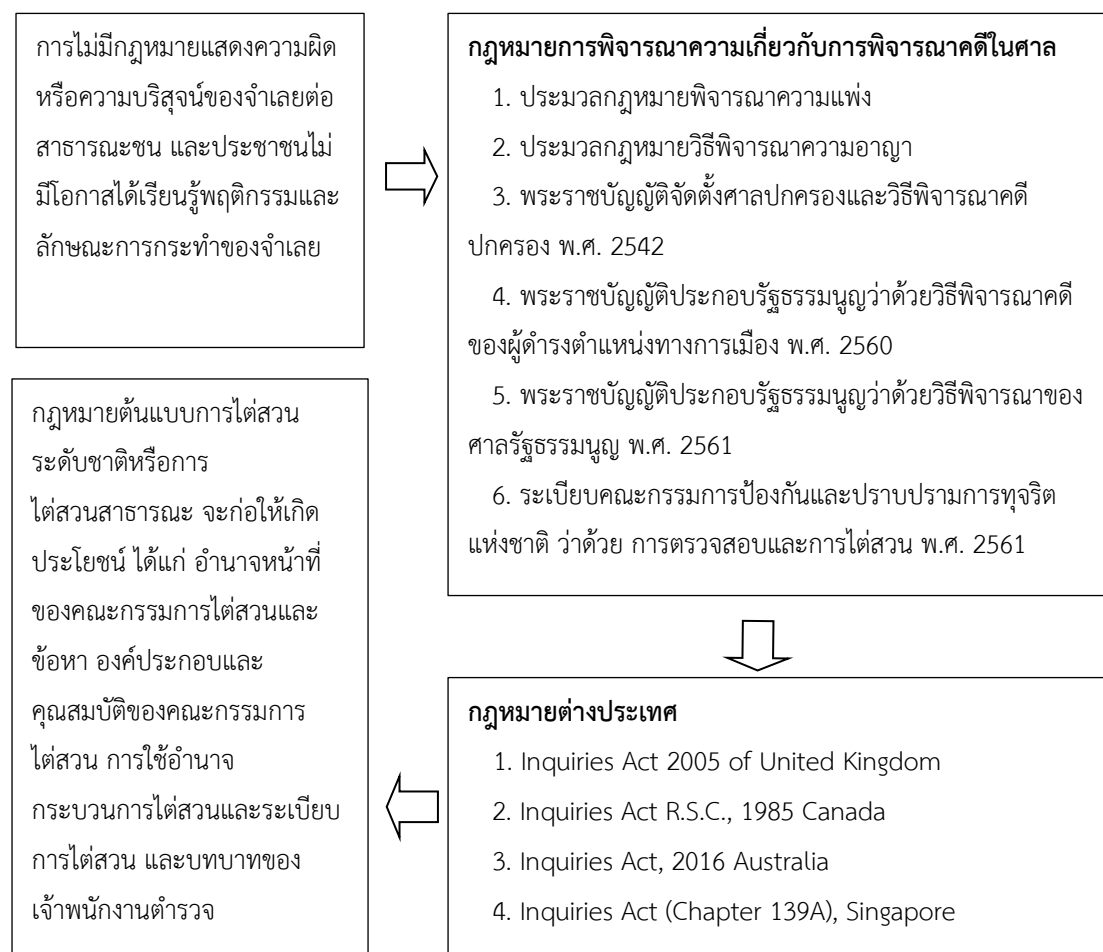

3. เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะ

สมมติฐานของการวิจัย

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยที่จะแสดงความผิดหรือความบริสุทธิ์ในกระบวนการพิจารณาคดีจะมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะที่มีโครงสร้างประกอบด้วย อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไต่สวนและข้อหา องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการไต่สวน การใช้อำนาจ กระบวนการไต่สวนและระเบียบการไต่สวน และบทบาทของเจ้าพนักงานตำรวจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการพิจารณาคดีในศาลประเภทข้อหา กระบวนการไต่สวน และหลักการรับฟังพยานหลักฐานโดยทำการนำกฎหมายต่างประเทศมาเปรียบเทียบกับเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์จัดทำร่างพระราชบัญญัติต่อไป โดยงานวิจัยนี้แบ่งระเบียบวิธีวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ในระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีวิจัยที่จะใช้ (Research Design) การดำเนินการศึกษาวิจัยนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1 และวัตถุประสงค์ข้อ 2 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงกฎหมาย (Legal Research) ในรูปแบบวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากข้อมูล วิจัยเอกสาร (Documentary Research) การศึกษารวบรวม ค้นคว้าและสังเคราะห์เอกสารทางกฎหมาย ประกอบด้วยตัวบทกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ หนังสือ บทความ งานวิจัย สถิติหน่วยงานภาครัฐและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวนสาธารณะทั้งของไทยและต่างประเทศ ภายหลังจากนั้นจะทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบด้านนโยบายและด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อจำกัดและอุปสรรคมาโดยตรง เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการนำกฎหมายว่าด้วยการไต่สวนสาธารณะมาใช้ ได้แก่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 1 คน ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม จำนวน 1 คน ผู้พิพากษาศาลปกครอง จำนวน 1 คน รองอัยการสูงสุด จำนวน 1 คน ทนายความ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 1 คน และประชาชนและองค์กรเอกชน หรือองค์กร จำนวน 9 คน ได้แก่ มูลนิธิสุกนิมิต มูลนิธิกระเจียว และสมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน โดยมีประเด็นสัมภาษณ์ได้แก่

1. ปัญหาและอุปสรรคในการค้นหพยานหลักฐานตามรูปแบบที่ใช้ในปัจจุบัน
2. ความคิดเห็นในการนำรูปแบบการไต่สวนสาธารณะมาใช้กับคดีบางประเภท
3. ประสพการณ์ของผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการไต่สวนสาธารณะ

ระยะที่ 2 นำผลการสังเคราะห์ไปจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย (Hearing) เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เรียบร้อยแล้วจนได้รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Final Report) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะแล้ว ภายหลังจากนั้นจะได้นำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะไปทำการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Hearing) แก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อให้มีการวิพากษ์ว่าเห็นด้วยหรือไม่ หรือจะเสนอแนะอย่างไร เพื่อนำไปสู่แนวทางในการนำไปพัฒนาแก้ไขรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

1. **คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องของการไต่สวน** การบัญญัติคำจำกัดความของกฎหมายแต่ละประเทศนั้นมีความแตกต่างกันโดยมีรูปแบบของการกำหนดคำจำกัดความไว้ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบแรกเป็น

การอธิบายความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ในมาตราอื่น ๆ ที่ผู้ร่างกฎหมายจะให้ความหมายเป็นลักษณะเฉพาะ และกำหนดขอบเขตของกฎหมายไปด้วยเพื่อให้ผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายใช้อย่างมีข้อจำกัด รูปแบบที่สองเป็นการกำหนดไว้ในตอนต้นของรัฐบัญญัติเช่นเดียวกับกฎหมายไทย ซึ่งการกำหนดไว้เช่นนี้ก็เพื่อให้ง่ายต่อการบังคับใช้ การตีความและขอบเขตของการบังคับใช้ รวมทั้งกำหนดขอบเขตของคำจำกัดความได้โดยง่าย รูปแบบที่สามเป็นกรณีที่อธิบายความหมายของคำในลักษณะของการอธิบายไปในตัวบทโดยไม่ต้องมีการกำหนดความหมายไว้อีก ซึ่งจะทำให้ไม่จำเป็นต้องมีการตีความ แต่ข้อเสียจะทำให้การกำหนดขอบเขตการบังคับใช้เป็นที่ยากและมีผลต่อผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายว่ามีขอบเขตน้อยเพียงใด

2. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไต่สวนและประเภชข้อหา พบว่าคณะกรรมการไต่สวนสาธารณะมีอำนาจหน้าที่เป็นองค์กรกึ่งตุลาการ (Quasi-Judicial Organ) เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีความจำเป็นและเป็นประเภชคดีที่จะเปิดเวทีสาธารณะหรือไม่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ได้นำเสนอในการเปิดเวทีสาธารณะและอำนาจในการสั่งให้ประชาชนออกไปจากการไต่สวนสาธารณะหรือห้ามการรายงานสู่สาธารณะต่อการดำเนินคดี และถ้าคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในการเปิดเวทีสาธารณะหรือรายงานหรือการตีพิมพ์ข้อมูลที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ก็ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะตีพิมพ์หรือเผยแพร่ข้อมูลได้ เพราะการไต่สวนสาธารณะนั้นเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารมิใช่อำนาจของฝ่ายตุลาการ แต่การไต่สวนสาธารณะเป็นรูปแบบหนึ่งของฝ่ายบริหารในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์สาธารณะให้มีการเรียนรู้พฤติกรรมกรรมการทำความผิดตามกฎหมายต่างประเทศกำหนดประเภชข้อหาไว้คล้ายคลึงกันโดยกำหนดไว้ในรูปแบบของการขยายความคำจำกัดความซึ่งเป็นลักษณะการกำหนดคำจำกัดความในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) เพราะการไต่สวนสาธารณะนั้นไม่อาจกำหนดข้อหาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเช่นเดียวกับการกำหนดคำจำกัดความในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ได้ เพราะผู้ร่างกฎหมายไม่อาจแน่ใจได้ว่าบัญญัติได้ครอบคลุมแล้วหรือไม่ ดังนั้นจึงกำหนดข้อหาไว้ ได้แก่ อาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และอาชญากรรมที่กระทำต่อมนุษยชาติด้วย โดยอาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์นั้นให้หมายความรวมถึง การกระทำใด ๆ ที่มุ่งทำลายหรือทำลายล้างกลุ่มชาติพันธุ์ เชื้อชาติ กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มศาสนาโดยการกระทำฆ่าสมาชิกในกลุ่ม การทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายหรือจิตใจต่อสมาชิกในกลุ่ม การสร้างสถานการณ์ที่เป็นภัยต่อชีวิตที่จะนำไปสู่การทำลายล้างทางกายภาพของกลุ่มทั้งหมดหรือบางส่วน การมีเจตนาที่จะกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการกำเนิดภายในกลุ่มการบังคับให้ย้ายออกจากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง

ซึ่งการกระทำเหล่านี้มีลักษณะเป็นการฆ่า การทำลายล้าง การบังคับให้เป็นทาส การบังคับให้ออกไปหรือเคลื่อนย้ายของพลเมือง การควบคุมโดยเผด็จการต่อความเป็นอิสระหรือเสรีภาพทางร่างกายอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหรือต้องปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรม การทรมาน การข่มขืน การกดขี่ทางเพศ การบังคับให้ค้าประเวณี การบังคับให้ตั้งครรภ์ หรือ

การใช้กำลังบังคับ การทำให้แท้งลูกโดยการข่มขืนทางเพศ การก่อการร้ายเป็นกลุ่มหรือสมาคมที่มีแนวคิดทางการเมือง เชื้อชาติ สัญชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา เพศ หรือสิทธิขั้นพื้นฐานอื่นใดที่ได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม การบังคับให้สูญหาย หรือหายตัวไปของบุคคลและอาชญากรรมแบ่งแยกสีผิว นอกจากคดีดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า เป็นเรื่องหรือประเด็นที่จำเป็นต่อประโยชน์สาธารณะก็ให้รับไว้เพื่อไต่สวนต่อไปได้

3. องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการไต่สวน ในการแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนนั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการเปิดไต่สวนสาธารณะและเป็นผู้แต่งตั้งประธานและคณะกรรมการตามจำนวนที่เห็นว่าเรื่องที่จะทำการไต่สวนนั้นมีเนื้อหาสาระและระยะเวลาในการไต่สวนมากน้อยเพียงใดโดยจะต้องประกอบด้วย ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ผู้พิพากษาศาลปกครอง พนักงานอัยการ ผู้แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ผู้แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) และผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

4. การใช้อำนาจ กระบวนการไต่สวนและระเบียบการไต่สวน ให้คณะกรรมการสามารถกระทำการใด ๆ อันจะให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงสาธารณะเพื่อประกอบการพิจารณาคดีของศาลโดยไม่จำกัด เรื่องในการไต่สวนเพื่อสวัสดิการสาธารณะหรือผลประโยชน์สาธารณะ โดยให้คณะกรรมการไต่สวนเป็นผู้กำหนดและให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบต่าง ๆ ที่จะทำให้การบริหารจัดการองค์การสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เมื่อได้มีการแต่งตั้งประธาน รัฐมนตรีต้องเป็นผู้กำหนดวันที่จะเริ่มต้นการไต่สวน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายโดยกำหนดเงื่อนไขการไต่สวนและกำหนดให้รัฐมนตรีเสนอแต่งตั้งสมาชิกคนอื่น ๆ ให้เป็นการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการไต่สวน และกำหนดจำนวนของคณะกรรมการด้วยโดยคณะกรรมการจะต้องดำเนินงานตาม “ขอบเขตของการดำเนินงาน” ได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวนเรื่องเฉพาะใด ๆ ที่คณะกรรมการไต่สวนทำการพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อเสนอของคณะกรรมการไต่สวน และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของการไต่สวนที่รัฐมนตรีเป็นผู้กำหนด และมีอำนาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบการไต่สวนภายใต้ขอบเขตของกฎหมายโดยปรึกษาประธานกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีอาจแก้ไขรูปแบบการไต่สวนได้ถ้าเห็นว่าเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งปรากฏพฤติการณ์เฉพาะหรือเป็นเหตุที่จะทำให้เป็นความเกี่ยวข้องต่อสาธารณะและมีความเกี่ยวข้องต่อสาธารณะซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงต้องดำเนินการระบุนั้นที่มีการเปลี่ยนรูปแบบการไต่สวนและกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการไต่สวนโดยไม่จำกัดเงื่อนไขการไต่สวนว่าจะมีลักษณะแตกต่างจากที่ได้กำหนดไว้ในช่วงริเริ่มการไต่สวน เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์แล้ว นอกจากรายงานดังกล่าวจะใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีของศาลแล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรายงานไปยังรัฐสภา

5. บทบาทของเจ้าพนักงานตำรวจ ให้เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายนี้ที่จะต้องมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการในการแสวงหาพยานหลักฐาน การออกหมายเรียกบุคคลมาเป็นพยาน การเข้าร่วมเปิดเวทีสาธารณะและมีหน้าที่อื่น ๆ ที่จะทำให้การเปิดเวทีสาธารณะบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

สรุปได้ว่าในการนำรูปแบบการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะมาใช้กับกระบวนการพิจารณาคดีที่ร้ายแรงและมีลักษณะเฉพาะจะทำให้มีกฎหมายในการประกันสิทธิและเสรีภาพของจำเลยในกระบวนการพิจารณาคดีและทำให้สังคมได้เรียนรู้พฤติกรรมการกระทำความผิดของจำเลย นอกจากนี้พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนสาธารณะก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีของศาลและการชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยมีโครงสร้างกฎหมายดังนี้

ส่วนที่ 1 คำจำกัดความของกฎหมาย ประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระที่กำหนดความหมายของการไต่สวนสาธารณะ การศึกษาข้อเท็จจริงในการไต่สวน การบันทึกรายงาน ข้อกำหนดขอบเขตการไต่สวน คณะกรรมการไต่สวน กรรมการไต่สวน หน่วยงานไต่สวน สมาชิก ผู้มีส่วนร่วม คำวินิจฉัย และบุคคลผู้ช่วยเหลือการไต่สวน

ส่วนที่ 2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไต่สวนและประเภทข้อหา

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบและคุณสมบัติของคณะกรรมการไต่สวน ประกอบด้วย องค์ประกอบของคณะกรรมการ อำนาจหน้าที่ การแต่งตั้ง และบทบาทของคณะกรรมการ

ส่วนที่ 4 การใช้อำนาจ กระบวนการไต่สวนและระเบียบการไต่สวน

อภิปรายผล

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดทำวิจัยกฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการนำรูปแบบการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะมาใช้กับคดีที่เป็นภัยต่อสาธารณชน โดยทำการศึกษาแนวคิดว่าด้วยการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการพิจารณาคดีของศาล และกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวนระดับชาติหรือการไต่สวนสาธารณะ ได้แก่ แนวคิดว่าด้วยการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการพิจารณาคดีของศาล มาตรการในการไต่สวนตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. 2546 และกฎหมายต่างประเทศซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับนั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกันตามระบบกฎหมายและรูปแบบการเมืองการปกครอง แต่ที่เหมือนกันคือหลักการประกันสิทธิและเสรีภาพในการพิจารณาคดีเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยสามารถว่าต่างหรือแก้ต่างการพิจารณาคดีได้อย่างเต็มที่ (Website Justice Laws, Online, 2018) ซึ่งนอกจากจะเป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการพิจารณาคดีเพราะการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้การพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย แต่ในการพิจารณาตามความเป็นจริงเป็นการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยในศาลเท่านั้น (สมาลี ขำหิรัญ, 2561, หน้า 68) ไม่ได้ทำให้จำเลยมีสิทธิว่าต่างหรือแก้

ต่างในการต่อสู้คดีและสิทธิที่จะแสดงความผิดหรือความบริสุทธิ์ต่อสาธารณะชนผ่านกระบวนการได้
สวนสาธารณะ นอกจากเหตุผลข้างต้นแล้วยังทำให้สังคมได้เรียนรู้พฤติกรรมและลักษณะการกระทำของจำเลย
อีกทางหนึ่งด้วยเมื่อได้ประมวลข้อมูลต่าง ๆ ข้างต้นแล้วจึงได้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการได้สวนระดับชาติหรือ
การได้สวนสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. กฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการนำรูปแบบการได้สวนระดับชาติและการได้สวนสาธารณะมาใช้กับ
กระบวนการพิจารณาคดีที่ร้ายแรงและมีลักษณะเฉพาะ (Gross Violation and Characteristic) นำไปใช้ได้
จริงและเป็นรูปธรรมจึงมีข้อเสนอแนะของการวิจัยโดยให้นำกฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการนำรูปแบบการได้
สวนระดับชาติและการได้สวนสาธารณะมาใช้กับคดีที่เป็นภัยต่อสาธารณชนเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ
นำเข้าสู่การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติโดยการนำไปเสนอต่อฝ่ายรัฐบาลเพื่ออนุมัติหลักการและตรวจ
พิจารณากฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการนำรูปแบบการได้สวนระดับชาติและการได้สวนสาธารณะมาใช้กับคดีที่
เป็นภัยต่อสาธารณชน หรือจะนำไปเสนอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาและผลักดันให้มีการ
พิจารณาร่างกฎหมายต้นแบบเกี่ยวกับการนำรูปแบบการได้สวนระดับชาติและการได้สวนสาธารณะมาใช้กับ
คดีที่เป็นภัยต่อสาธารณชนตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย หรือให้กระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็น
หน่วยงานเจ้าภาพเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้มีการปรับ
โครงสร้างการพิจารณาคดีของศาลโดยให้เฉพาะคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชนให้อยู่ภายใต้ร่างกฎหมายการได้สวนระดับชาติและการได้สวนสาธารณะมาใช้กับคดีที่เป็นภัยต่อ
สาธารณชน ซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงยุติธรรมโดยการเพิ่มกฎหมายการได้สวนระดับชาติและ
การได้สวนสาธารณะมาใช้กับคดีที่เป็นภัยต่อสาธารณชนโดยไม่เป็นการเพิ่มภาระด้านงบประมาณ

2. ควรนำระบบการได้สวนสาธารณะไปใช้กับกรณีอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะการจัดทำโครงการต่าง ๆ
ของรัฐที่จะส่งผลกระทบต่ออันเนื่องมาจากโครงการอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกรณีผลกระทบจาก
สิ่งแวดล้อม เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า คดีบุกรุก
ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนั้นควรนำรูปแบบการได้สวนสาธารณะไปใช้กับคดีในลักษณะคดีตาม
พระราชกำหนดการกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527

บรรณานุกรม

ปกรณ นิลประพันธ์. (2548). การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการตรากฎหมายและการดำเนินการ
ตามกฎหมายในระดับของเครือข่ายออสเตอร์เลีย. *วารสารกฎหมายปกครอง*, 22(1), หน้า 52-73.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

ศิริพร เอี่ยมธงชัย. (2548). การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา. **วารสารกฎหมายปกครอง**, 21(3), หน้า 20-52.

สุมาลี ขำหิรัญ. (2561). **การไต่สวนสาธารณะ: กลไกใหม่ที่ยกระดับการต่อต้านการทุจริตสู่สากล**.

กรุงเทพฯ: สำนักงานการรัฐสภาระหว่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

Northern Territory Legislation. (2018). **Inquiries Act** (Online). Available:

<https://legislation.nt.gov.au/en/Legislation/Inquiries-Act> [2018, October 3].

United Nation: UN. (2004). **United Nations Convention against Corruption**. New York, NY: United Nation.

Website Justice Laws. (2018). **Inquiries Act R.S.C., 1985, c. I-11** (Online). Available:

<http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/I-11/page-1.html> [2018, October 3].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคน

ในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

A DEVELOPMENT OF MONITORING AND ASSESSING SYSTEM OF MANPOWER IMPROVEMENT IN EDUCATIONAL AND INDUSTRIAL SECTORS

สุกัญญา บุญศรี, วัชรภรณ์ เชื้อนวัง*, ประนอม พันธุ์ไสว**, รสริน เจริมไธสง***

Sukanya Boonsri, Watcharaporn Khuanwang*, Pranom Punsawai**, Rossarin Jermtaisong***

อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี, e-Mail: sukanya_bo@rmutt.ac.th

Lecturer, Field of Educational Research and Evaluation, Faculty of Technical Education,

Rajamangala University of Technology Thanyaburi, e-Mail: sukanya_bo@rmutt.ac.th

(Received: 2022, September 24; Revised: 2022, December 20; Accepted: 2022, December 24)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ และทดลองใช้และนำเสนอสารสนเทศของระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาค การศึกษาและภาคอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครู ผู้บริหาร และนักเรียน ในสถาบัน อาชีวศึกษาที่เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในพื้นที่เป้าหมาย 5 แห่ง คือ ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา และอื่น ๆ จำนวนทั้งสิ้น 517 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูล ออนไลน์ ด้วยแบบสอบถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80–1 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค อยู่ระหว่าง .95–.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

*, **, ***อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลธัญบุรี, e-Mail: watcharaporn_k@rmutt.ac.th (Corresponding Author),

ppunsawai@yahoo.com, oon_ros@yahoo.com

Lecturer, Field of Educational Research and Evaluation, Faculty of Technical Education,

Rajamangala University of Technology Thanyaburi, e-Mail: watcharaporn_k@rmutt.ac.th

(Corresponding Author), ppunsawai@yahoo.com, oon_ros@yahoo.com

1. ตัวชี้วัดการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน 5 ตัวชี้วัดคือ (1) ด้านปัจจัยนำเข้า มี 1 ตัวชี้วัด (2) ด้านกระบวนการ มี 1 ตัวชี้วัด และ (3) ด้านผลลัพธ์ มี 3 ตัวชี้วัด

2. สารสนเทศของระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมพบว่า (1) ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ โดยครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ (2) ด้านผลลัพธ์ โดยครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันคือ ก่อนและหลังเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคน ครูมีศักยภาพด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ อยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ส่วนผู้เรียนหลังได้รับการถ่ายทอดจากครูที่เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคน อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน

คำสำคัญ: ระบบติดตามและประเมินผล, การพัฒนาศักยภาพ, ภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

ABSTRACT

This research used research and development methodologies. The purpose of the study was to develop tools, indicators, and criteria, and to test and present the information of the monitoring and evaluation system for human resource development in the educational and industrial sectors. The samples, selected by simple random sampling, were 517 teachers, administrators, and students in vocational institutes who were participating in the development of workforce potential in 5 targeted areas: Pathum Thani, Nakhon Nayok, Prachin Buri, Sa Kaeo, Chachoengsao, and others. The data were collected online using a questionnaire with an IOC between .80 - 1 and a Cronbach's coefficient between .95 - .97 and was analyzed with descriptive statistics, including frequency, percentage, mean and standard deviation. The results were as follows:

1. Indicators for monitoring and evaluating the development of human resources in the education and industrial sectors consisted of 3 aspects and five indicators: (1) Input Factors: one indicator, (2) Process: one indicator, and (3) Outcomes, three indicators.

2. Regarding the information on the monitoring and evaluation system for workforce development in the educational and industrial sectors, it was found that (1) the input factor and process by teachers and administrators had overall consensus at a high level and (2) outcomes by teachers and administrators had a consensus before and after participating in the development of workforce potential in that the teachers' potential in knowledge, skills, and characteristics were at a medium to the highest level. The learners, who learned from

teachers participating in human resource development had a consensus at a high level in all three aspects.

Keywords: Monitoring Assessment System, Potential Development, Educational and Industrial Sectors.

บทนำ

นโยบายการพัฒนาประเทศไทย 4.0 จำเป็นต้องผลักดันและยกระดับอุตสาหกรรมเป้าหมายในการยกระดับเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอันจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ของประชากรและการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยรัฐบาลได้กำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) เป็นพื้นที่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้เขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก (EEC) เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับความสนใจและคาดหวังต้องการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอันดับต้น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่เป้าหมายของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในการที่จะร่วมผลักดัน พัฒนา และยกระดับเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้ อย่างไรก็ตามการมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อไปสู่อุตสาหกรรมแห่งอนาคตนั้นจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยร่วมกับผลิตภาพแรงงานคนที่มีศักยภาพสูงร่วมผลักดันไปด้วยกัน ดังนั้นภาคการศึกษาจึงเป็นมูลเหตุต้นน้ำที่สำคัญที่จะผลักดันและขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้

การยกระดับศักยภาพบุคลากรในภาคการศึกษาด้านวิชาชีพและภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่เป้าหมายที่เชื่อมโยงอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ โดยเริ่มต้นจากหน่วยงานสถาบันการศึกษา (Institution) ที่จะต้องจัดการเรียนการสอนบนพื้นฐานความต้องการของความต้องการจากภาคอุตสาหกรรม (Demand Driven) โดยแผนงานวิจัยนี้มุ่งเน้นพื้นที่ศึกษาวิจัยในเขตพื้นที่เป้าหมาย อันประกอบด้วย จังหวัดปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในอาณาเขตใกล้เคียงเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC การพัฒนากำลังคนระดับสูงเพื่อตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมอนาคตในพื้นที่เป้าหมาย จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรต้นน้ำเป็นอันดับแรกนั่นคือ ครูวิชาชีพในสถาบันอาชีวศึกษา (ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว) เป็นพื้นที่เป้าหมายของ "มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี" ที่มีเครือข่ายสถาบันการศึกษา อันประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคนครนายก วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายของสภาอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมในแต่ละพื้นที่อีกด้วย จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร/รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Platform) ที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อการสร้างทักษะอนาคตในการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรวัยทำงาน

การติดตามศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเพื่อร่วมผลักดันผลิตภาพกำลังคนที่มีคุณภาพสูง อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้นั้นเป็นเหตุผลสำคัญในการทำโครงการวิจัยนี้ที่มุ่งพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยในการปรับปรุงและ

พัฒนาโครงการ แผนงานหรือหลักสูตร โดยรูปแบบการประเมินซีบีพี (CIPP Evaluation Model) ได้ถูกนำไปใช้ในการประเมินโครงการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโครงการทางการศึกษาในประเทศไทย (รัตนะบัวสนธ์, 2556) ซึ่งแบ่งมิติการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ต่อมา มีการปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน (Stufflebeam, 2000, pp. 279-317) นอกจากนี้ยังมีแนวคิดรูปแบบการประเมินโครงการที่มีรายละเอียดสอดคล้องกับรูปแบบการประเมินซีบีพี ได้แก่ 1) ไทเลอร์ (ภาคขยาย) 2) ครอนบาค 3) เคิร์กแพททริก 4) สคริฟเวน และ 5) สเตค (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2555, หน้า 105-167) ที่จะนำมาสังเคราะห์เพื่อพัฒนาระบบติดตามและประเมินการพัฒนาศักยภาพกำลังคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเครื่องมือ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม
2. เพื่อทดลองใช้และนำเสนอสารสนเทศของระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการพัฒนาเครื่องมือ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพกำลังคนและเอกสารโครงการการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม แล้วนำมาผสมกับแนวคิดรูปแบบการประเมินเพื่อกำหนดตัวชี้วัดและนิยามเชิงปฏิบัติการ จากนั้นสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ .80 ขึ้นไป และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาคอยู่ระหว่าง .95-.97

ระยะที่ 2 เป็นการทดลองใช้และนำเสนอสารสนเทศของระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมมีการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป็นสถาบันอาชีวศึกษาที่เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในพื้นที่เป้าหมาย 5 แห่ง คือ ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา และอื่น ๆ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มภาค

การศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียน และ 2) กลุ่มภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อนร่วมงาน

2. กลุ่มตัวอย่างจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือ 1) กลุ่มภาคการศึกษา จำนวน 517 คน แบ่งเป็น ครู จำนวน 33 คน ผู้บริหาร จำนวน 13 คน และนักเรียน จำนวน 471 คน และ 2) กลุ่มภาคอุตสาหกรรมไม่ได้เก็บข้อมูลตัวอย่างเนื่องจากมีผู้เข้าร่วมโครงการจำนวนน้อยมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ภายหลังเสร็จสิ้นการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ตัวชี้วัดการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน 5 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) **ด้านปัจจัยนำเข้า** มี 1 ตัวชี้วัดคือ ความพร้อมและการสนับสนุนของทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม 2) **ด้านกระบวนการ** มี 1 ตัวชี้วัด คือการวางแผน การดำเนินงาน การกำกับ ติดตาม และการประเมินผลการพัฒนา และ 3) **ด้านผลลัพธ์** มี 3 ตัวชี้วัด คือ (1) ความสามารถของบุคลากรด้านความรู้ (2) ความสามารถของบุคลากรด้านทักษะ และ (3) คุณลักษณะของบุคลากร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและนิยามเชิงปฏิบัติการการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคน
ในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

ประเด็น ประเมิน	ตัวชี้วัด	นิยาม
1. ด้านปัจจัย นำเข้า	ความพร้อมและการ สนับสนุนของทรัพยากรที่ ใช้ในการพัฒนาศักยภาพ กำลังคนในภาคการศึกษา และภาคอุตสาหกรรม	ความพร้อมและการสนับสนุนของทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพกำลังคน ในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม เช่น การกำหนดกลยุทธ์ ความเพียงพอ ด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ และความต้องการในการพัฒนา
2. ด้าน กระบวนการ	การวางแผน การ ดำเนินงาน การกำกับ ติดตาม และการ ประเมินผลการพัฒนา	การวางแผน การดำเนินงาน และการกำกับติดตาม และการประเมินศักยภาพ ของบุคลากร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศไปปรับใช้ในการตัดสินใจสำหรับการ ดำเนินการขั้นต่อไป รวมทั้งมีความสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ทันเวลาโดยมีกระบวนการสื่อสารกันระหว่างบุคลากรและผู้บริหาร
3. ด้านผลลัพธ์	3.1 ความสามารถของ บุคลากรด้านความรู้	ความสามารถของบุคคลทางสติปัญญาหรือทางสมองที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ความรู้หรือการแสดงความคิดในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะด้านความรู้ที่ใช้ใน การทำงาน (Hard Skills) ความสามารถในการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำงานที่ สอนกันได้และสามารถวัดผลความรู้หรือความสามารถนั้นออกมาได้
	3.2 ความสามารถของ บุคลากรด้านทักษะ	ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) Reskilling หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ทักษะใหม่หรือทักษะใกล้เคียงกับ ทักษะใหม่เพื่อให้ทำงานที่แตกต่างไปจากเดิมได้ หรือกระบวนการในการฝึกฝน บุคคลเพื่อให้ทำงานที่ต่างไปจากเดิมได้ โดยส่งเสริมพัฒนาทักษะควบคู่ไปกับ ทดลองลงมือทำงานจริง ประยุกต์ใช้และเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งเป็น สิ่งจำเป็นสำหรับการทำงานในโลกยุคอนาคตให้สามารถปฏิบัติงานหรือ เพิ่มผลิตภาพได้ 2) Upskilling หมายถึงการพัฒนาและยกระดับทักษะการทำงานที่บุคคลมีอยู่ เดิมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เป็นการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยพัฒนา ทักษะควบคู่ไปกับเส้นทางการทำงานปัจจุบัน รวมถึงการสร้างเสริมทักษะเฉพาะ ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่บุคคล ทั้งนี้เพื่อจะเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเพิ่ม ผลผลิตในการทำงานอีกด้วย 3) New Skilling หมายถึงการสร้างทักษะใหม่ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตาม สถานการณ์หรือตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นบทบาทและ หน้าที่โดยตรงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการรับผิดชอบด้าน การจัดการศึกษาวิชาชีพและพัฒนากำลังคนสมรรถนะของแรงงานตามเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น ประเมิน	ตัวชี้วัด	นิยาม
	3.3 คุณลักษณะของบุคลากร	อารมณ์และความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวกับค่านิยม ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึงการพัฒนาตัวเองที่มีต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงาน (Soft Skills)

2. สารสนเทศของระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้

2.1 ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เรียน มีความพึงพอใจระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.36$)

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ พบว่าครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันในด้านปัจจัยนำเข้า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.63$) ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.39$) และด้านกระบวนการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.69$) ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.48$)

2.3 ด้านผลลัพธ์ พบว่าครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันก่อนและหลังเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคน สรุปได้ดังนี้

ศักยภาพด้านความรู้ พบว่าก่อนเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนครูมีศักยภาพด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 1.07$) และหลังเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.74$) ($\bar{X} = 4.34$, $SD = 0.57$)

ศักยภาพด้านทักษะ พบว่าก่อนเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนครูมีศักยภาพด้านทักษะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 1.03$) และหลังเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.72$) ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.40$)

ศักยภาพด้านคุณลักษณะ พบว่าก่อนเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนครูมีศักยภาพด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 1.02$) และหลังเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.70$) ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.43$)

ผู้เรียนหลังได้รับการถ่ายทอดจากครูที่เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคน ผู้เรียนมีศักยภาพอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.86$) ทักษะ ($\bar{X} = 3.60$, $SD = 0.87$) และคุณลักษณะ ($\bar{X} = 3.77$, $SD = 0.80$) รายละเอียดด้านผลลัพธ์ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาตามผลลัพธ์

ศักยภาพด้าน	ครู						ผู้เรียน		
	ก่อนอบรม			หลังอบรม*			หลังได้รับการถ่ายทอดจากครู		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความรู้	3.38	1.07	ปานกลาง	4.42/4.34	0.74/0.57	มาก	3.73	0.86	มาก
ทักษะ	3.44	1.03	ปานกลาง	4.44/4.26	0.72/0.40	มาก	3.60	0.87	มาก
คุณลักษณะ	3.85	1.02	ปานกลาง	4.57/4.60	0.70/0.43	มาก	3.77	0.80	มาก

*หลังอบรม คือความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา

อภิปรายผล

1. เครื่องมือ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม พัฒนารับจากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพกำลังคนตามกรอบแนวคิดการวิจัยโดยอิงจากนโยบายของชาติ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ออนไลน์, 2562; สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม, ออนไลน์, 2559) และแผนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อยกระดับศักยภาพบุคลากรในภาคการศึกษาด้านวิชาชีพและภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่เป้าหมายที่เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ 5 จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในอาณาเขตใกล้เคียงเขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC โดยมีเครือข่ายสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคนครนายก วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายของบสภาคอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมในแต่ละพื้นที่เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนของสถาบันการศึกษาที่เป็นผู้ขับเคลื่อน (Drivers) อุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญของประเทศ ที่มุ่งพัฒนาครูวิชาชีพต้นแบบ (Smart Teacher) เพื่อการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ (High Skill) โดยการพัฒนาคู่มือในสถานประกอบการ (Smart Trainer) ให้ร่วมผลักดันและสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ (Smart Workforce) ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมยุค 4.0 และการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ (Digital Learning Platform) เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปสู่การสร้างกำลังคนที่มีทักษะอนาคต (Skills for Future) นอกจากนี้ได้สังเคราะห์จากเอกสารโครงการการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมทั้ง 3 โครงการภายใต้แผนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และแนวคิดรูปแบบการประเมิน 6 แนวคิดดังข้างต้น (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2555, หน้า 105-167; รัตนะ บัวสนธ์,

2556; Stufflebeam, 2000, pp. 279-317) ทำให้ได้ตัวชี้วัดที่มีความสอดคล้องและครอบคลุมสำหรับการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

เนื่องจากการดำเนินการติดตามและประเมินผลในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้มีอุปสรรคต่อการลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินผล งานวิจัยนี้จึงพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลโดยการนำแบบสอบถามทุกฉบับบรรจุลงในเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ให้ข้อมูลได้เข้าถึงอย่างสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังมีสาระสำคัญของโครงการอื่น ๆ ประกอบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้วย

2. สารสนเทศของระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

การทดลองใช้ระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมที่พัฒนาขึ้นนี้ มุ่งเน้นการติดตามและประเมินผลหลังจากที่มีการพัฒนาศักยภาพกำลังคนทั้งในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมอย่างน้อย 2 สัปดาห์ขึ้นไป เพื่อให้เวลากับผู้ที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนางานของตนเอง สอดคล้องกับสมพิศ สุขแสน (2547, หน้า 2) ที่เสนอว่าการติดตามเป็นวิธีการในการเร่งรัดตรวจสอบการดำเนินงานหรือโครงการให้ดำเนินงานแล้วเสร็จตามเวลา และการติดตามผลนั้นจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องตลอดห้วงเวลาการดำเนินงานหรือโครงการ อาจจะติดตามผลประจำทุกเดือน 1 เดือน 3 เดือน หรือตามความเหมาะสมในการเร่งรัดงาน โดยประเมินในมิติของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์กรอย่างยั่งยืน และประเมินในมิติปัจจัยและกระบวนการเพื่อแสวงหาความพร้อมและการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ดังนั้นระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมนี้ จึงครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาศักยภาพกำลังคนทั้งในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม โดยภาพรวมพบว่า ครูมีศักยภาพด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ **สูงขึ้นหลัง** เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพกำลังคน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เรียน นั่นแสดงว่า แผนงานวิจัยเพื่อยกระดับศักยภาพบุคลากรในภาคการศึกษาด้านวิชาชีพและภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่เป้าหมายที่เชื่อมโยงอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ สามารถพัฒนาศักยภาพกำลังคนทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ได้จริง และจากผลการทดลองใช้ระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม พบว่ามีผู้ที่สนใจที่อยู่นอกเหนือพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ ระยอง สิงห์บุรี และศรีสะเกษ เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพในครั้งนี้ด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแผนงานวิจัยเพื่อการยกระดับศักยภาพกำลังคนมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลย้อนกลับจากผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม พบว่าครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เรียน มีความพึงพอใจกับการพัฒนา

ศักยภาพกำลังคนในครั้งนี้ ทั้งนี้เป็นเพราะครูได้รับความรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพให้มีศักยภาพ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาและร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพ และยังส่งผลดีต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้มีศักยภาพไปพร้อมกัน ดังนั้นระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมนี้ จึงเป็นระบบที่ครอบคลุมทุกด้านและครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพกำลังคน

อย่างไรก็ตามการทดลองใช้ระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมครั้งนี้ ได้ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในภาคการศึกษาเท่านั้น มิได้ทดลองใช้กับภาคอุตสาหกรรมด้วย เนื่องจากยังอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จึงมีผู้เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพน้อย ดังนั้นควรเพิ่มการทดลองใช้กับภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ครบถ้วน นอกจากนี้ควรกำหนดเกณฑ์ระดับศักยภาพสำหรับผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม และควรเพิ่มการแสดงผลในเว็บไซต์ถึงระดับศักยภาพเป็นข้อมูลย้อนกลับให้กับบุคลากรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพให้ดียิ่งขึ้น โดยควรศึกษาและพัฒนาเกณฑ์การประเมินที่คำนึงถึง ความท้าทายที่จะพัฒนา ความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการให้บรรลุผล ความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ ความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถาบันการศึกษาสามารถนำระบบการติดตามและประเมินผลศักยภาพกำลังคนไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เข้ารับการพัฒนาศักยภาพและองค์กร สารสนเทศของผลการติดตามและประเมินผลจะช่วยให้วางแผนการพัฒนาศักยภาพกำลังคนต่อไป
2. สถาบันการศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพกำลังคน โดยนำระบบติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพกำลังคนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศตามนโยบายพัฒนาประเทศไทย 4.0

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถศึกษาวิจัยต่อยอดในมิติของระเบียบวิธีวิจัยที่ทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบอนุกรมเวลา (The Time-Series Design) เพื่อศึกษาแนวโน้มพัฒนาการของศักยภาพกำลังคนภายหลังจากการได้รับการพัฒนา
2. ควรมีการศึกษาต่อยอดโดยผู้ได้รับการพัฒนาศักยภาพกำลังคนเป็นรายกรณี เพื่อติดตามการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง สารสนเทศที่ได้จะเป็นบทเรียนในการวางแผนการพัฒนาศักยภาพกำลังคนอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

3. จากที่มีผู้สนใจที่ยื่นนอกเหนือพื้นที่เป้าหมาย 5 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ ระยอง สิงห์บุรี และศรีสะเกษ เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพในครั้งนี้ด้วยนั้นเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าแผนงานวิจัยเพื่อการยกระดับศักยภาพกำลังคนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสามารถขยายพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพกำลังคนทั้งในภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ในประเทศได้
4. ผลลัพธ์จากการพัฒนาศักยภาพกำลังคนจากงานวิจัยนี้ ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม สามารถนำไปวางแผนและจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพกำลังคนให้เป็นไปตามนโยบายของชาติอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่องและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

บรรณานุกรม

- บุญชุม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2555). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: เอ็นส ออฟ เคอร์มิสท์.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(2), หน้า 7-24.
- สมพิศ สุขแสน. (2547). *การประเมินผลโครงการ*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422 [2564, 30 ตุลาคม].
- สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). *แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ.2560-2564* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://psd.industry.go.th/th/cms-of-412/download?did=78660&filename=%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C+%E0%B8%AD%E0%B8%81.60-64.pdf&mid=15603&mkey=m_document&lang=th&url=%2Fweb-upload%2Fmigrated%2Ffiles%2F2016_psd%2Fdocument_download_31ffdde6-9df5-441d-b72c-8d17de5fa808_4_article_file.pdf [2564, 30 ตุลาคม].
- Stufflebeam, D. L. (2000). The CIPP model for evaluation. *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation*, pp. 279-317.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การยกระดับฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคูเป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน
ในตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช*

ENHANCING BAN BANG KOO COMMUNITY
LEARNING BASE AS A SUSTAINABLE ECOTOURISM COMMUNITY
IN KUAN THONG SUB DISTRICT, KHANOM DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

เสาวคนธ์ ชูบัว, นาถนลิน สีเขียว **, จุฑามาศ พรหมมา ***

Saowakon Chubour, Natnalin Srikhiew, Juthamas Promma

อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาการเป็นผู้ประกอบการดิจิทัล วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, e-Mail: saowakon.c@rmutsv.ac.th (Corresponding Author)
Lecturer, Digital Entrepreneurship Program, College of Industrial Technology and Management,
Rajamangala University of Technology Srivijaya,
e-Mail: saowakon.c@rmutsv.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2022, October 15; Revised: 2022, December 13; Accepted: 2022, December 17)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอ
ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ชุมชนบ้าน
บางคู ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ประเมินเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนชุมชน

*งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การยกระดับฐานเรียนรู้ชุมชนเป็นชุมชนท่องเที่ยวในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล
กรณีศึกษาชุมชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช” ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
งบประมาณเงินรายได้ประจำปี พ.ศ.2562

, * อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, e-Mail: natnalin.s@rmutsv.ac.th, juthamas.p@rmutsv.ac.th
Lecturer, Hotel and Tourism program, College of Industrial Technology and Management, Rajamangala
University of Technology Srivijaya, e-Mail: natnalin.s@rmutsv.ac.th, juthamas.p@rmutsv.ac.th

บ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัคร จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบสมัครใจ และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวชุมชนจำนวน 5 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย กิจกรรมศึกษาศักยภาพฐานเรียนรู้ชุมชนของบ้านบางคู แบบบันทึกข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ การประชุมกลุ่มย่อย และประเด็นสัมภาษณ์ความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นฐานเรียนรู้ชุมชนแบ่งได้เป็น 6 พื้นที่ ได้แก่ ป่าต้นลำภู ป่าต้นไผ่ควาย ป่าต้นตะบูน ลานหอยกันศาลาจุดพักเรือของชาวประมง และป่าต้นโกงกาง 2) เส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคู ประกอบด้วย รายการนำเที่ยวเป็นกิจกรรมแบบครึ่งวัน ใช้แนวคิด “ล่องเรือหารักษ์” และเส้นทางท่องเที่ยวฐานเรียนรู้ชุมชนมี 6 จุด ได้แก่ มหรรศจรรย์รากลำพู ต้นไผ่ควาย มหรรศจรรย์ลานตะบูน หาดหอยกันศาลาพื้มา และลัดเลาะป่าโกงกาง และ 3) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ากิจกรรมที่กำหนดมีความเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืนของชุมชน

คำสำคัญ: ท่องเที่ยวชุมชน, ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน, ท่องเที่ยวสีเขียว

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) explore the tourism resources of the Ban Bang Koo community, Kuan Thong Sub-district, Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province, 2) develop a sustainable eco-tourism route by linking the Ban Bang Koo community learning base, and 3) evaluate sustainable eco-tourism routes of the community. This was a qualitative research methodology. The key informants were 30 volunteers selected voluntarily and 5 community tourism experts selected purposively. The research tools included the activity to study the potential of the Ban Bang Koo community learning base, natural resources record form, focus group activity, and issues of questions for experts' opinions. Data were analyzed by using contents analysis. Results of the study showed that: 1) the tourism resources were community's learning base divided into 6 areas, namely, Lamphu forest, Kai Kwai forest, Taboon forest, Kun Clam ground, fisherman's hut, and Mangrove forest. 2) Sustainable eco-tourism routes linking the Ban Bang Koo community learning base consisted of a half day excursion program using a concept of “Long Rue Har Rak” and a community-based tourism route having six stations, namely wonders of the Lamphu root tree, Kai Kwai tree, wonders of Taboon tree,

catch Kun Clam, Pi Mark 's hut, and the Mangroves forest. 3) The experts' opinions agreed that the given activities were appropriate for sustainable community ecotourism.

Keywords: Community-based Tourism, Sustainable Ecotourism, Green Tourism.

บทนำ

อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอำเภอที่มีหาดทรายยาวสลับโขดหิน มีเทือกเขาสลับซับซ้อน ทัศนียภาพสวยงามเป็นเมืองท่าเชื่อมต่อไปยังเกาะสมุยและเกาะพะงัน ธุรกิจโรงแรมและที่พักตั้งอยู่มากมายตลอดชายหาด เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณชายหาด เช่น กิจกรรมเช่าเรือชมโลมาสีชมพูหรือกิจกรรมดนตรีริมหาด อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมต้องกระจายรายได้โดยการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับชุมชน ทั้งนี้ขนอมยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นที่น่าสนใจหลากหลาย ได้แก่ ภูเขา ถ้ำ น้ำตก วัดโบราณ และโดยเฉพาะป่าชายเลนคลองขนอมที่มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งตำบลขนอม ตำบลควนทอง และตำบลท้องเนียน เป็นที่ลุ่มชุ่มน้ำมีปากน้ำคลองขนอมเปิดสู่ทะเลอ่าวไทย บริเวณนี้จึงมีระบบนิเวศป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์มากทั้งพรรณไม้มากมายและสัตว์ในป่าชายเลนนานาชนิด กล่าวได้ว่าป่าชายเลนขนอมเป็นแหล่งอาศัยและขยายพันธุ์สัตว์น้ำส่งผลให้อ่าวขนอมเป็นแหล่งอาหารทะเลที่อุดมสมบูรณ์มาก

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีกิจกรรมที่ช่วยดูแลรักษาสภาพแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างความยั่งยืนให้กับทรัพยากร กล่าวคือเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่เป็นธรรมชาติ ทั้งที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและไม่เป็นที่อยู่อาศัย เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ด้านการอนุรักษ์และการกระตุ้นความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวให้รับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นทางธรรมชาติและวัฒนธรรมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว (ไพริน เวชัญญะกุล, 2563, หน้า 50)

ชุมชนบ้านบางคูตั้งอยู่ในตำบลควนทอง พื้นที่ของชุมชนมีคลองบางคูเป็นลำคลองสายหลักที่เชื่อมต่อกับคลองขนอม สองฝั่งคลองเป็นป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพเป็นอย่างมากชาวบ้านยังคงมีวิถีชีวิตการทำประมงพื้นบ้านโดยอาศัยลำคลองสายหลักสายนี้ ในช่วงที่ว่างงานจากอาชีพหลักชาวบ้านได้รวมตัวกันทำอาชีพเสริมสร้างรายได้ที่โดดเด่นคือ การทำผ้าบาติกขาย ต่อมาจึงได้จดทะเบียนเป็น “วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวังค้อบาติก” ในกลุ่มยังมีผลิตภัณฑ์อีกหลากหลายชนิด เช่น น้ำผึ้งป่า ข้าวกล้องไรท์เบอร์รี่ เป็นต้น ด้วยโอกาสที่นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวที่อำเภอขนอม ผู้วิจัยจึงร่วมกับชุมชนสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ส่งเสริมกิจกรรมให้กับชุมชนได้ขายผลิตภัณฑ์ในชุมชน เกิดการสร้างอาชีพ กระจายรายได้ อย่างทั่วถึงรวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อประเมินเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวมาจัดเป็นฐานเรียนรู้ เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวและประเมินเส้นทางท่องเที่ยวผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่เหมาะสมสำหรับเป็นฐานเรียนรู้ชุมชน บนเส้นทางที่นักวิจัยสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Convenience or Accidental Sampling) (สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2546, หน้า 122) มีข้อมูลที่น่าสนใจจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้และมีความปลอดภัย
2. อาสาสมัครร่วมศึกษาศักยภาพฐานเรียนรู้ชุมชน จำนวน 30 คน โดยเลือกจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมศึกษาศักยภาพฐานเรียนรู้ชุมชนของบ้านบางคู จำนวน 80 คน ด้วยความสมัครใจสามารถอยู่ทำกิจกรรมจนแล้วเสร็จ ประกอบด้วยผู้นำชุมชน บุคลากรและนักศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 5 คน ที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาไม่ต่ำกว่า 3 ปี ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การพิทักษ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ งานวิจัยนี้ผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เอกสารรับรองเลขที่ WUEC-22-271-01

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เนื้อหาของการวิจัยในครั้งนี้ คือสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและจัดเป็นฐานเรียนรู้ชุมชน บนเส้นทางธรรมชาติป่าชายเลนสองฝั่งคลองบางคู พิจารณาที่มีศักยภาพโดดเด่นระยะทางไปและกลับ 6 กิโลเมตร และพัฒนารายการนำเที่ยวโดยเชื่อมโยงเส้นทางฐานเรียนรู้ของชุมชนบ้านบางคู กำหนดพาหนะที่ใช้เป็นเรือหางยาวของชาวบ้าน มุ่งเน้นความยั่งยืนและเพิ่มมูลค่าตามอัตลักษณ์ของพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. กิจกรรมศึกษาศักยภาพฐานเรียนรู้ชุมชนของบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช
2. แบบบันทึกข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติของฐานเรียนรู้ชุมชนสำหรับอาสาสมัคร ประกอบด้วย ชื่อฐานเรียนรู้ พิกัดของฐานเรียนรู้ ระยะทาง และคำอธิบาย
3. การประชุมกลุ่มย่อย โดยแบ่งอาสาสมัครออกเป็น 3 กลุ่ม โดยมีประเด็นคำถามในการกำหนดฐานเรียนรู้ชุมชนและตั้งชื่อฐาน กิจกรรมบนเส้นทางท่องเที่ยว ตลอดจนแนวคิด (Concept) ของรายการนำเที่ยว
4. ประเด็นสัมภาษณ์ความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการยกระดับฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคู โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านฐานเรียนรู้ การเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ และรายการท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์และศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยขอความอนุเคราะห์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรวังค้อบาติกเพื่อลงพื้นที่จัดกิจกรรมศึกษาศักยภาพฐานเรียนรู้ชุมชนของบ้านบางคู
2. ผู้วิจัยจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้พร้อมอาสาสมัครเดินทางไปยังที่ทำการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรวังค้อบาติก โดยชุมชนได้จัดเตรียมสถานที่ เรือประมงเล็กพร้อมคนขับเรือ เสื้อชูชีพ ชุดปฐมพยาบาล น้ำ และอาหารสำหรับการจัดกิจกรรม
3. ผู้วิจัยและทีมอาสาสมัครประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรม แบ่งกลุ่มอาสาสมัครออกเป็น 3 กลุ่ม ทุกคนสวมเสื้อชูชีพแล้วลงเรือสำรวจข้อมูลสองฝั่งคลองโดยใช้แบบบันทึกทรัพยากรธรรมชาติ อุปกรณ์ที่นำติดตัวไป ได้แก่ โทรศัพท์ที่สามารถต่อกับอินเทอร์เน็ตและระบบ GPS ได้ พร้อมกล้องถ่ายรูปดิจิทัล
4. เมื่อเรือได้นำอาสาสมัครกลับมายังที่ทำการวิสาหกิจชุมชนแล้ว ให้นั่งตามกลุ่มแจกอุปกรณ์สำหรับทำกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย โดยให้กำหนดฐานเรียนรู้ชุมชน ตั้งชื่อฐานเรียนรู้ชุมชน พร้อมวาดแผนผังเส้นทางที่ได้จากระบบ GPS พร้อมระบุพิกัดบนเส้นทางท่องเที่ยว และนำเสนอต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ลงความเห็น (Vote) เลือกกลุ่มที่ดีที่สุดเพื่อนำมาพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวและรายการนำเที่ยวให้กับชุมชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การเก็บข้อมูลและนำเสนอความคิดเห็นเส้นทางท่องเที่ยวและรายการนำเที่ยวโดยอาสาสมัคร

5. เมื่อได้เส้นทางท่องเที่ยวและรายการนำเที่ยวที่ดีที่สุดแล้ว จึงร่วมกันรับฟังความคิดเห็นของอาสาสมัครและตัวแทนชุมชนเพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปออกแบบแผนผังด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก

6. ประเมินเส้นทางท่องเที่ยวและรายการนำเที่ยวด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำนวน 5 คน ด้วยประเด็นสัมภาษณ์ความคิดเห็นผ่านระบบออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาความคิดเห็นจากอาสาสมัครและผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ทรัพยากรธรรมชาติที่ได้เป็นฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคูกำหนดพื้นที่ไว้บริเวณ 2 ฝั่งคลอง ระยะทางไปและกลับประมาณ 6 กิโลเมตร โดยสรุปทรัพยากรที่ค้นพบซึ่งคำนึงถึงความโดดเด่นเป็นจุดดึงดูด มีความสมบูรณ์ของธรรมชาติเกี่ยวข้องกับวิถีท้องถิ่นและมีความปลอดภัยในการทำกิจกรรม ดังนี้

1.1 บริเวณป่าต้นลำพู ระยะทางห่างจากท่าเรือที่ทำการชุมชนประมาณ 200 เมตร ความโดดเด่นของบริเวณนี้ คือสองฝั่งคลองมีต้นลำพูขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก มีรากลำพูขึ้นเป็นแถวยาวมองไปไกล ๆ เหมือนกำแพงกันคลื่นที่สวยงามจึงกำหนดให้เป็น **ฐานเรียนรู้ที่ 1 “มหรศรรย์รากลำพู”**

1.2 บริเวณป่าต้นไขควายหรือหงอนไก่ทะเล ระยะทางห่างจากท่าเรือที่ทำการชุมชนประมาณ 1,100 เมตร ขึ้นอยู่หนาแน่นเป็นบริเวณกว้างโดยเป็นตัวชี้วัดเขตนํ้ากร่อยและดินที่ขึ้นได้ดีค่อนข้างเป็นดินทราย และเป็นบริเวณป่าชายเลนด้านใน ความสูงประมาณ 5-20 เมตร มีพุ่มน้อย ลำต้นบิดและคดงอ เปลือกสีน้ำตาล เหมาะสำหรับกิจกรรมจึงกำหนดให้เป็น **ฐานเรียนรู้ที่ 2 “ต้นไขควาย”**

1.3 บริเวณป่าต้นตะบูน ระยะห่างจากท่าเรือที่ทำการชุมชนประมาณ 1,700 เมตร ความโดดเด่นของบริเวณนี้ คือต้นตะบูนขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นมีรากพูพอนที่แผ่ออกคดเคี้ยวผสานกันไปมาต่อเนื่องกันรวมกับรากหายใจที่แบบคล้ายแผ่นกระดาษขึ้นในน้ำกร่อยจึงกำหนดให้เป็น **ฐานเรียนรู้ที่ 3 “มหรรศจรรย์ลานตะบูน”**

1.4 บริเวณลานหอยกัน เป็นการเลือกบริเวณที่สามารถจอดเทียบเรือเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินลงไปทำกิจกรรมได้อย่างไม่ลำบาก การหาหอยกันเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จึงกำหนด **ฐานเรียนรู้ที่ 4 “หาหอยกัน”**

1.5 ศาลาจุดพักเรือของชาวประมง เป็นศาลาปากน้ำคลองบางคูออกสู่คลองใหญ่ระยะทางห่างจากท่าเรือที่ทำการชุมชนประมาณ 3,000 เมตร มีวิวทิวทัศน์สวยงามมาก ด้วยแนวคิดการท่องเที่ยวครั้งนี้คือ “ล่องเรือหารักษ์” จึงกำหนดจุดพักและเป็น **ฐานเรียนรู้ที่ 5 “ศาลาพื้มา”** เลียนแบบตำนานรัก “แม่นาคพระโขนง” มีกิจกรรมพัก “กินทอ (ข้าวทอใบตอง)” ที่ชุมชนจัดเตรียมให้

1.6 บริเวณป่าโกงกางสองฝั่งคลองใหญ่ บริเวณนี้เชื่อมต่อกับปากน้ำคลองบางคูเมื่อนั่งเรือลัดเลาะไปตามคลองใหญ่จะพบป่าโกงกางที่ขึ้นอยู่หนาแน่นเป็นทิวแถว มีรากเป็นผนังป้องกันการกัดเซาะของน้ำตลอดสองฝั่งคลองใหญ่นักท่องเที่ยวสามารถเก็บผลของต้นโกงกางไปขายพันธุ์เพื่อการอนุรักษ์ได้ จึงกำหนดเป็น **ฐานเรียนรู้ที่ 6 “ลัดเลาะป่าโกงกาง”**

2. ผลการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวโดยกลุ่มอาสาสมัครได้นำเสนอรายการนำเที่ยวแบบครึ่งวัน (Half Day Trip) ภายใต้แนวคิด “ล่องเรือหารักษ์” มีรายละเอียดดังนี้

- เวลา 08.00 น. กลุ่มท่องเที่ยวบ้านบางคูพร้อมด้วยนักสื่อความหมายท้องถิ่นกล่าวต้อนรับแนะนำประวัติของชุมชน กฎกติกา เสนอเรื่องราวการใช้ทรัพยากรป่าชุมชนไพร

- เวลา 09.00 น. ล่องเรือชมระบบนิเวศป่าชายเลน (ดูนก ลิงแสม ต้นไม้ในป่าชายเลน) ชมวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ปลูกป่า หาหอย นั่งเรือกับกลุ่มท่องเที่ยวบ้านบางคู

- เวลา 12.00 น. รับประทานอาหารเที่ยง “ข้าวทอใบตอง” และกลับท่าเรือที่ทำการชุมชนจับจ่ายซื้อสินค้าชุมชนและเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

จากการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ตามแผนผังท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านบางคู ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านบางคู

3. ผลการประเมินเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนสรุปความเห็นว่าการนำเที่ยวแบบครึ่งวัน (Half Day Trip) ภายใต้แนวคิด “ล่องเรือหารักษ์” เป็นเรื่องราวที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในคลองบางคู การจัดกิจกรรมเพียงครึ่งวันจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่เบื่อและไม่เหนื่อยจนเกินไป ประกอบกับบริเวณทางขึ้นเรือมีการจัดวางสินค้าของชุมชนพร้อมจำหน่าย ถือว่าเป็นการกระจายรายได้ให้กับชาวชุมชนได้เป็นอย่างดี ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนนั้นต้องมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน บริเวณชุมชนต้องสะอาดตาและให้ความรู้สึกที่ปลอดภัย พื้นที่ค่อนข้างแคบสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลหยุดยาว ห้องสุขา จุดถ่ายรูป จุดนั่งพักยังมีน้อย และจุดขึ้นลงเรือยังไม่มีความปลอดภัย และกำชับให้ชุมชนเคร่งครัดเรื่องการจัดเก็บและทำลายขยะโดยเฉพาะขยะพลาสติกสำหรับความคิดเห็นด้านการเผยแพร่โฆษณาให้มีให้น้อยมาก

อภิปรายผล

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติในระบบนิเวศป่าชายเลนที่มีความสมบูรณ์และโดดเด่น ได้แก่ ป่าต้นลำพู ป่าต้นไขควาย ป่าต้นตะบูน ลานหอยกันและป่าโกงกางตลอดจนสัตว์นานาชนิดในป่าชายเลน โดยภาพรวมมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่เป็นเช่นนี้เพราะคลองบางคูเป็นคลองเชื่อมต่อกับคลองชนอมซึ่งเป็นคลองสายหลักมี

พื้นที่ราบลุ่มทางตอนปลายเป็นปากน้ำเปิดสู่ทะเลอ่าวไทย สอดคล้องกับ เสาวคนธ์ ชูบัว, จุฑามาศ พรหมมา, กฤตชญา เทพสุริวงศ์ และอารีรัตน์ ชูพันธ์ (2561, หน้า 84) ที่ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางน้ำสำหรับการเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน กรณีศึกษา: ศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนบ้านท่าบ่อโก พบว่าคลองขนอมเป็นคลองสายหลักขนาดใหญ่ทอดตัวยาวผ่านพื้นที่ในเขตตำบลขนอม ตำบลควนทอง และตำบลท้องเนียน มีภูเขาล้อมรอบโดยมีลำธารสายเล็ก ๆ ไหลลงมาบรรจบกัน เป็นพื้นที่ราบลุ่มชุ่มน้ำตอนปลายเปิดสู่ทะเลอ่าวไทยมีพื้นที่เชื่อมต่อกับอุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ นอกจากนี้คลองบางคูยังเป็นเส้นทางสัญจรสายหลักในอดีตโดยปัจจุบันนี้ชุมชนยังคงมีวิถีชีวิตหากินอยู่กับป่าชายเลน เมื่อผู้วิจัยได้นั่งเรือลัดเลาะไปตามลำคลองที่มีความร่มรื่นรู้สึกตื่นตาตื่นใจกับทัศนียภาพตลอดสองฝั่งคลอง พบเจอชาวประมงริมคลองที่มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส คนขับเรือก็มีความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนเล่าให้ฟังไม่เบื่อตลอดเส้นทางทั้งนี้ก็เพราะเรื่องถ่ายทอดและบรรยากาศที่พบเจอนั้นเป็นการดำเนินไปตามวิถีชีวิตประจำวันของชุมชนอยู่แล้วนับเป็นเสน่ห์ของชุมชนเหมาะกับการยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและคงอนุรักษ์ให้อยู่คู่ชุมชนได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ไพริน เวชัญญะกุล (2563, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อธิบายว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ควบคุมทั้งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและไม่ใช่แหล่งที่อยู่อาศัย กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้ด้านการอนุรักษ์และการกระตุ้นความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวให้รับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม

2. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนโดยเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มอาสาสมัครปฏิบัติกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันออกแบบเส้นทางท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยนำเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุม แล้วจึงร่วมกันลงความเห็น (Vote) กลุ่มที่ดีที่สุด แล้วจึงฟังความเห็นโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงแก้ไขเส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และแนวคิดการท่องเที่ยว “ล่องเรือหารักษ์” สอดคล้องกับ อนุวัฒน์ ชมพูปัญญา และธนัสลา โรจนตระกูล (2565, หน้า 418) ที่ศึกษาการพัฒนาศักยภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่ชุมชนท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ได้อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการดำเนินงานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต และทัศนคติของคนในชุมชน นอกจากนี้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในครั้งนี้ใช้การเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ชุมชนบ้านบางคูไปตามแนวสองฝั่งคลองที่เรือแล่นผ่านโดยเลือกจุดเด่นของพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีความพร้อมในด้านการเข้าถึงเหมาะสมกับการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในการอนุรักษ์ เช่น การเก็บขยะลอยน้ำ การปลูกป่าเพิ่มเติม การกำหนดข้อตกลงการจับสัตว์น้ำของชุมชน การเลือกหอยเฉพาะตัวเต็มวัยมาบริโภคหรือการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในฤดูกาลที่เหมาะสม สอดคล้องกับ สุรินทร์ภรณ์ ศรีอินทร์ และอัจฉรา ศรีพันธ์ (2563, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการ

จัดการความรู้ของชุมชนเพื่อการจัดการทรัพยากรป่าชายเลน พบว่าชุมชนมีการจัดการทรัพยากรป่าชายเลน 3 วิธี คือ การปลูกป่าชายเลน การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ และกำหนดกฎระเบียบป่าชายเลน

3. การประเมินเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนชุมชนบ้านบางคู ตำบลควนทอง อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้านฐานเรียนรู้ การเชื่อมโยงฐานเรียนรู้ และรายการท่องเที่ยววนั้น มีความเหมาะสมมาก ทั้งนี้ในการพัฒนาชุมชนควรจัดให้ได้รับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2548, หน้า 2) กำหนดตัวชี้วัดไว้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ศักยภาพความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) การจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน 3) การสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุมชนมีการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะเน้นการมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาค
2. ชุมชนคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนดปริมาณและมาตรฐานของบริการด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดและกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมตามจำนวนนักท่องเที่ยว
3. ชุมชนควรประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนในท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องเพื่อลดข้อขัดแย้งและร่วมแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเกี่ยวกับจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของแต่ละชุมชนอย่างยั่งยืนนอกจากจะดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนแล้วสิ่งที่นักวิจัยต้องดำเนินการเป็นอันดับแรก คือสำรวจความต้องการและสังเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายด้วย
2. ในการวิจัยเพื่อให้ครบมิติของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นนักวิจัยต้องบูรณาการหลากหลายแขนงองค์ความรู้และดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ต่อยอดในสิ่งที่ชุมชนยังขาด เช่น พัฒนาสิ่งแวดล้อม สะดวกขั้นพื้นฐาน พัฒนาผู้ให้บริการและพนักงานในท้องถิ่น พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการชุมชนท่องเที่ยว และการตลาดที่ตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2548). *คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

ไพริน เวชัญญกุล. (2563). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. *วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน*, 2(1), หน้า 50-63.

สุรินทร์ภรณ์ ศรีอินทร์ และอัจฉรา ศรีพันธ์. (2563). การจัดการความรู้ของชุมชนเพื่อการจัดการทรัพยากรป่าชายเลน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(1), หน้า 301-314.

สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2564). แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวคนธ์ ชูบัว, จุฑามาศ พรหมมา, กฤตชญา เทพสุริวงศ์ และอารีรัตน์ ชูพันธ์. (2561). การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางน้ำสำหรับการเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน กรณีศึกษา: ศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนบ้านท่าบ่อโก. *วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*. 7(1), หน้า 83-92.

อนุวัฒน์ ชมภูปัญญา และธนัสถา โรจนตระกูล. (2565). การพัฒนาศักยภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วมสู่ชุมชนท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. *Journal of Modern Learning Development*, 7(8), หน้า 414-430.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

**การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรม
ของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งในช่วงการแพร่ระบาด
ของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019**

**THE ENGINEERING DEPARTMENT'S HUMAN RESOURCES
MANAGEMENT OF A LOW-COST AIRLINE DURING
THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 EPIDEMIC**

พลอยตะวัน พลนาค, คงศักดิ์ ชมชุม*, อภिरดา นามแสง**

Ploytawan Pholnak, Kongsak Chomchum*, Apirada Namsang**

นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต (การจัดการการบิน) สถาบันการบินพลเรือน
ปีการศึกษา 2565, e-Mail: chploytawan@gmail.com (Corresponding Author)

Student, Master of Management Program, (Aviation Management),
Civil Aviation Training Center, Academic Year 2022,

e-Mail: chploytawan@gmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2022, October 21; Revised: 2022, December 13; Accepted: 2022, December 17)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหาร
จัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งในช่วงการแพร่

*ครูวิชาภาคพื้นกองวิชาช่างอากาศยานและเครื่องยนต์ สถาบันการบินพลเรือน, e-Mail: ksc_ptic@hotmail.com

Lecturer, Aircraft Maintenance Training Division, Civil Aviation Training Center,

e-Mail: ksc_ptic@hotmail.com

**ครูวิชาภาคพื้นกองวิชาวิศวกรรมการบิน สถาบันการบินพลเรือน, e-Mail: japirada747@gmail.com

Lecturer, Aeronautical Engineering Division, Civil Aviation Training Center,

e-Mail: japirada747@gmail.com

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

ข้อมูลผ่านการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาผ่านการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 6 คน ผู้ที่ปฏิบัติงานให้กับสายการบินแห่งหนึ่งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายวิศวกรรมด้วยวิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ โดยบทสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาจัดทำแบบประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการค้นคว้าอิสระ จำนวน 3 คน จากนั้นนำบทสัมภาษณ์มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยพบว่า สายการบินไม่ปลดพนักงานแต่มีการปรับลดอัตราเงินเดือน และระงับสวัสดิการบางส่วนลง รวมไปถึงจัดให้มีการปฏิบัติงานจากที่พักอาศัย ทั้งนี้ได้เปิดรับสมัครนักศึกษาฝึกงานเข้ามาช่วยปฏิบัติงานที่ในบางกิจกรรมที่สำนักงานการบินพลเรือนอนุญาตให้สามารถทำได้พร้อมกับเพิ่มรูปแบบการฝึกอบรมแบบออนไลน์ นอกจากนี้ยังดำเนินการลดค่าใช้จ่ายบางส่วนลงเพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายของสายการบิน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์, สายการบินต้นทุนต่ำ, การดำรงรักษาพนักงาน

ABSTRACT

This research paper aimed to study the current state and the Engineering Department's approach in managing human resources of a low-cost airline during the coronavirus disease 2019 epidemic. Semi-structured interviews were used to collect data for the research. It was found that airlines did not fire employees; on the other hand, the salary rates had decreased and the employees were not offered some benefits, including providing work from the home. Interns had been recruited to assist in performing duties in some activities permitted by the authority. In addition, an online training format had been added. The airline was also

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

implementing cost-cutting measures in order to keep airline costs under control.

Keywords: Human Resources Management, Low-Cost Airlines, Employee Retention.

บทนำ

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการแพร่ระบาดตั้งแต่ต้นปี 2563 โดยเริ่มต้นจากการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในภูมิภาคเอเชียและแพร่กระจายไปยังทั่วโลก จนเกิดเป็นภาวะวิกฤตทางด้านสาธารณสุข วิกฤตการณ์ในครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของประชาชนซึ่งทำให้งิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ชะลอตัวลง บางกิจกรรมก็ได้หยุดการดำเนินการชั่วคราว และในปีดังกล่าวมีผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการการบินพลเรือนจำนวน 47 ราย แต่มีผู้ที่ยังคงประกอบกิจการเพียง 30 ราย และไม่ประกอบการจำนวน 17 ราย (สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย, ออนไลน์, 2565)

ในขณะเดียวกันสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งกลับมีแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่แตกต่างกันออกไป คือสายการบินแห่งนี้ไม่มีการพั่นสภาพพนักงานของสายการบิน แต่กลับมีการเพิ่มจำนวนพนักงานขององค์กรให้มากยิ่งขึ้น โดยปี 2564 มีจำนวนพนักงานประมาณ 800 คน และยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนพนักงานและฝูงบินในอนาคต (Positioning Magazine, ออนไลน์, 2564) จากแผนการเพิ่มจำนวนฝูงบินของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่ง พบว่าในปี 2563 ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 สายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้ก็ได้ปรับเพิ่มฝูงบินในปีดังกล่าวจำนวน 2 ลำ และการปรับเพิ่มอากาศยานอีก 1 ลำในปี 2564 ซึ่งการปรับเพิ่มของจำนวนอากาศยานหรือการปรับเปลี่ยนของปริมาณเที่ยวบินของสายการบินย่อมส่งผลกระทบการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายวิศวกรรม แม้ว่าในช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ที่สายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณเที่ยวบิน แต่ฝ่ายวิศวกรรมจำเป็นจะต้องบำรุงรักษาอากาศยานให้เป็นไปตามมาตรฐานอยู่

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

เสมอถึงแม้ว่าอากาศยานจะไม่ได้ทำการบินก็ตาม เนื่องจากวิศวกรรมมีหน้าที่ดูแล ควบคุม ซ่อมบำรุงอากาศยานรวมถึงการดูแลและบำรุงรักษาอากาศยานให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัย

ตามที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาเล็งเห็นถึงแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้ที่แตกต่างออกไปจากสายการบินต้นทุนต่ำแห่งอื่น ๆ ประกอบกับเห็นถึงผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อการบินที่ของฝ่ายวิศวกรรมจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของสายการบินต้นทุนต่ำในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 โดยเลือกศึกษาฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ผู้ศึกษาหวังไว้อย่างยิ่งว่าผลการศึกษาจะช่วยให้ได้แนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ของฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้และได้แนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยธุรกิจอื่น ทั้งที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันและใกล้เคียงหรือเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนัก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งหนึ่งในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้กับสายการบินแห่งหนึ่งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายวิศวกรรม จำนวน 6 คน ด้วยวิธีการคัดเลือกโดยการเลือกตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ คือผู้ศึกษาได้เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ปฏิบัติหน้าที่ในทุก ๆ ระดับของฝ่ายวิศวกรรมสายการบินต้นทุนตำแหน่งหนึ่งเพื่อให้สามารถมั่นใจว่าจะได้รับข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องปฏิบัติหน้าที่ให้กับฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินแห่งนี้
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในอุตสาหกรรมการบินไม่น้อยกว่า 2 ปี

4. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีความรู้ ความเข้าใจลักษณะงาน บทบาทหน้าที่ของฝ่ายวิศวกรรมเป็นอย่างดี

จากการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยวิธีดังกล่าวผู้ศึกษาพิจารณาคุณสมบัติทำให้การศึกษาในครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน 6 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยข้อมูลจาก 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ วิธีการคัดเลือกโดยการเลือกตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ และข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงศึกษาเอกสารงานวิจัยที่มีการศึกษามาก่อนหน้าที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้วยเช่นเดียวกัน

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล จากการตรวจสอบหาความเกี่ยวเนื่องของข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาตรวจสอบระหว่างกันรวมถึงพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 6 คน เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลปฐมภูมิผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์อย่างละเอียด โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและหาประโยชน์สำคัญเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้ พร้อมทั้งนำมาสรุปและอภิปรายผลว่าข้อมูลปฐมภูมิมีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับข้อมูลทุติยภูมิหรือไม่อย่างไร

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าฝ่ายวิศวกรรมแบ่งพนักงานของฝ่ายวิศวกรรมออกเป็นทีมและให้พนักงานแต่ละทีมสลับกันเข้ามาปฏิบัติหน้าที่บริเวณเขตท่าการบิน ทั้งนี้ใช้บุคลากรที่มีความรู้ของสายการบินมาเป็นวิทยากรให้แก่พนักงานที่จะต้องฝึกอบรม ทบทวน ซึ่งการฝึกอบรมดังกล่าวจะเป็นการฝึกอบรมในรูปแบบออนไลน์แต่สายการบิน ยังคงจัดให้มีการจัดทำการศึกษาฝึกปฏิบัติงานไปพร้อมการทำงานจริง (On Job Training: OJT) เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) กำหนด รวมถึงเปิดรับนักศึกษาฝึกงานให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในบางกิจกรรมที่ กพท. กำหนดให้สามารถทำได้เพื่อลดภาระงานของพนักงานฝ่ายวิศวกรรม นอกจากนี้ฝ่ายวิศวกรรมได้ลดค่าใช้จ่ายในการยกเลิกสัญญาเช่าพื้นที่ที่ไม่จำเป็นสิ้นรวมไปถึงเจรจาต่อรองขอส่วนลดเพิ่มจากผู้ให้บริการท่าอากาศยาน และลดค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำมันอากาศยาน โดยใช้อุปกรณ์ภาคพื้นที่จะจ่ายพลังงานไฟฟ้าและปรับอากาศให้เครื่องบินหรือ (Ground Power Unit) แทนที่จะใช้เครื่องยนต์ Auxiliary Power Unit (APU) ที่ทำหน้าที่สร้างพลังงานไฟฟ้าและสร้างอากาศแรงดันสูงเพื่อใช้ในระบบต่าง ๆ ของอากาศยาน ซึ่งขณะใช้งาน APU ความสิ้นเปลืองน้ำมันสูงมาก อีกทั้งค่าใช้จ่ายซ่อมบำรุงก็สูงมากด้วยเช่นกันทั้งนี้ฝ่ายวิศวกรรม ดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถในการซ่อมบำรุงในส่วนของอุปกรณ์ของอากาศยาน เช่น เบรก แบตเตอรี่ ด้วยการปรับปรุงวิธีการทำงาน การนำอุปกรณ์และเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ฝ่ายวิศวกรรมของสายการบินต้นทุนต่ำแห่งนี้ได้ดำเนินการชะลอการสรรหาพนักงานใหม่ โดยคงสภาพพนักงานทุกคน ไม่ปลดพนักงานของสายการบินออก แต่ปรับลดอัตราเงินเดือนลงตามภาระหน้าที่ที่ได้รับที่ลดลง และได้ดำเนินการปรับลดจำนวนของบุคลากรที่จะได้รับการพิจารณาให้ได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ แต่ยังคงมาตรฐานการฝึกอบรมของพนักงานตามที่สำนักงานการบินพลเรือนกำหนดไว้โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกอบรมแบบออนไลน์ ทั้งนี้สายการบินแห่งนี้ได้ดำเนินการปรับให้มีพนักงานเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานได้ตามระดับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับพร้อมกับการเปิดรับสมัครนักศึกษาฝึกงานเพื่อเข้าช่วยปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายวิศวกรรมในส่วนที่สำนักงานการบินพลเรือนกำหนดให้สามารถปฏิบัติได้ รวมไปถึงสายการบินได้ทำการสำรวจเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และดำเนินการโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้มีการจัดสรรทีมสำหรับการเข้าปฏิบัติหน้าที่ที่มีการสลับให้ปฏิบัติหน้าที่จากที่พักอาศัยแทนจากเดิมที่มีเพียงการปฏิบัติหน้าที่จากสำนักงานหรือเขตทำการบินเพียงเท่านั้น และสายการบินได้สำรวจข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่จากช่วงเวลาดังกล่าวพร้อมกับการดำเนินการแก้ไขปัญหา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในข้อที่ 1 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านการปลดพนักงาน ไม่สอดคล้องกับ Emily, Susan, Michael & Alexander (Online, 2021) ที่ศึกษา Technical Report: Impact of COVID-19 and Human Resource Management Agility Practices พบว่าช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 องค์กรส่วนมากจะมีการเลิกจ้างพนักงานร้อยละ 15 และ ไม่สอดคล้องกับ ทักษิณา แส่นเย็น, วรุฒิ เว้นบาป, วีระพันธ์ ช่วยประสิทธิ์, กุลธวัช ศรายุทธ และอาภาภรณ์ หาโສ (2563, หน้า 209-220) ที่ศึกษาบทวิเคราะห์การรับมือโรค

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

โควิด-19: ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการบิน พบว่าสายการบินมีการเลิกจ้างพนักงานและมีมาตรการในการลดต้นทุนของสายการบิน

ด้านการปรับโครงสร้างบุคลากร สอดคล้องกับ เจริญ ผู้สัมฤทธิ์เลิศ (ออนไลน์, 2563) ที่กล่าวว่าจากการแพร่ระบาดมีผลทำให้องค์กรแต่ละองค์กรจำเป็นต้องปรับโครงสร้างบุคลากร

ด้านการจัดสรรภาระงาน สอดคล้องกับ บริษัท ไอโอดี คอนเซาท์ติ้ง แอนด์ เทรนนิ่ง จำกัด (ออนไลน์, 2565) ได้กล่าวไว้ว่าแนวทางในการแก้ปัญหาภาระงานสามารถแก้ไขได้โดยการเปิดรับพนักงานชั่วคราวหรือเปิดรับนักศึกษาฝึกงาน

ด้านการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับ อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์ (ออนไลน์, 2564) ที่กล่าวว่าการพัฒนาบุคลากรในยุคสมัยใหม่จะแบ่งสัดส่วนการเรียนรู้ให้เกิด Learn, Relearn และ Unlearn

ด้านการกำหนดกลยุทธ์ สอดคล้องกับ Bluebik (Online, 2021) กล่าวว่าไว้ว่ากลยุทธ์ระดับองค์กรนั้นประกอบด้วยกลยุทธ์ตลาด Stability คือกลยุทธ์ที่องค์กรรักษามาตรฐานเดิมที่มีอยู่มีผลการดำเนินงานที่คงที่

ด้านการลดต้นทุนการดำเนินงาน สอดคล้องกับ Teachme Biz (Online, 2020) กล่าวว่าไว้ว่าองค์กรจำเป็นต้องลดต้นทุนการดำเนินงานลงแต่จะต้องไม่กระทบต่อคุณภาพผลิตผล

จากผลการวิจัยในข้อที่ 2 สอดคล้องกับ เพ็ญฟ้า ปัญญา (2558, หน้า 79-82) ที่ศึกษากลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์หลังวิกฤตน้ำท่วม: กรณีศึกษานิคมอุตสาหกรรมนวนคร พบว่าเมื่อเจอวิกฤตบริษัทได้จ้างพนักงานในขณะเดียวกันองค์กรควรมีการรักษาบุคลากรเพื่อป้องกันปัญหาการสมองไหล และสร้างความผูกพันต่อองค์กรเมื่อองค์กรเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานในอุตสาหกรรมการบินหรืออุตสาหกรรมอื่น ควรจะมีการวางแผนด้านทรัพยากรบุคคล วางแผนด้านอัตรากำลังคนอยู่เสมอ และดำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ เพื่อให้เกิดความผูกพันกับหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะผลักดันให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ได้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. หน่วยงานการศึกษาสามารถนำไปใช้ศึกษาในการวางแผนด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกรณีที่มีการเกิดวิกฤตการณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สามารถพิจารณาหาคู่เทียบ (Benchmarking) เพื่อเรียนรู้และพัฒนากระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสายการบินต่าง ๆ

2. สามารถเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานอื่นทั้งที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันและใกล้เคียงหรือผู้ที่สนใจ

บรรณานุกรม

เจริญ ผู้สมฤทธิ์เลิศ. (2563). *ปรับโครงสร้างอย่างไร? ให้ตอบโจทย์การทำงานยุคใหม่*.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.bangkokbiznews.com/news/891534> [2564, 17 เมษายน].

ทักษิณา แสนเย็น, วรุฒิ เว้นบาป, วีระพันธ์ ช่วยประสิทธิ์, กุลธวัช ศรายุทธ และอาภาภรณ์ หาโສ້. (2563). บทวิเคราะห์การรับมือโรคโควิด-19: ผลกระทบต่อ

อุตสาหกรรมการบิน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(2), หน้า 209-220.

บริษัท ไอโอดี คอนเซ็ปต์ติ้ง แอนด์ เทรนนิ่ง จำกัด. (2565). *ภาระงานมากกว่าพนักงาน*

จะอย่างไรดี (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3cTJDVi> [2565, 21 กันยายน].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

เฟื่องฟ้า ปัญญา. (2558). กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์หลังวิกฤตน้ำท่วม:

กรณีศึกษานิคมอุตสาหกรรมนวนคร. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 10(1), หน้า 75-83.

สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2565). *รายชื่อผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการการบินพลเรือน* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.caat.or.th/th/archives/42888> [2565, 16 สิงหาคม].

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2564). *การพัฒนาบุคลากรเชิงรุกในศตวรรษที่ 21* (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3CZReft> [2565, 8 กันยายน].

Bluebik. (2021). *Strategy Level ระดับกลยุทธ์ทั้ง 3 ระดับ* (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://bluebik.com/th/blogs/3027> [2565, 3 พฤษภาคม].

Emily, D. Champion., Susan, Zhu., Michael, A. Champion., & Alexander, Alanso.

(2021). *Technical Report: Impact of COVID-19 and Human Resource Management Agility Practices* (Online). Available:

<https://bit.ly/3N9s4yg> [2022, May 9].

Positioning Magazine. (2021). *'ไทยเวียดเจี๊ท' เกมการบินอย่างไรให้ 'ไม่ขาดทุน'*

จับโอกาสขึ้นเบอร์ 2 ครองตลาดในประเทศ (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://bit.ly/3sLVj0F> [2565, 30 ตุลาคม].

Teachme-biz. (2020). *แนวคิดการ “ลดต้นทุน ไม่ลดคุณภาพ”* (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก: <https://bit.ly/3qDGBYF> [2565, 11 พฤษภาคม].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่า
ในตนเองของนักศึกษากายภาพบำบัด สายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1
สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564

A STUDY OF THE RELATIONSHIP OF FIVE-COMPONENT PERSONALITY
AND SELF-ESTEEM OF FIRST YEAR PHYSICAL THERAPY STUDENTS
IN THE HEALTH LINE OF A HIGHER EDUCATION INSTITUTION
ACADEMIC YEAR 2021

ธปนัท อีตระกูล และคณะ

Thapanut Auetragool., et al

อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์, e-Mail: thapanut@slc.ac.th

Lecturer, Faculty of Psychology, Saint Louis College, e-Mail: thapanut@slc.ac.th

(Received: 2022, September 14; Revised: 2022, December 28; Accepted: 2023, January 28)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อหาระดับบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษากายภาพบำบัด สายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 และเพื่อหาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษากายภาพบำบัด สายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษากายภาพบำบัด สายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 รวมทั้งสิ้น 36 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ คณะผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบไปทดสอบกับนักศึกษากายภาพบำบัด สายสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานครที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นใหม่อีกครั้งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองคณะผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยตรวจสอบความสอดคล้องของ

คณะนักวิจัย ญัฐธิดา ร่มฟ้าไทย*, ปรียานุช เชอมีกู*, จิราภรณ์ โภชกปรีภรณ์*, ดวงเดือน ศาสตรภทธร**

*อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์, e-Mail: Jiraporn@slc.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Faculty of Psychology, Saint Louis College. e-Mail: Jiraporn@slc.ac.th (Corresponding Author)

**รองศาสตราจารย์ประจำคณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

Associate Professor, Faculty of Psychology, Saint Louis College

เนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ α -Coefficient ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษากายภาพบำบัด สายสุขภาพชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบมีสติ และมีบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ ในระดับสูง และมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว กับบุคลิกภาพแบบห่วงใยทางอารมณ์ ในระดับปานกลาง 2) ความสัมพันธ์พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ แบบมีสติ และแบบแสดงตัว ($r=.52^{**}$, $.72^{**}$, และ $.50^{**}$) บุคลิกภาพแบบห่วงใยทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=-.37^{*}$) และไม่พบความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ

คำสำคัญ: ลักษณะบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ, การเห็นคุณค่าในตนเอง

ABSTRACT

The objectives of this descriptive research were 1) to find the 5-component personality level and self-esteem of the first-year health students at a higher education institution, academic year 2021, 2) to determine the relationship between the 5-component personality type and their self-esteem. The samples gained by simple random sampling method, consisted of 36 first-year health physiotherapy students at a university in the academic year 2021. The tool was a 5-element personality test. The researchers used the 5-element personality test to test with physical therapy students in Bangkok similar to the sample group to find the reliability again. The reliability was equal to .92 and the self-esteem scale, the research team determined content validity by examining the content's consistency with the objectives and operational definitions and using Cronbach's α -Coefficient to obtain a reliability equal .88. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The results showed that 1) 1st year physical therapy health students at a higher education institution, academic year 2021, had a level of self-esteem, openness to experience, conscientiousness, and agreeableness personality at a high level, and had a level of extraversion and neuroticism personality at a moderate level. 2) Regarding the relationship, self-esteem was found to have a statistically significant positive correlation at the .01 level, including openness to experience, conscientiousness and extraversion personality types ($r=.52^{**}$, $.72^{**}$, and $.50^{**}$), neurotic

personality had a statistically significant negative effect at the .05 level ($r=-.37^*$). and no relationship was found with the agreeable personality.

Keywords: 5-component personality traits, self-esteem

บทนำ

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับมนุษย์ เพราะการที่มนุษย์จะมีการพัฒนาหรือดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า ประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่างขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกในชีวิตประจำวันนั้น ล้วนขึ้นอยู่กับ การเห็นคุณค่าในตนเองทั้งสิ้น โดยทั่วไปแล้วการเห็นคุณค่าในตนเองจะเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล เมื่อบุคคลเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้นก็จะเคารพในเอกลักษณ์ของตนเองมากขึ้นความรู้สึกนี้จะแผ่ขยายไปยังผู้อื่น จะรักและเห็นคุณค่าของผู้อื่น มีความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนมีความรู้สึกเชื่อมั่น มั่นใจ และมีกำลังใจจะดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่ท้อถอย มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้แก่ตนเอง ครอบคลุมและสังคมได้ตลอดเวลา การไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ไม่ยอมรับ ไม่เข้าใจในตนเองแล้ว บุคคลผู้นั้นจะไม่มี ความมั่นใจ ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนและก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) หมายถึงการรับรู้ว่าคุณค่า มีศักยภาพและภูมิใจในตนเอง ผู้ที่ตระหนักรู้คุณค่าในตนเองจะมีแนวคิดและวิธีการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องเหมาะสม รักตัวเองเป็น กล้าที่จะเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี รวมทั้ง มองโลกในแง่ดีและมีเหตุผล ส่วนผู้ที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตัวเองต่ำจะมีเจตคติเชิงลบต่อตนเองและผู้อื่น ขาดความมั่นใจ กลัวความผิดพลาด รู้สีกว่าตัวเองไม่ดี เป็นภาระต่อผู้อื่น ไร้ค่า ไม่เป็นที่รัก และมีพฤติกรรมชอบเปรียบเทียบตัวเองกับผู้อื่น อกันตริ สาขากร (ออนไลน์, ม.ป.ป) จากความหมายที่กล่าวมานี้เห็นได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นตัวแปรที่น่าสนใจที่ น่าจะสร้างให้เกิดกับ นักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษากายภาพบำบัดที่เรียนค่อนข้างหนัก และเมื่อจบออกมาแล้วยังมักถูกบุคคลที่ ไม่เข้าใจพูดให้เสียกำลังใจ เช่น หว่า เป็นอาชีพหมอนวด นาธาเนียล แบรินเดน (Branden, 1969, p. 130) นักจิตบำบัดชาวอเมริกันเชื้อสายแคนาดา แบ่ง Self-Esteem ออกเป็นสองแกน คือแกนความสำเร็จและ ความสามารถ ส่วนแกนที่สอง คือเคารพในตนเอง และคุณค่าในตนเอง ซึ่งควรมีทั้ง 2 แกนนี้ควบคู่กันไป จากการศึกษาของ คริสโตเฟอร์ มรูก (Mruk, 2013, p. 76) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาชาวอเมริกันกล่าวว่า มีหลายสาเหตุที่ส่งผลต่อการมองเห็นคุณค่าในตัวเองคือ (1) ยีน, พันธุกรรม (2) การมีเวลาดูแลของพ่อแม่และ ผู้เลี้ยงดู (3) การยอมรับจุดแข็งและจุดอ่อนของเด็ก (4) วิธีการเลี้ยงดูกับมุมมองต่อตัวเอง และ (5) สังคม วัฒนธรรม มาตรฐานสังคม ศาสนา ตลอดจนจารีตประเพณีต่าง ๆ มีผลต่อเด็กและพฤติกรรมของเด็กทั้งสิ้น พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง ว่าหมายถึงเจตคติ ของการยอมรับตนเอง ประเมินตนเองว่ามีคุณค่า (Self-Approval) และความนับถือตนเอง (Self-Respect) มี

ความภูมิใจในตน โดยเฉพาะในเรื่องค่านิยม ลักษณะนิสัย และศักดิ์ศรีของตน ดังนั้นถ้าต้องการให้นักศึกษา ภายภาพบำบัดหรือผู้ที่มีอาชีพภายภาพบำบัดมีบุคลิกภาพที่สง่าผ่าเผย มองตัวเองว่ามีความสำคัญในการที่จะ ช่วยให้ผู้บุคคลมีร่างกายที่แข็งแรง ไม่ปวดเมื่อย ไม่เป็นโรค Office Syndrome ซึ่งปัจจุบันเป็นกันมาก มีกระดูก สันหลังตั้งตรง ทำให้มีความสง่างาม ส่งผลให้ชอบออกสังคม เปิดเผย

บุคลิกภาพเป็นกุญแจสำคัญแห่งความสำเร็จและความเป็นผู้นำ เป็นสิ่งที่เกิดจากยีนและสิ่งแวดล้อม ที่บุคคลเติบโตมา บุคลิกภาพพัฒนาตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก และจะไปสิ้นสุดเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งแต่ละคนจะ กลายเป็นบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะตัว เช่นบางคนชอบเสียง แต่บางคนกลัวบ้าง บางคนจิตใจดี แต่บางคน ก้าวร้าว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นบุคลิกภาพ ที่มีทั้งข้อดีข้อดีและข้อเสีย ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานและการ ใช้ชีวิต การเข้าใจบุคลิกภาพจะช่วยให้มีชีวิตที่ดีได้ จากการวิจัยที่ผ่านมา นักจิตวิทยาพยายามหาคำตอบว่า บุคลิกภาพเป็นอย่างไร ซึ่งสามารถสรุปบุคลิกภาพได้เป็น 5 แบบหรือที่เรียกว่า Big Five ที่ประกอบด้วย 1) Openness 2) Conscientiousness 3) Extraversion 4) Agreeableness และ 5) Neuroticism หรือ สามารถนำอักษรตัวแรกมาเรียงจะได้เป็น OCEAN ทั้งนี้เพื่อให้จำได้ง่าย

ประวัติของแบบทดสอบบุคลิกภาพเกิดจากนักจิตวิทยา กอร์ดอน วิลเลิร์ต อัลลพอร์ต และเฮนรี เซบาสเตียน ออดเบิร์ต (Allport & Odbert, 1998, p. 415, 419) ได้แยกคำศัพท์เกี่ยวกับบุคลิกภาพจาก พจนานุกรมประมาณ 18,000 คำ ลงเป็น 4,500 คำที่เกี่ยวข้องกับลักษณะบุคลิกภาพ และได้กลายเป็น ต้นฉบับที่เป็นประโยชน์ต่อนักจิตวิทยาคนอื่น ๆ ต่อมา เรย์มอนด์ บี. คัตเทลล์ (Cattell, 2020, p. 187) ได้ จำกัดคำเรียกลักษณะบุคลิกภาพลงเหลือเพียง 16 คำ กลายเป็น Sixteen Personality Factor Questionnaire (16PF) จนในที่สุดโรเบิร์ต แมคเคล (McCrae, 2001, p. 1213) และพอล คอสต้า (Costa, 2008, p. 160) ได้พัฒนาเป็นทฤษฎี Five-Factor Model (FFM) ซึ่งอธิบายบุคลิกภาพในแง่ปัจจัยกว้าง ๆ ได้ 5 กลุ่ม และโด่งดังจนเป็นที่รู้จักในชื่อ “Big Five”

คนเราจะเห็นคุณค่าในตนเองได้ จำเป็นต้องเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ เข้ามา การเปิดรับ ประสบการณ์ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ความรู้ที่เข้ามาเช่น การวิจัยข่าวไทยเพื่อให้เป็นข่าวที่ดีที่สุดในโลก การ วิจัยเกี่ยวกับยาที่จะนำมารักษาโรคโควิด-19 การค้นคว้าอวกาศ เป็นต้น เมื่ออ่านความรู้เหล่านั้นก็จะเกิด ความรู้ความเข้าใจยอมรับว่าฉันก็เป็นคนเก่งคนหนึ่ง ทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจในตน มองเห็นคุณค่าในตนเอง จากจุดนี้ทำให้คนจะคิดว่าน่าจะนำตัวแปร บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และการเห็นคุณค่าในตนเองมาศึกษา เพื่อดูความสัมพันธ์ ประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยของ Varanarasama, Kaur, Singh & Muthu (2018, p. 412) หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคลิกภาพและการเห็นคุณค่าในตนเองของ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมาเลเซียทำให้คิดว่าน่าจะมิงงานวิจัยเช่นที่กล่าวมานี้กับนักศึกษาไทยและถ้างานวิจัย พบว่าตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง กับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก และถ้าในแต่ ละตัวแปรของบุคลิกภาพเช่นการเปิดรับประสบการณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง จะได้ นำมาเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองหรือการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งสอง เป็นตัวแปรที่น่าจะนำมาพัฒนานักเรียน นักศึกษา ซึ่งยังเป็นวัยที่พัฒนาได้

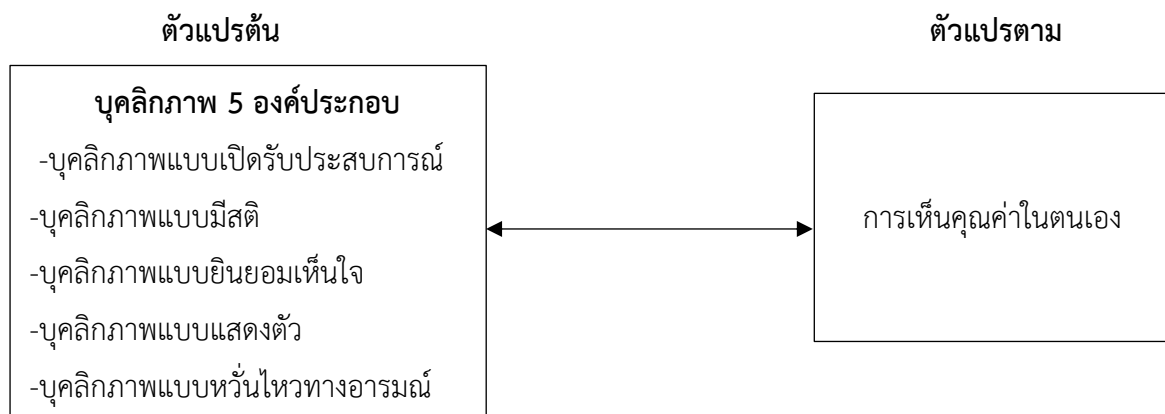
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาระดับบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา ภายนอกสถาบัน สาส์สุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของ นักศึกษาภายนอก สาส์สุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564

สมมติฐานของการวิจัย

1. บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ แบบยินยอมเห็นใจ แบบมีสติและแบบแสดงตัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของ นักศึกษาภายนอก สาส์สุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นของนักศึกษาสายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 จำนวน 39 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาภายนอกจากวิทยาลัยแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครเพศหญิง 30 คน และเพศชาย 9 คน คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ร้อยละ 5 และระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($\alpha=.05$) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน คณะผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพราะประชากรมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ก่อนที่จะเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยได้มีการขอการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โดยการนำโครงการวิจัยเสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้รับการอนุมัติ (E.029/2564) คณะผู้วิจัยได้เข้าพบกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างว่าการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจจะให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง และให้เซ็นใบยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และแจ้งให้ทราบว่าเมื่อร่วมเข้าโครงการวิจัยแล้ว หากกลุ่มตัวอย่างต้องการออกจากการวิจัย สามารถกระทำได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถือเป็นความลับ และในการรวบรวมข้อมูลจะไม่ระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ส่วนผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม และข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลาย ภายหลังจากที่ผลการวิจัยได้รับการพิมพ์เผยแพร่แล้ว

เครื่องมือในการวิจัย แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของพรพรรณ มากบุญ (2555) ทั้งหมด 23 ข้อ ให้เลือกตอบตามความมากน้อยของผู้ตอบแบบวัด โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981, pp. 179-182) ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

ค่าคะแนน	ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง
1.00-1.49	ระดับต่ำมาก
1.50-2.49	ระดับต่ำ
2.50-3.49	ระดับปานกลาง
3.50-4.49	ระดับสูง
4.50-5.00	ระดับสูงมาก

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองมีการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการและหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ α -coefficient ของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 (คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ใหม่กับนักศึกษากายภาพบำบัดในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง ทั้งนี้เพราะ พรพรรณ มากบุญ ได้วิเคราะห์กับเด็กและเยาวชนชายอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี)

แบบวัดบุคลิกภาพของ (อดิสร วงศ์เมฆ, สมพร สุทัศนีย์ และเสรี ชัดแจ้ง, 2550, บทคัดย่อ) ได้นำแบบวัดลักษณะบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ มาสร้างและตรวจสอบมาตรฐานวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตามโมเดล OCEAN ของคอสตาและแมคเคอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาตรฐานวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตามโมเดล OCEAN ได้แก่ การเปิดรับประสบการณ์ (Openness to Experience) การมีสติ (Conscientiousness) การแสดงตัว (Extraversion) การยินยอมเห็นใจ (Agreeableness) และการหวั่นไหวทางอารมณ์ (Neuroticism) ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามสภาพความเป็นจริง โดยใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ทในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือองค์ประกอบมีความตรงเชิงเนื้อหา สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับมาตรวัดมีค่าตั้งแต่ .23 ถึง .61 และค่าความเที่ยงของมาตรวัดทั้งฉบับเท่ากับ .85 ผู้วิจัยได้นำแบบวัดบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบไปทดสอบกับนักศึกษากายภาพบำบัดในจังหวัดกรุงเทพมหานครที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงทั้งฉบับใหม่อีกครั้งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

ตารางที่ 2 เกณฑ์การวัดระดับของบุคลิกภาพ (ใช้เช่นเดียวกับตารางที่ 1)

ค่าคะแนน	ระดับของบุคลิกภาพ
1.00 – 1.49	ระดับต่ำมาก
1.50 – 2.49	ระดับต่ำ
2.50 – 3.49	ระดับปานกลาง
3.50 – 4.49	ระดับสูง
4.50 – 5.00	ระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผ่านแล้ว คณะผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งเพื่อเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ยินดีเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งนี้โดยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบวัดทั้ง 2 ส่วนคือ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดลักษณะบุคลิกภาพ รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 36 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ตามสมมติฐานโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพทั้ง 5 องค์ประกอบ และการเห็นคุณค่าในตนเอง

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	SD	แปลผล
การเห็นคุณค่าในตนเอง	36	3.76	0.49	ระดับสูง
บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์	36	3.57	0.43	ระดับสูง
บุคลิกภาพแบบมีสติ	36	3.69	0.63	ระดับสูง
บุคลิกภาพแบบแสดงตัว	36	3.36	0.60	ระดับปานกลาง
บุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ	36	3.72	0.53	ระดับสูง
บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์	36	2.98	0.66	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษากายภาพบำบัดชั้นปีที่ 1 สายสุขภาพซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 36 คน มีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับสูง และมีระดับบุคลิกภาพทั้ง 5 องค์ประกอบที่แตกต่างกันคือ มีคะแนนบุคลิกภาพในระดับสูงคือ บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบมีสติ และบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ ส่วนในระดับปานกลางคือบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์

การหาความสัมพันธ์ตามสมมติฐานข้อ 1 คือบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ แบบยินยอมเห็นใจ แบบมีสติ และแบบแสดงตัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาสายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 และ**สมมติฐานข้อ 2** การเห็นคุณค่าในตนเองและบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษากายภาพบำบัดสายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพทั้ง 5 องค์ประกอบ

ตัวแปร	X5	X4	X3	X2	X1	Y
Y (การเห็นคุณค่าในตนเอง)						1.00
X1(บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์)					1.00	.52**
X2(บุคลิกภาพแบบมีสติ)				1.00	.58**	.72**
X3(บุคลิกภาพแบบแสดงตัว)			1.00	.23	.51**	.50**
X4(บุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ)		1.00	-.22	.56**	.48**	.27
X5(บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์)	1.00	-.11	-.39**	-.37*	-.49**	-.37*

* $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 4 ผลวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง (Y) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ (X_1) แบบมีสติ (X_2) และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (X_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์ สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ส่วนบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ ไม่พบความสัมพันธ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

อภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 เป็นเพศชายจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 โดยมีค่าเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง และค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ มีดังนี้ บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบมีสติ และบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจมีค่าเฉลี่ยในระดับสูง ส่วนบุคลิกภาพแบบแสดงตัว และบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง กับบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ พบว่า นักศึกษาสายสุขภาพมีการเห็นคุณค่าในตนเองสัมพันธ์กับบุคลิกภาพเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ บุคลิกภาพแบบมีสติ และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.52, 0.72, และ 0.50 ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และยังสนับสนุนงานวิจัยของ Marshall, Lefringhausen & Ferenczi (2015, p.37) พบว่านักศึกษากายภาพบำบัดที่มีบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ เป็นผู้ที่มีลักษณะพร้อมที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ทั้งยังมีการจัดการอารมณ์เชิงบวกและเชิงลบอย่างชาญฉลาด (Costa & McCrae, 1992, p. 343) ส่งผลให้บุคคลประเภทนี้มีความสามารถในการควบคุมและจัดการอารมณ์ ด้วยการไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม การเปิดรับเรื่องราวใหม่ ๆ เข้ามาในชีวิตตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพบในสิ่งที่ตัวเองชอบ อันจะทำให้เกิดการนับถือตนเอง บุคคลประเภทนี้จึงไม่ปล่อยให้ตัวเองอยู่กับอารมณ์เชิงลบนาน มองตัวเองในเชิงบวก และพึงพอใจในชีวิตของตน ทั้งยังมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งคล้ายคลึงกับลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง Coopersmith (1981, p. 438) เป็นผลให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ยังมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ($r=.52^*$) (คัณนาค มณีศรี, 2560, หน้า 7)

ส่วนนักศึกษากายภาพบำบัดที่มีบุคลิกภาพแบบมีสติ คือผู้ที่มีจุดมุ่งหมาย มีการตั้งเป้าหมายและวางแผนความสำเร็จของตนเองไว้ในอนาคต ทั้งยังมีความมุ่งมั่นที่จะทำเป้าหมายนั้นให้สำเร็จ เปี่ยมไปด้วยความพยายามและมานะ อดทน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านสมรรถภาพ ความสามารถ และผลงาน Coopersmith (1984, p. 426) ผลวิจัยกล่าวว่าเมื่อบุคคลยังมีบุคลิกภาพแบบมีสติสูงมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งส่งผลให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้นเท่านั้น และยังมีความสามารถในการทำนายผลการเห็น

คุณค่าในตนเองด้วย ประกอบกับผู้ที่บุคลิกภาพแบบนี้ จะเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ เอาใจเอางาน และมีความรับผิดชอบสูง ส่งผลให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ง่าย ทำให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จในอนาคต อันจะนำมาสู่การเห็นคุณค่าในตนเอง นับถือตนเอง และมีเจตคติกับตนเองในเชิงบวก

บุคลิกภาพแบบแสดงตัว คือเป็นนักศึกษากายภาพบำบัดที่ ชอบการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ชอบที่จะเข้าสังคม มีนิสัยร่าเริง เป็นคนที่ช่างเจรจา เปิดเผยตัวเอง ชอบทำกิจกรรม มีการแสวงหาความตื่นเต้น มีอารมณ์ทางบวก มองโลกในแง่ดี จากอุปนิสัยที่กล่าวมาในช่วงต้นทำให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ดังจะเห็นได้จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ($r=.50^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับ คัคณางค์ มณีศรี (2560, หน้า 7) พบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัวและการเห็นคุณค่าในตนเอง = .52*

ส่วนบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์คือนักศึกษากายภาพบำบัดที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 โดยพบว่าผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์คือผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ค่อนข้างน้อย และมีแนวโน้มที่จะเกิดอารมณ์เชิงลบได้มากกว่า ส่งผลในการคิดและการตัดสินใจที่ลดลง ทำให้ประสิทธิภาพในการทำตามเป้าหมายก็ลดลงตามไปด้วย สอดคล้องกับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ที่เป็นผู้มีการประเมินตนเองในทางที่ไม่ดี ไม่พึงพอใจในตนเอง Coopesmith (1984, p. 427) ผลวิจัยกล่าวว่าลักษณะบุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์เป็นตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อมีความหวั่นไหวทางอารมณ์มากจะทำให้เกิดความวิตกกังวล ความไม่มั่นใจ และมีความทุกข์ที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถทำตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม จนนำไปสู่การไม่ประสบความสำเร็จ หมดหวังในอนาคต มองตัวเองในเชิงลบ และขาดการนับถือตนเอง

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับ Tara C. Marshall, Katharina Lefringhausen, & Nelli Ferenczi (Marshall, Lefringhausen & Ferenczi, 2015, p. 37) เป็นบางส่วนและ Eswari Varanarasamma, Avanish Kaur, Gurmit Singh & Kavitha Nalla Muthu (Varanarasama, Kaur, Singh & Muthu, 2018, p. 412) เป็นบางส่วน

ส่วนบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากนักศึกษากายภาพบำบัดที่มีบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ คือผู้ที่มีแนวโน้มจะให้ความร่วมมือ และสร้างความสามัคคีให้แก่หมู่คณะ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ชอบที่จะหยิบยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่มุ่งเน้นเรื่องของตนเอง และการให้ความสำคัญกับตนเอง Coopersmith (1984, p. 426) โดยจากงานวิจัยพบว่าบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ เป็นบุคลิกภาพประเภทเดียวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ ในระดับปานกลาง ส่งผลให้ไม่สามารถทำนายผลการเห็นคุณค่าในตนเองได้นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ภิญญ อุทยานันท์ และคณะ (2554, บทคัดย่อ)

ซึ่งกล่าวว่าหนึ่งในบุคลิกภาพที่ไม่สามารถทำนายการเห็นคุณค่าในตนเองได้คือบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจ คือบุคลิกภาพที่ให้ความสำคัญเรื่องการโอนอ่อนผ่อนปรน และความร่วมมือในสังคม เพราะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ สอดคล้องกับ ภิญญ อุยะนันท์ และคณะ (2554, บทคัดย่อ) เนื่องจากบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นผลให้ไม่สามารถทำนายผลการเห็นคุณค่าในตนเองได้ สอดคล้องกับ คัคณางค์ มณีศรี (2560, หน้า 9) พบว่าอิทธิพลทางตรงจากบุคลิกภาพแบบยินยอมเห็นใจส่งผลไปยังการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองสัมพันธ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบกับบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบ เชิงบวกได้แก่บุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ แบบมีสติ แบบแสดงตัว ส่วนเชิงลบได้แก่บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์ ดังนั้นในการพัฒนาการเห็นคุณค่าของตนเองหรือการพัฒนาบุคลิกภาพ ทำได้ทั้งพัฒนาบุคลิกภาพแบบเปิดรับประสบการณ์ แบบมีสติ แบบแสดงตัว ก็จะทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองพัฒนาขึ้นด้วย (เนื่องจากทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงบวก) แต่บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวทางอารมณ์ควรพัฒนาในทางตรงกันข้าม คือพัฒนาอารมณ์ให้มีความมั่นคง โกรธช้า อดทน เข้าสังคมให้ได้ อดทนต่อสิ่งเร้าได้ และต้องรับมือกับความเครียดให้ได้ เพราะบุคคลที่มีความมั่นคงทางอารมณ์จะมีความยืดหยุ่น มีเหตุมีผล และมักมีความเป็นผู้ใหญ่ (เนื่องจากทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงลบ) บุคคลที่ต้องการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อให้ตนเองมีความเชื่อมั่น สามารถจัดการวางแผนเพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เกิดกำลังใจในการใช้ชีวิต ปรับตัวไปในทางที่ดีเพื่อให้ได้การยอมรับและเห็นคุณค่าจากผู้อื่นนั้น นักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไปควรนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้ จำกัดอยู่กับประชากรที่เป็นนักศึกษาสายสุขภาพ ชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ปีการศึกษา 2564 จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นไปตามเครจซี่และมอร์แกนก็จริง แต่ถ้าขยายกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นก็สามารถวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้บุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบเป็นตัวแปรเหตุ และการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรผล จำนวนกลุ่มตัวอย่างควรเป็น 30 เท่าของตัวแปร
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมว่ามีปัจจัยใดบ้างนอกเหนือจากบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ ที่ส่งผลให้เกิดระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่น ความรัก ความเครียดและวิธีการจัดการความเครียด เป็นต้น
3. ควรทำวิจัยในคณะวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เปรียบเทียบผลการศึกษากับมหาวิทยาลัยในเขตอาเซียนด้วยกันเพื่อเป็นฐานข้อมูลการวิจัย

บรรณานุกรม

- คัคนางค์ มณีศรี. (2560). อิทธิพลส่งผ่านการเห็นคุณค่าในตนเองต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ
5 องค์ประกอบ และความพึงพอใจในชีวิต. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 30(1), หน้า 1-14.
- พรพรรณ มากบุญ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและ
อบรมเด็กและเยาวชน เขต 2 จังหวัดราชบุรี. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*,
24 (4), หน้า 114-125.
- ภิญญา อุยะนันท์ และคณะ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบห้าองค์ประกอบและการเห็น
คุณค่า*. กรุงเทพฯ: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิสร วงศ์เมฆ, สมพร สุทัศน์ และเสรี ชัดแจ้ง. (2550). การสร้างมาตรวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตาม
โมเดล OCEAN ของคอสตาและแมคเคอร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารวิจัย
และวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 5(1), หน้า 33-47.
- อภันตรี สาขากร. (ม.ป.ป.). *เสริมสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
https://www.manarom.com/blog/improving_self_esteem.html [2564, 24 มิถุนายน].
- Allport, Gordon Willard., & Odbert, Henry Sebastian. (1998). *Personality: A psychological
interpretation*. New York, NY: Holt Rinehart & Winston.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education* (4th ed). New Delhi, NJ: Prentice-Hall.
- Branden, Nathaniel. (1969). *The Psychology of Self-Esteem*. Los Angeles, CA: Nash.
- Cattell, Raymond B. (2020). *The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Personality and
Individual Differences*. New York, NY: Wiley-Blackwell.
- Coopersmith, S. (1981). SEI Self-Esteem Inventories Manual. Redwood City, CA: Mind Garden.
———. (1984). *SEI: Self-esteem Inventories*. CA: Psychologist Press.
- Costa Jr, P.T., & McCrae, R. R. (1992). The five-factor model of personality and its relevance
to personality disorders. *Journal of Personality Disorders*, 6(4), pp. 343-359.
- Costa, P.T. (2008). *Personality Disorders and the Five-Factor Model of Personality*.
New York, NY: Guilford.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research
activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Marshall, Tara C., Lefringhausen, Katharina., & Ferenczi, Nelli. (2015). The Big Five,
self-esteem, and narcissism as Predictors of the topics people write about in
Facebook status updates. *Personality and Individual Differences*, 85, pp. 35-40.

- McCrae, R. R. (2001). Mainstream Personality Psychology and the Study of Religion. *Journal of Personality*. 67(6), pp. 1209-1218.
- Mruk, C. J. (2013). *Self-esteem and positive psychology: Research, theory, and practice*. New York, NY: Springer.
- Varanarasama, E., Kaur, A., Singh, G., & Muthu, K.N. (2018). The Relationship between Personality and Self Esteem towards University Student in Malaysia. Advances in Social Science. *Education and Humanities Research (ASSEHR)*, (304), pp. 410-414.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การศึกษาการอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยจากการแปลคำ
ที่มาจากภาษาต่างประเทศ

THE CURRENT STATE OF LANGUAGE PROTECTION IN CHINA
AND THAILAND FROM THE VIEWPOINT OF THE TRANSLATION
OF LOAN WORDS

ตงตง ฉิน, จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ*

Dongdong Qin, Chatuwit Keawsuwan*

อาจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม,

e-Mail: whajm@hotmail.com (Corresponding Author)

Lecturer, International College, Sripatum University,

e-Mail: whajm@hotmail.com (Corresponding Author)

(Received: 2022, December 2; Revised: 2023, January 31; Accepted: 2023, February 4)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยจาก 3 ด้าน คือ 1) วิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 2) การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน (ในกรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019) และ 3) นโยบายการอนุรักษ์ภาษา ผลการวิจัย พบว่าเนื่องจากรูปแบบของภาษาจีนกับภาษาไทยที่แตกต่างกัน เมื่อรับเอาคำที่มาจากภาษาต่างประเทศมาใช้นั้น ภาษาจีนมีแนวโน้มที่จะแปลตามใจความ ส่วนภาษาไทยมักจะใช้วิธีการแปลทับศัพท์ ส่วนในระดับประเทศ รัฐบาลจีนได้ออกนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาษา โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างมาตรฐานการใช้ภาษาให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่ออนุรักษ์ภาษาให้พัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน ส่วนรัฐบาลไทยนั้น ออกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาษาค่อนข้างน้อย และไม่มีการส่งเสริมการใช้ภาษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่งผลให้คำศัพท์ใหม่จำนวนมากใช้สื่อสารเฉพาะทางราชการ วงวิชาชีพ และวงวิชาการเท่านั้น ส่วนผู้คนทั่วไปเมื่อใช้คำเหล่านี้ก็มักจะเป็นการใช้การทับศัพท์เป็นหลัก

คำสำคัญ: การแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ, ภาษาจีนและภาษาไทย, การอนุรักษ์ภาษา

*รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

e-Mail: fhumcwk@ku.ac.th

Associate Professor, Chinese Program, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-Mail: fhumcwk@ku.ac.th

ABSTRACT

This study examined the current state of the protection of the Chinese and Thai languages from three angles: the process of loanword translation, the use of loanwords in modern usage (using the COVID-19 pandemic period as an example), and the protection policy of words. This study revealed that literal translation is the major way of translation in Thai while free translation was the preferred method in Chinese due to the distinct writing systems. To promote uniformity in the use of spoken and written languages and to safeguard their healthy growth, the Chinese government has enacted a number of policies at the national level. Although the Thai government has published a few pertinent policies, there is no unifying standard for the usage of language and terminology. Many recently invented words are solely used in official, professional, and academic communication. When people use these words, they primarily utilize transliteration.

Keywords: Translation of loan words, Chinese and Thai, Language protection

บทนำ

คำที่มาจากภาษาต่างประเทศเป็นองค์ประกอบคำศัพท์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการติดต่อทางภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยืมภาษาเป็นวิธีการสร้างความสมบูรณ์ให้กับภาษาของตนเอง แต่การปรากฏของคำที่มาจากภาษาต่างประเทศจำนวนมาก ก็ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงลักษณะของภาษาถิ่นในระดับต่าง ๆ มีเพียงแค่การรักษาภาษาให้อยู่รอดพร้อมทั้งประยุกต์ใช้คำภาษาต่างประเทศอย่างเป็นระบบจึงจะสามารถลดผลกระทบ พร้อมทั้งอนุรักษ์และสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมประจำชาติ

วิธีการที่ใช้แปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศสามารถสะท้อนถึงการอนุรักษ์ภาษาของประเทศหรือชนชาตินั้นได้ ปัจจุบันนักวิชาการจีนและไทยจำนวนมากให้ความสำคัญและศึกษาเพียงแค่กลยุทธ์การแปลหรือวิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ มีนักวิชาการเพียงไม่กี่คนที่ให้ความสำคัญกับวิธีการแปลที่ส่งผลต่อภาษาดั้งเดิม

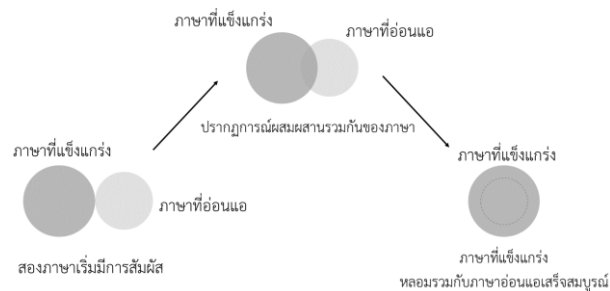
ก่อนยุคอุตสาหกรรม การติดต่อทางภาษาส่วนใหญ่ผ่านการสัมผัสกันระหว่างมนุษย์โดยตรง ในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารการแพร่กระจายของภาษาสามารถส่งต่อออกไปได้อย่างง่ายดาย สามารถดำเนินการผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ Ye & Xu (2016, pp. 219-223) ชี้ให้เห็นว่าภาษาที่แข็งแกร่งมักจะแทรกและแทนที่ภาษาอื่นและกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารทั่วไปสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในขณะที่ภาษาที่อ่อนแอกว่ามักจะเลิกใช้เพราะถูกแทนที่ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการพัฒนาค่อนข้างช้าและมีวัฒนธรรมที่ล้าหลังจะเรียนรู้จากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีวัฒนธรรมที่ดี กระบวนการแทนที่ทางภาษาโดยทั่วไปเป็นปรากฏการณ์ของการรวมของสองภาษาหรือมากกว่าสองภาษา จากนั้นภาษาหลักในบรรดาภาษาต่าง ๆ จะค่อย ๆ ขยายออกไปและ

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

แทนที่ภาษาอื่นทำให้เกิดการแทนที่ภาษาสมบูรณ์

ภาพที่ 1 กระบวนการติดต่อกันของภาษา

Yang (2007, p. 20) ได้นิยามคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีนขึ้นใหม่ คือคำที่มาจากภาษาต่างประเทศคือคำศัพท์หรือวลีที่มีความหมายของคำภาษาต่างประเทศที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ซึ่งคำจำกัดความนี้ก็คือว่าเป็นคำจำกัดความของ “คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ” ที่ใช้ในวิจัยนี้เช่นกัน

ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้จัดบันทึกของภาษาจีน คืออักษรจีนมาตรฐาน เมื่อภาษาจีนได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศก็มักจะใช้การแปลตามใจความ เพราะสามารถเข้าใจและจำได้ง่าย จึงง่ายที่จะได้รับการยอมรับจากผู้คน จากการศึกษาของ Ye & Xu (2016, p. 209) และ Ge & Ye (2019, p. 129) พบว่าอักษรจีน มีแนวโน้มที่จะแสดงความหมายอย่างชัดเจน ดังนั้นการแปลตามใจความจึงเป็นวิธีการที่สำคัญในการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีน แต่ต้องยอมรับว่าวิธีการทับศัพท์เหมาะสำหรับการแปลคำศัพท์ทางวิชาชีพและชื่อเฉพาะ

ภาษาไทยใช้วิธีสร้างคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 3 วิธีหลัก คือการทับศัพท์ การแปลศัพท์ และบัญญัติศัพท์ใหม่ แต่ปัจจุบันบัญญัติศัพท์ใหม่นี้ใช้เฉพาะการแปลคำทางวิชาการหรือคำศัพท์ทางวิชาชีพเท่านั้น การศึกษาของ Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat (2022, p. 374) พบว่าจากอิทธิพลของทั่วโลกในปัจจุบัน ทำให้จำนวนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาไทยในปัจจุบันเป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด จากการศึกษาของ Jiaphong (2022, p. 104) ได้จำแนก สรุป และจัดหมวดหมู่คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่อยู่ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ฉบับปี พ.ศ.2554 มีคำที่มาจากภาษาต่างประเทศจำนวน 15 ประเภทที่ปรากฏในพจนานุกรมและภาษาอังกฤษมีสัดส่วนสูงที่สุดถึง 51.64%

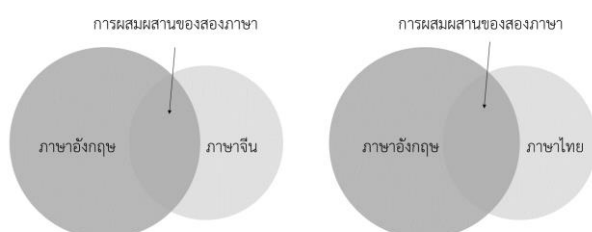
Luo & Wang (2022, p. 156) รวบรวมศัพท์ภาษาจีนที่เกิดขึ้นใหม่ตั้งแต่มกราคม-เมษายน ปี 2020 ทั้งหมด 329 รายการ การแปลตามใจความ มีมากถึง 96% จากการศึกษาของ Chiewchan (2021, p. 76) พบว่าในหัวข้อของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เมษายน-พฤษภาคม ปี 2563 มีคำที่มาจากภาษาต่างประเทศถึง 11.28 % จากการศึกษาของ Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat (2022, p. 374) พบว่าภาษาไทยในปัจจุบันรับคำภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษมาใช้มากที่สุด จากการศึกษาของ

Jiaphong (2022, p. 112) ได้จำแนก สรุปรูป และจัดหมวดหมู่คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่อยู่ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ฉบับปี พ.ศ.2554 มีคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 ประเภทที่ปรากฏในพจนานุกรมและภาษาอังกฤษมีสัดส่วนสูงที่สุดถึง 51.64%

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี 2001 ประเทศจีนได้ประกาศใช้ “กฎหมายการใช้ภาษาและอักษรของรัฐสาธารณรัฐประชาชนจีน” จากปี 2013 จนกระทั่งในปัจจุบัน “รายการแนะนำคำแปลภาษาจีนที่แปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ” เพื่อให้การใช้ภาษาอังกฤษในสังคมจีนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในปี พ.ศ.2532 สำนักงานนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยได้ประกาศ “หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ” ปัจจุบันได้ประกาศหลักเกณฑ์ 15 หลักเกณฑ์ และในปี พ.ศ. 2547 สำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้ประกาศ “หลักเกณฑ์ว่าด้วยการแปลคำศัพท์เฉพาะทางและหลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ใหม่ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา” ปัจจุบันได้เผยแพร่คำศัพท์ใหม่เฉพาะทางของภาษาไทยบนเว็บไซต์อย่างเป็นทางการถึง 39,750 คำ ครอบคลุม 15 สาขาวิชาชีพ ในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2564 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านนโยบายภาษาแห่งชาติ พ.ศ.2564-2565 จากคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (ออนไลน์, 2564)

จากการรวบรวมข้อมูลและเอกสารข้างต้น ผู้วิจัยพบว่านักวิชาการจำนวนมากชี้ให้เห็นว่าคำที่มาจากภาษาต่างประเทศทำให้ภาษาประจำชาติของตนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ว่าการติดต่อทางภาษาไม่เพียงแต่มีผลในเชิงบวกแต่ยังมีผลในเชิงลบอีกด้วย ถ้าหากไม่สร้างกฎเกณฑ์การแปลและการเขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ภาษาประจำชาติก็อาจจะค่อย ๆ หายไป โดยการถูกแทรกและแทนที่โดยสมบูรณ์ วัฒนธรรมทางภาษาก็ไม่สามารถสืบทอดต่อไปได้

ภาพที่ 2 สถานการณ์ของภาษาไทยและภาษาจีน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยจาก 3 ด้าน คือ 1) วิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 2) การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศในปัจจุบัน (ในกรณีสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019) และ 3) นโยบายการอนุรักษ์ภาษา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้วิเคราะห์จากวิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีนและภาษาไทยทั้งสองประเทศ วิธีการแปลคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในภาษาไทยและภาษาจีน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทย รวมทั้งหมด 3 ด้าน โดยศึกษาข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือเอกสารทางวิชาการ การใช้ภาษาในสังคม และการใช้ภาษาในระดับประเทศ

ผลการวิจัย

การทับศัพท์เป็นวิธีการแปลที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกใช้ในการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ภาษาจีนก็เช่นกัน เนื่องจากหน่วยคำในภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว คำทุกคำมีความหมายในตัวเอง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นพื้นฐานของภาษาและอักษรจีน การแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้การแปลตามใจความเป็นหลัก ส่วนการทับศัพท์เป็นส่วนเสริม ซึ่งการแปลตามใจความนั้น โดยมักจะย่อให้สั้น ครอบคลุมและกระชับ มีความหมายรวบยอดตาม “หลักเศรษฐศาสตร์ภาษา” และนี่คือหนึ่งในแนวโน้มที่สำคัญในการสืบทอดและพัฒนาภาษาจีน

วิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาไทยสามารถสรุปได้เป็น 3 วิธีหลัก คือ 1. การทับศัพท์ ซึ่งภาษาไทยในปัจจุบันใช้วิธีการทับศัพท์มากที่สุด แต่ส่งผลให้รูปแบบการเขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศในภาษาไทยจำนวนมากไม่มีมาตรฐาน 2. การแปลศัพท์ เป็นการแปลตามใจความ ซึ่งมีจำนวนไม่มาก สาเหตุหลักมาจากคำพื้นฐานในภาษาไทยไม่สามารถที่จะแปลความหมายของคำต่างประเทศได้อย่างถูกต้องชัดเจน จึงเกิดวิธีที่ 3. คือการบัญญัติศัพท์ใหม่ขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คำศัพท์ในภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังเป็นแนวโน้มที่จะสืบทอดภาษาอีกทางหนึ่ง แต่ในปัจจุบันโดยมากใช้แค่ในแวดวงวิชาการและวงราชการ ผู้คนส่วนใหญ่จะใช้คำทับศัพท์เท่านั้น เวลาสนทนาก็จะมีการสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งกลายเป็นความเคยชินของวัยรุ่นไทย รัฐบาลยังขาดวิธีการส่งเสริมการใช้ศัพท์บัญญัติใหม่ให้ขยายวงกว้างออกไป จึงทำให้การใช้อยู่ในแวดวงที่แคบ

ตั้งแต่ปี 2020 จนถึงปัจจุบัน ในจำนวนของศัพท์ภาษาจีนที่เกี่ยวข้องกับการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ การสื่อสารของคนจีนในชีวิตประจำวัน นอกจากศัพท์ทางการแพทย์ที่มีคำทับศัพท์แล้ว แทบจะไม่ปรากฏคำที่มาจากภาษาต่างประเทศเลย ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นคำเก่าที่มีความหมายใหม่หรือสร้างคำศัพท์ใหม่จากคำศัพท์ภาษาจีนพื้นฐาน ส่วนกรมควบคุมโรคระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ กระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย มีคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ใช้กันโดยมากเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษหรือคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น COVID-19, Distancing, Lock-down, Sandbox, Online เป็นต้นโดยนำคำศัพท์มาจากประเทศฝั่งยุโรปและอเมริกา ซึ่งมีการแพร่ระบาดก่อนประเทศไทย

คำศัพท์ภาษาอังกฤษในตารางที่ 1 มาจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษของอ็อกซ์ฟอร์ด ฉบับปรับปรุงในเดือนเมษายน และเดือนกรกฎาคม ปี 2020 (Oxford English Dictionary, Online, 2020) ซึ่งครอบคลุม

คำศัพท์ใหม่ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 1 วิธีการแปลและการนิยมนำคำศัพท์ใหม่ภาษาอังกฤษ

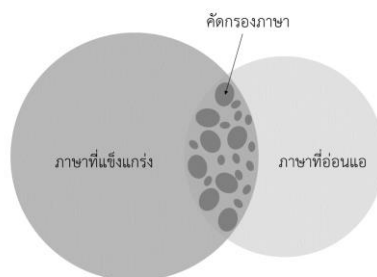
ภาษาอังกฤษ	ภาษาจีน		ภาษาไทย	
	แปลทับศัพท์/แปลตามใจความ	การนิยมนำมาใช้ทั่วไป	แปลทับศัพท์/แปลตามใจความ	การนิยมนำมาใช้ทั่วไป
Covid-19	-/新冠肺炎	新冠肺炎	โควิด-19/โรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019	โควิด 19
self-quarantine	-/自我隔离	自我隔离	self-quarantine/กักตัว	กักตัว
corona	-/冠状	冠状	โคโรนา/-	โคโรนา
MERS	MERS/中东呼吸窘迫综合征	MERS, 中东呼吸窘迫综合征	MERS, โรคเมอร์ส/โรคซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสสายพันธุ์โคโรนา	MERS, โรคเมอร์ส
Zoom	Zoom/-	Zoom	Zoom/-	Zoom
work from home	-/居家办公	居家办公	work from home/การทำงานที่บ้าน	Work From Home
field hospital	-/方舱医院	方舱医院	-/โรงพยาบาลสนาม	โรงพยาบาลสนาม

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคนี้ การแปลคำที่มาจากต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษในภาษาจีนนั้นค่อนข้างเรียบโดยแปลตามใจความเป็นหลัก มีโปรแกรมประชุมออนไลน์ “Zoom” ที่ต่างประเทศใช้กันอย่างแพร่หลายก็ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยตรง นอกจากนี้ยังมี “MERS” ที่ผู้คนทั่วไปนิยมใช้มีทั้งการแปลตามใจความและการแปลทับศัพท์ ส่วนการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาอังกฤษในภาษาไทยมีหลากหลายรูปแบบ มีเพียงแค่ “โรงพยาบาลสนาม” ที่ใช้วิธีการแปลตามใจความไม่มีการแปลทับศัพท์ ส่วน “โคโรนา”, “dexamethasone”, และ “Zoom” ใช้วิธีการแปลทับศัพท์หรือใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยตรง ส่วนคำอื่น ๆ มีทั้งการแปลตามใจความและการแปลทับศัพท์ ซึ่งทั้งสองภาษาล้วนเลือกใช้วิธีการแปลที่ใช้เป็นประจำ และที่สำคัญคือ คำศัพท์เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์ใหม่ที่ผู้คนใช้กันอย่างแพร่หลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด แต่เว็บไซต์สำนักงานราชบัณฑิตยสภาที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้ภาษานั้น ในขณะนี้ยังไม่มีรวบรวมคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่มาจากภาษาต่างประเทศเหล่านี้ไว้ในพจนานุกรมออนไลน์

เนื่องจากการแปลและการเขียนภาษาจีนที่ไม่เป็นแนวทางเดียวกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้คนที่ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ยากลำบากยิ่งขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจีนจึงได้ลงมติประกาศนโยบายที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการรวมมาตรฐานการแปลและการเขียน เป็นต้น รัฐบาลไทยได้ออกหลักเกณฑ์การแปลและการเขียนที่เกี่ยวข้องมากมาย ในด้านการแปลและเขียนคำภาษาต่างประเทศ สำนักงานราชบัณฑิตยสภายึดตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทยได้สร้างศัพท์ใหม่เป็นจำนวนมากและเพิ่มความหลากหลายของคำศัพท์ภาษาไทยเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาของสังคม แต่เนื่องจากรัฐบาลไม่มีมาตรการส่งเสริมที่สอดคล้อง ดังนั้นปัจจุบันการแปล การเขียนและการใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาไทยยังไม่มีมาตรฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นหนึ่งเดียวกันของภาษาไทย

ในทฤษฎีการติดต่อทางภาษา กลุ่มคนที่แตกต่างกันอาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกันเป็นเวลานานทำให้เกิดการเข้าแทรกและแทนที่ภาษาหนึ่งด้วยภาษาหนึ่งแล้วหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวเสร็จสมบูรณ์ แต่ทว่าปัจจุบันจากการพัฒนาเทคโนโลยีของมนุษย์ทำให้ผู้คนทั่วโลกแม้จะไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันก็สามารถติดต่อและสื่อสารกันได้ ปรากฏการณ์ของการติดต่อของสองภาษาหรือมากกว่านั้นยังคงมีอยู่และรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้น ภาษาที่แข็งแกร่งก็จะสามารถเข้าแทรกและแทนที่ แล้วหลอมรวมกับภาษาที่อ่อนแอได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ถ้าหากภาษาที่อ่อนแอไม่ต้องการถูกหลอมรวม ก็จำเป็นต้องมีกำลังภายนอกเพื่อปกป้อง และรัฐบาลก็เป็นพลังภายนอกที่ดีที่สุด ที่จะสามารถเป็นตัวช่วยคัดกรองภาษา เพื่อคัดกรองภาษาที่อ่อนแอ และสร้างคำศัพท์ใหม่ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างภาษาประจำชาติ พร้อมทั้งเพื่อให้แน่ใจว่าภาษาประจำชาติจะพัฒนาอย่างมั่นคงยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 3 รัฐบาลเป็นตัวช่วยคัดกรองภาษา

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาจากวิธีการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศของภาษาจีนและภาษาไทยทั้งสองประเทศ วิธีการแปลคำที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ในภาษาไทยและภาษาจีน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทย รวมทั้งหมด 3 ด้าน แล้วนำมาวิเคราะห์การ

อนุรักษ์ภาษาจีนและภาษาไทยในปัจจุบัน สรุปลได้ดังนี้

1. ภาษาจีนเป็นอักษรที่สื่อความหมาย ภาษาไทยเป็นอักษรที่สื่อเสียง ตามลักษณะเด่นพื้นฐานของอักษรภาพ ภาษาจีนมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้วิธีการแปลตามใจความ ภาษาไทยมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้การทับศัพท์ การที่ภาษาจีนเลือกใช้วิธีการแปลตามใจความเป็นหลัก จึงมีความเป็นไปได้น้อยที่จะถูกรวมภาษาไทยเป็นอักษรแสดงเสียง หรือถูกแทนที่ด้วยคำที่มาจากภาษาต่างประเทศค่อนข้างมาก

2. การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เป็นวิกฤตการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก ภาษาจีนยังคงใช้วิธีการแปลตามใจความในการแปลคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ในขณะที่ภาษาไทยใช้การคัดลอกและทับศัพท์คำที่มาจากภาษาต่างประเทศหรือใช้คำภาษาอังกฤษโดยตรง

3. ในระดับประเทศ รัฐบาลจีนได้ออกนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างมาตรฐานการใช้ภาษาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อนุรักษ์ภาษาให้พัฒนาอย่างมั่นคงยั่งยืน แต่รัฐบาลไทยมีนโยบายที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย ไม่มีการส่งเสริมมาตรฐานที่เป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกันในการใช้ภาษา ทำให้คำศัพท์ที่บัญญัติใหม่นั้นใช้สื่อสารเฉพาะในวงราชการ วิชาชีพ และวิชาการเท่านั้น ส่วนผู้คนทั่วไปเมื่อจะใช้คำเหล่านี้มักจะเลือกใช้การทับศัพท์เป็นหลัก

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ในการคงไว้ซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากการรวมกลุ่มทางชาติพันธุ์ รัฐบาลได้ตระหนักถึงปรากฏการณ์ที่ถูกทำให้หายไปหรือถูกเข้าแทนที่ ที่สามารถเกิดขึ้นได้กระบวนการของการติดต่อทางภาษา ดังนั้นเมื่อต้องเผชิญกับอิทธิพลของคำที่มาจากภาษาต่างประเทศจำนวนมาก รัฐบาลจีนสามารถใช้มาตรการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการแปลและการเขียนคำภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการทับศัพท์ การแปลตามใจความหรือว่าการยืมล้วนมีมาตรฐานเดียวกัน หลังจากการเผยแพร่ให้ใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศออกไป ก็ยังสามารถทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ส่วนรัฐบาลไทยยังส่งเสริมการใช้ศัพท์บัญญัติใหม่ของภาษาไทยไม่เพียงพอและใช้ในแวดวงแคบ ๆ ทำให้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่ประชาชนใช้กับวงราชการ วงวิชาการใช้ต่างแยกออกจากกัน ซึ่งไม่เอื้อต่อการเผยแพร่คำไทยที่บัญญัติขึ้นใหม่และส่งผลต่อการสืบทอดภาษาไทย

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา สหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโลกเป็นอย่างมาก ภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นภาษาที่นิยมใช้ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มภาษาต่าง ๆ ในประชาคมโลก ดังนั้นคำที่มาจากภาษาอังกฤษจึงเข้าไปยึดครองเป็นคำที่มาจากต่างประเทศจำนวนมากในภาษาประจำชาติอื่น ๆ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เมื่อต้นปี 2020 เกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทั่วโลก เป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจนถึงสถานการณ์การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศของแต่ละประเทศในระยะเวลาสั้น ๆ นักวิชาการของไทยหลายคน เช่น Chiewchan (2021, pp. 86-88) และ Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat (2022, p. 374) เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยในช่วงที่มีการแพร่ระบาด และการแพร่ระบาดยังคงระบอบอย่างต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้ ถ้าหากผู้คนใช้คำที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดโดยไม่มีความเป็นภาษาตนเองเลย ถ้าอย่างนั้นก็สามารถกล่าวได้ว่า คำภาษาอังกฤษเหล่านี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบคำศัพท์ภาษาไทยไปแล้ว (Yang, 2007, p. 20)

การติดต่อทางภาษามักจะเกิดจากการปรากฏการณ์ของสองภาษา เช่น รูปแบบการสนทนาที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในกลุ่มวัยรุ่นไทยซึ่งจะมีการสอดแทรกคำศัพท์ภาษาอังกฤษ (Tiewcharoenkij, Kanokkamalade & Pankhuenkhat, 2022, p. 374) สุดท้ายภาษาของชนชาติที่อยู่ในฐานะก้ำกึ่งทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมก็มักจะเข้าไปแทรก และแทนที่ภาษาของชนชาติที่ล้าหลังและหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกันสำเร็จ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องการให้รัฐบาลไทยและประชาชนช่วยกันอนุรักษ์ภาษาประจำชาติให้ดี เพื่อจะได้ไม่ถูกภาษาของชนชาติอื่นแทรกเข้ามาแทนที่ วัฒนธรรมทางภาษาของไทยจึงจะสามารถสืบทอดและคงอยู่ต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์และการอภิปรายของวิจัยนี้ รัฐบาลจีนจำเป็นต้องดำเนินการวางแผนและใช้นโยบายการคุ้มครองภาษาในระยะยาว เพื่อให้ภาษาและอักษรจีนพัฒนาอย่างมั่นคงต่อไป ส่วนรัฐบาลไทยจำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการเขียนคำต่างประเทศ และส่งเสริมการใช้คำใหม่อย่างจริงจังเพื่อให้ประชาชนจากทุกสาขาอาชีพสามารถยอมรับคำศัพท์ใหม่ ๆ ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรวมการใช้ภาษาและตัวอักษรไทยให้เป็นหนึ่งเดียวและอนุรักษ์พัฒนาภาษาไทยอย่างมั่นคง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื้อหาของวิจัยนี้ยังมีส่วนที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากผู้วิจัยอ้างอิงจากการใช้คำต่างประเทศในช่วงการระบาดของ COVID-19 เท่านั้น เนื้อหาจึงค่อนข้างเปราะบาง การวิจัยการติดต่อและการแทนที่ของภาษา สามารถวิเคราะห์ความลึกซึ้ง ขอบเขต และวิธีการติดต่อทางภาษา ตลอดจนปัจจัยภายในและภายนอกอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อภาษา จึงจะครอบคลุมและเป็นการวางแผนระยะยาวสำหรับนโยบายการอนุรักษ์ภาษา

บรรณานุกรม

- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2564). *(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านนโยบายภาษาแห่งชาติ (พ.ศ.2564-2565)* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://legacy.orst.go.th/wp-content/uploads/2018/11/ร่าง-แผนยุทธศาสตร์นโยบายภาษาชาติ-ส่วน1.pdf> [2565, 5 ตุลาคม].
- Chiewchan, S. (2021). Language Usage in the News of the COVID-19 Pandemic from Online Newspapers. *The Academic Journal: Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhonsawan Rajabhat University Academic Journal*, 8(1), pp. 72-89.
- Ge, L., & Ye, S. (2019). Wailaici Hanyu Fanyi Celve Tansuo. *Overseas English*, 2019(4), pp. 129-130.

- Jiaphong, S. (2022). Foreign Language Loan Words in Royal Institute Dictionary: A Study of Word Forms and Semantic Categories. *Mekong-Salween Civilization Studies Journal*, 13(1), pp. 96-120.
- Luo, W., & Wang, J. (2022). Analysis of neologisms and new meanings in context of combating COVID-19. *Journal of Zhejiang University of Science and Technology*, 34(2), pp. 155-162.
- Oxford English Dictionary. (2020). *Updates to the OED* (Online). Oxford English Dictionary. Available: <https://public.oed.com/updates/> [2022, October 31].
- Tiewcharoenkij, A., Kanokkamalade, V., & Pankhuenkhat, R. (2022). The Evolution of Thai Language. *The Journal of Sirindhornparidhat*, 23(1), pp. 364-375.
- Yang, X. (2007). *Hanyu Wailaici Yanjiu*. Shanghai: Shanghai People's Press.
- Ye, F., & Xu, T. (2016). *Yuyanxue Gangyao (Xiuding Ban)*. Beijing: Peking University Press.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การวิเคราะห์คำวิจารณ์ของลูกค้าสู่การพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมสีเขียว THE ANALYSIS OF CUSTOMER COMMENTS FOR THE DEVELOPMENT OF SERVICE QUALITY OF GREEN HOTELS

อนันต์ เชื้อชาญกิจการ, อัศวิน แสงพิกุล*

Anan Chieochankitkan, Aswin Sangpikul*

อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโท สาขาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, e-Mail: anan.chn@dpu.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Graduate Program in Tourism Management, Faculty of Tourism and Hospitality,
Dhurakij Pundit University, e-Mail: anan.chn@dpu.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2022, December 7; Revised: 2023, February 1; Accepted: 2023, February 4)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อวิเคราะห์คำวิจารณ์ของลูกค้าเกี่ยวกับการให้บริการของโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย และจัดหมวดหมู่คำวิจารณ์ดังกล่าวให้สอดคล้องกับมิติคุณภาพบริการทั้ง 5 ด้านของ SERVQUAL เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการบริการของโรงแรมสีเขียว การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์คำวิจารณ์เชิงร้องเรียน (Customer Complaints) หรือคำวิจารณ์เชิงลบ (Negative Reviews) จากแหล่งข้อมูล Trip Advisor โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อนำเสนอข้อมูลในลักษณะของค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) คำวิจารณ์เชิงร้องเรียนหรือเชิงลบจำนวนมากที่สุดเป็นคำวิจารณ์เกี่ยวกับห้องพักมากที่สุด รองลงมาคือ แผนกต้อนรับส่วนหน้า และการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ 2) หากจัดหมวดหมู่คำวิจารณ์ดังกล่าวให้สอดคล้องกับมิติคุณภาพบริการ พบว่าคำวิจารณ์เกี่ยวกับด้านความเป็นรูปธรรม (Tangible) มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาด้านความเชื่อมั่น (Assurance) และด้านการตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้ประกอบการอาจนำความรู้จากงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิด

*ผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาโท สาขาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัย

ธุรกิจบัณฑิต, e-Mail: aswin.sal@dpu.ac.th

Program Director, Tourism Management, Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University,
e-Mail: aswin.sal@dpu.ac.th

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ
จังหวัดอ่างทอง*

THE DEVELOPMENT OF CULTURAL TOURISM IN WISET CHAI CHAN
MARKET COMMUNITY, ANG THONG PROVINCE

รุ่งภัสสรณ์ ศรีธธาธนพัฒน์

Rungbhassorn Satthathanabhat

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, e-Mail: rungbhassorn.s@rumail.ru.ac.th (Corresponding Author)

Assistant Professor, The Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities,
Ramkhamhaeng University, e-Mail: rungbhassorn.s@rumail.ru.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2022, December 11; Revised: 2023, February 14; Accepted: 2023, February 21)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยแบบกรณีศึกษา (Case Study Method) ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาเฉพาะกรณี (Unique Case Orientation) เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมจำนวน 23 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ ได้แก่ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิต อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านการค้าขายและอัตลักษณ์ทางด้านพหุวัฒนธรรม 2) ศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญในภาพรวม มีศักยภาพ 3 ด้าน ได้แก่ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวและศักยภาพในการบริหารจัดการ 3) รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญที่ผู้วิจัย

*บทความนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากโครงการพัฒนาเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ความเห็นในรายงานผลการวิจัยเป็นของผู้วิจัย เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบนไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

นำเสนอ คือ “CODI MODEL” มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) 2) การจัดการตลาดเชิงรุก (Offensive Marketing) 3) การอนุรักษ์วัฒนธรรมเชิงพัฒนา (Developmental Conservation) และ 4) การเสริมสร้างเครือข่ายเชิงบูรณาการ (Integrated Networking) และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ มีมาตรฐานการใช้ประโยชน์ทั่วไป มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความถูกต้อง และมาตรฐานความละเอียดครอบคลุมชัดเจน

คำสำคัญ: การพัฒนา, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ

ABSTRACT

The research aimed to: 1) study the cultural identities of Wiset Chai Chan market community, 2) study the cultural tourism potential of the community, and 3) propose the cultural tourism developmental model of the community. The methodology used in this research were case study content analysis focused in unique case orientation in order to get in depth data then present the results in style of descriptive analysis. The in-depth interviewing and focus group were also conducted with the 23 key informants.

The research findings suggested 1) cultural identities of Wiset Chai chan market community included lifestyles cultural identity, trading cultural identity, and multi-cultural identity, 2) the cultural tourism potential, as a whole, consisted of tourists attraction potential, tourism support potential, and management potential, 3) the cultural tourism developmental model was presented as “CODI MODEL” with 4 components: 1) Creative Tourism, 2) Offensive Marketing, 3) Developmental Conservation, and 4) Integrated Networking. The evaluation of the cultural tourism developmental model of Wiset Chai Chan market community was standard and contributed to the possibility, accuracy, and clearly coverage.

Keywords: Development, Cultural Tourism, Wiset Chai Chan Community

บทนำ

การเกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือปัญหาอื่นล้วนแล้วแต่ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งยังส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา รวมถึงส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในสังคม และหลายพฤติกรรมจะอยู่ถาวรกลายเป็น New Normal หรือวิถีความปกติใหม่ ทั้งในด้านพฤติกรรมที่ผู้คนในสังคมคุ้นเคยกับวิถีชีวิตประจำวันรูปแบบใหม่

การใช้เทคโนโลยีและในด้านการดำเนินธุรกิจที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปไม่เหมือนเดิม (รวิสรา ศรีบรรจง และนันทวัน เหลี่ยมปรีชา, 2564, หน้า 41) ในส่วนของภาครัฐก็ตระหนักถึงปัญหาอันเกิดจากวิกฤตการณ์ของประเทศที่มีผลกระทบต่อชุมชน จึงมีนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มุ่งเน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจในระดับชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, ออนไลน์, 2563) รวมถึงการท่องเที่ยวชุมชนหรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่ภาครัฐมีนโยบายมุ่งเน้นที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันกล่าวได้ว่าเป็นการขยายลักษณะขอบเขตของการท่องเที่ยวในวงกว้างขึ้นกว่าคำว่าอนุรักษ์ (รุ่งกสิสธรณ์ ศรีทราธนพัฒน์, 2564, หน้า 1) เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างแรงกระตุ้นให้ผู้เยี่ยมชมเกิดการเรียนรู้ การค้นหาและการจดจำผ่านการสัมผัสประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่ดึงดูดใจทั้งสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นกระบวนการเชื่อมโยงชุมชนกับนักท่องเที่ยวและการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว อันนำไปสู่การที่ชุมชนได้รับผลประโยชน์โดยตรง (เขมิกา ชีรพงษ์, 2563, หน้า 4) หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญคือ “ตลาดชุมชน” ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพราะมีเอกลักษณ์ความเป็นไทย โดยเฉพาะปัจจุบันมีกระแสการหวนกลับไปหาอดีต (Nostalgia) บรรดารูปแบบตลาดในอดีตของไทยที่เรียกว่า “ตลาดเก่า หรือตลาดชุมชนโบราณ” จึงได้หวนคืนมา หากแต่มีสภาพใหม่คือกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นการประกอบสร้างมูลค่าใหม่ให้กับพื้นที่ในฐานะของแหล่งท่องเที่ยว สามารถตอบสนองความต้องการ โหยหาอดีตของบุคคลในสังคมที่มีผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ และการพัฒนาเข้าสู่ความเป็นสากล ก่อให้เกิดการอนุรักษ์และการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กันไป (สัจจา ไกรศรีรัตน์ และวรวิทย์ สุเมธ, 2560, หน้า 37)

ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึงการดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว แต่ยังคงดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวชุมชน โดยมี การดำเนินการร่วมกันทุกภาคส่วนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผ่านกระบวนการพัฒนาเพื่อให้เกิดกระจายรายได้สู่ชุมชน ทำให้สังคมมีความสุข และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (William & Lason, 2001, p. 269; Flew & Kirkwood, 2018, p. 16) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม หมายถึงลักษณะร่วมของบุคคล สังคมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของชาวชุมชนตลาดพิเศษชายาญ ที่มีแนวปฏิบัติต่างๆ และการตระหนักรู้ถึงการมีบางอย่างร่วมกันอย่างมีเอกลักษณ์ (ประไพพิมพ์พานิชสมัย, 2560, หน้า 5; Stryker & Burke, 2000, หน้า 284) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง ความพร้อมในคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยวในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้มาเยือน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ที่พึงดึงดูดใจของสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงสถานที่ รวมถึงภาพพจน์ต่างๆ (ทัชชญา ทรงอิทธิสุขและณัฐนุช จันทิมล, 2563, หน้า 32; Burkart & Medlik, 1974, หน้า 39) และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในช่วงการเกิดวิกฤตการณ์ โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูการท่องเที่ยวภายหลังโรคระบาด Covid-19 บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ โดยปรับปรุงการบริหารจัดการ บทบาทหน้าที่ของชุมชนและผู้เกี่ยวข้องบนการ

เตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวภายหลังวิกฤติการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจในชุมชนและยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน จนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (ศิริรัตน์ โรจนปณิธิกุล และศุภศักดิ์ เภาประเสริฐวงศ์, 2564, หน้า 44-45) ซึ่งแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการหาคำตอบให้กับการพัฒนาการท่องเที่ยวในครั้งนี้

ผู้วิจัยสนใจตลาดพิเศษชายชาญหรือตลาดศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาและได้รับพระราชทานรางวัล “อนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี 2550” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ออนไลน์, 2560)

นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับตลาดชุมชนในพื้นที่แถบที่ราบลุ่มภาคกลางตอนบนยังมีจำนวนไม่มากนัก และยังไม่มีการศึกษาวิจัยตลาดแหล่งสำคัญในภาพรวม โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ต้องปรับตัวเป็นอย่างมากในสภาวะการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ในขณะนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชายชาญที่เหมาะสมกับยุคสมัย สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อันนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลเชิงเศรษฐกิจของชาวชุมชน ผลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ยังสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป รวมทั้งเป็นองค์ความรู้สำหรับรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้กับพื้นที่ตลาดแหล่งอื่นที่สนใจหรือมีบริบทที่คล้ายคลึงกัน ได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบใหม่ให้สามารถสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน สร้างความมั่นคง อันเป็นการยกระดับสังคมในชุมชนให้สามารถนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชายชาญ
2. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชายชาญ
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชายชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบแบบแผนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้ซึ่งเป็นตัวแทนบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับผู้บริหารและได้สัมผัสวิถีชุมชน ผู้แทนชุมชน และนักท่องเที่ยวจะต้องเป็นผู้ที่เคยมาท่องเที่ยวตลาดพิเศษชายชาญเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 23 คน เทคนิคการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ จะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการมีอำนาจในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ ในตลาดพิเศษชายชาญ จังหวัดอ่างทอง ปัจจุบัน ส่วนผู้แทนชุมชนจะต้องเป็น

ผู้ประกอบการ หรือชาวชุมชนที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องตลาดพิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ภายใต้ภาวะวิกฤติการณ์ปัจจุบันนี้ได้ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Document Research) ข้อมูลภาคสนาม (Fieldwork) โดยศึกษาแบบกรณีศึกษา (Case Study Method) ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาเฉพาะกรณี (Unique Case Orientation) โดยอาศัยจำนวนกรณี (Cases) หรือกลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก เหตุผลในการใช้รูปแบบการวิจัยข้างต้นนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและมีรายละเอียดของข้อมูลอย่างรอบด้านในประเด็นที่ศึกษา (Patton, 1990, 205-210) และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) จากนั้นเรียบเรียง จัดทำและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และรายงานผลการวิจัยในลำดับต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ พบว่ามีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิถีชีวิต ได้แก่ การปลูกบ้านแบบเรือนแถวไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวจีน และการทำการค้าที่ผูกพันกับแม่น้ำน้อย 2) ด้านการค้าขาย กล่าวคือ มีบทบาทเป็นแหล่งการค้าที่สำคัญของท้องถิ่นและเป็นที่รู้จักในฐานะตลาดโบราณ มีสินค้าหลากหลาย โดยเฉพาะขนมที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เพราะมีขนมโบราณที่หาทานได้ยาก ตัวอย่างเช่น ขนมเกสรลำเจียก ขนมไข่ปลาโบราณ และขนมอื่น ๆ อีกมากมายจนได้ชื่อว่าเมืองแห่งขนม และ 3) ด้านพหุวัฒนธรรม กล่าวคือชุมชนนี้มีใช้ทั้งเป็นเพียงชุมชนชาวไทย จีนเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วมี 3 เชื้อชาติที่อยู่ร่วมกัน ได้แก่ ไทย จีน และแขก โดยชุมชนไทยอาศัยอยู่รอบตลาด จีนอาศัยอยู่ในตลาด และแขกอาศัยอยู่ทางทิศเหนือของตลาด โดยทั้ง 3 เชื้อชาติมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่แตกต่างแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

2. ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ พบว่ามี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์ขนมโบราณ และด้านการสืบทอดอัตลักษณ์วิถีชุมชน 2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายช่องทาง ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก และ 3) ศักยภาพในการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาดชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการปรับตัวของชุมชน กล่าวได้ว่าศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน เนื่องจากเป็นทรัพยากรชุมชนที่เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรม หากชุมชนมีการพัฒนาศักยภาพให้เต็มความสามารถก็จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา สร้างรายได้ สร้างอาชีพ แต่ยังคงดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

3. ผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ จากการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่าง ๆ ทั้งผลการสัมภาษณ์ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญในครั้งนี้ ผลการสังเคราะห์ประกอบด้วย รูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ในภาวะวิกฤติการณ์ ซึ่งผู้บริหารทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ชุมชนและนักท่องเที่ยวต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากขึ้น จึงนำมาซึ่งการวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ ในครั้งนี้คือ “โคดีโมเดล (CODI MODEL)” จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) 2) การจัดการตลาดเชิงรุก (Offensive Marketing) 3) การอนุรักษ์วัฒนธรรมเชิงพัฒนา (Developmental Conservation) และ 4) การเสริมสร้างเครือข่ายเชิงบูรณาการ (Integrated Networking) ดังนี้

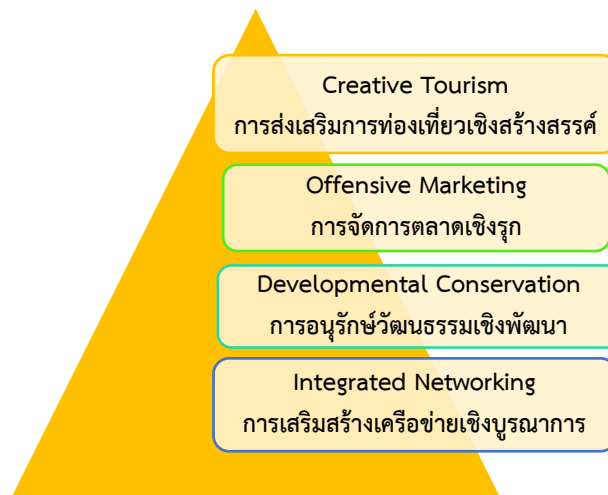
1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หมายถึงการเดินทางที่นำไปสู่ประสบการณ์ที่แท้จริงและเชื่อมโยงการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในงานศิลปะ มรดก หรือคุณลักษณะพิเศษของชุมชน ทำให้เกิดการเชื่อมสัมพันธ์กับผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมนั้นขึ้นมา

2) การจัดการตลาดเชิงรุก (Offensive Marketing) หมายถึงการบริการที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวก่อนโดยไม่จำเป็นต้องนักท่องเที่ยวต้องร้องขอ พฤติกรรมเชิงรุกจะสร้างจุดขายให้กับชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวจดจำ ประทับใจในบริการและต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำ

3) การอนุรักษ์วัฒนธรรมเชิงพัฒนา (Developmental Conservation) หมายถึงการสร้าง ความตระหนักในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

4) การเสริมสร้างเครือข่ายเชิงบูรณาการ (Integrated Networking) หมายถึงการเชื่อมโยงของชุมชน ประชาชน หรือกลุ่มองค์กรที่สนใจที่จะทำกิจกรรมร่วมกันภายใต้เป้าหมายและวิธีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือ อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของเครือข่าย นอกจากนี้ควรเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่จะช่วยให้เกิดการประสานหน่วยต่าง ๆ เพื่อความยั่งยืนของเครือข่าย หากตั้งที่อาจเป็นพื้นที่ทางกายภาพหรือพื้นที่เสมือนในระบบออนไลน์ แพลตฟอร์มมาตรฐานเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงการทำงานหรือใช้ศูนย์บริการการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นที่ประชุมวางแผนการดำเนินการร่วมกัน

จากรายละเอียดข้างต้นจึงได้รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ “CODI MODEL” ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ “CODI MODEL”

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญที่สำคัญ ได้แก่ ด้านวิถีชีวิต ด้านการค้าขาย และด้านพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับ ปณต อัสวชัย (2558, หน้า 62) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนของชุมชนเทศบาลตำบลศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง พบว่าชุมชนเทศบาลตำบลวิเศษชัยชาญ มีอัตลักษณ์อันโดดเด่นที่เกิดจากประวัติศาสตร์ชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ชุมชนสามารถนำมาเป็นคุณค่าเชิงลึกของชุมชนเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวตลาดพิเศษชัยชาญเป็นจุดแข็งชุมชน มีการถ่ายทอดเอกลักษณ์จากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน และเป็นการระบุด้านวัฒนธรรมที่ได้รับการยอมรับจากอดีตสู่ปัจจุบัน และยังสามารถสร้างความรักความผูกพันได้เป็นอย่างดี

2. จากการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนทางวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดพิเศษชัยชาญ พบว่ามี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว 2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และ 3) ศักยภาพในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ Wiltshier (2011, pp. 249-300) ที่ระบุว่าแนวโน้มการท่องเที่ยวควรพิจารณาถึงการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ จิราณีย์ พันมูล และคณะ (2561, หน้า 174-175) ที่ศึกษาศักยภาพชุมชนเพื่อสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนเกาะเกร็ด อธิบายศักยภาพการท่องเที่ยวว่า ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือรูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย ปรับปรุงจุดให้บริการนักท่องเที่ยว จัดระเบียบร้านค้าในพื้นที่

ท่องเที่ยวและเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึง George (2012, pp. 1-5) ที่ระบุว่าความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นการพัฒนาชุมชนชนบทให้เกิดความยั่งยืนเป็นกระบวนการที่ทำให้วัฒนธรรมกลายเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ได้ ตลอดจนประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการส่งเสริมการตลาด การมีส่วนร่วม และการปรับตัวของชุมชนมีประสิทธิภาพ โดยทุกภาคส่วนต้องบูรณาการการมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับให้ตลาดชุมชนวิเศษชัยชาญเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำคัญของประเทศต่อไป แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยยกระดับชุมชนให้โดดเด่นขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโดยตั้งอยู่บนฐานของวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม และเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเองและจัดการตนเองให้มีศักยภาพ ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาชุมชนในระยะยาว

3. รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดวิเศษชัยชาญ จากผลการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดวิเศษชัยชาญ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้คือ “CODI MODEL” จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) 2) การจัดการตลาดเชิงรุก (Offensive Marketing) 3) การอนุรักษ์วัฒนธรรมเชิงพัฒนา (Developmental Conservation) และ 4) การเสริมสร้างเครือข่ายเชิงบูรณาการ (Integrated Networking) นั้น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 (มูลนิธิชัยพัฒนา, ออนไลน์, 2553) ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทยเป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สำคัญจะต้องมีสติปัญญาและความเพียรซึ่งจะนำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่า “CODI MODEL” ที่นำเสนอในครั้งนี้จะสามารถเป็นโมเดลต้นแบบให้กับตลาดชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อดำเนินชีวิตต่อไปในภาวะวิกฤติการณ์ที่ยังคงไม่ปกติไปอีกนาน ดังนั้นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการปรับตัวและพัฒนาเป็นสิ่งที่ต้องตระหนักในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ตลาดชุมชนเดินหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวชุมชนตลาดวิเศษชัยชาญ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้คือ “CODI MODEL” จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) 2) การจัดการตลาดเชิงรุก (Offensive Marketing) 3) การอนุรักษ์วัฒนธรรมเชิงพัฒนา (Developmental Conservation) และ 4) การเสริมสร้างเครือข่ายเชิงบูรณาการ (Integrated Networking) นี้ไปใช้ในการบริหารจัดการตลาดชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อพัฒนา

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะวิกฤติการณ์ในปัจจุบัน อันนำไปสู่สัมฤทธิ์ผล เชิงเศรษฐกิจของชุมชนได้

2. ควรมีการพัฒนาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิต ด้านการค้าขาย และด้านพหุวัฒนธรรมให้โดดเด่นยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นตัวแปรสำคัญที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน

3. ควรมีการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้านการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว การรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันและตอบโจทย์นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตลาดชุมชนของต่างประเทศ เพื่อเป็นการศึกษาแนวคิดและองค์ความรู้ที่แตกต่างอันนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลของชุมชนได้ต่อไป

บรรณานุกรม

เขมิกา ชีรพงษ์. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการออกแบบประสบการณ์. **ศิลปกรรมสาร**, 13(1), หน้า 1-15.

จิราณีย์ พันมูล และคณะ. (2561). **การศึกษาศักยภาพชุมชนเพื่อสนับสนุนการเพิ่มมูลค่า แหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนเกาะเกร็ด**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

ทัชชญา ทรงอิทธิสุข และณัฐนุช จันทวิมล. (2563). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากมุมมองของนักท่องเที่ยวกรณีศึกษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. **วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**, 15(29), หน้า 29-43.

ปณต อัสวชัย. (2558). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนของชุมชนเทศบาลตำบลศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**, 9(18), หน้า 60-67.

ประไพพิมพ์ พานิชสมัย. (2560). **การออกแบบอัตลักษณ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนท่าแพ จังหวัดนครศรีธรรมราช**. หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิตสาขาวิชาศิลปการออกแบบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2560). **ตลาดศาลเจ้าโรงทองจังหวัดอ่างทอง** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.talad-tongchom.rmutt.ac.th/sanjaorongthong/> [2564, 9 ธันวาคม].

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2553). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: https://www.chaipat.or.th/site_content/item/3579-2010-10-08-05-24-39.html [2564, 9 ธันวาคม].

- รวีสร่า ศรีบรรจง และนันทวัน เหลี่ยมปรีชา. (2564). พฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคภายใต้วิถีความปกติใหม่ (New Normal) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกที่มีผลต่อส่วนประสมการตลาดออนไลน์. ใน *โครงการนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ ประจำปี พ.ศ. 2564* (หน้า 40-52). พิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่งกัสสรณ์ ศรีธาชนพัฒน์. (2564). *การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในมิติวิถีใหม่ของชาวชุมชนตลาดน้ำพื้นที่กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริรัตน์ โจนปณิกกุล และ ศุภศักดิ์ เกาประเสริฐวงศ์ (2564). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)*. ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12 (หน้า 559-566), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สัจจา ไกรศรีรัตน์ และวรัักษ์ สุเมธ. (2560). กระบวนการสร้างตราสินค้าให้กับตลาดชุมชนโบราณลุ่มน้ำสุพรรณบุรีในฐานะของแหล่งท่องเที่ยว. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์*, 19(2), หน้า 35-48.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2563). *มหาวิทยาลัยสู่ตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.mhesi.go.th/index.php/flagship-project/2690-u2tampon.html> [2564, 9 ธันวาคม].
- Burkart, A. J., & Medlik, S. (1974). *Tourism-Past, Present, and Future* (2nd ed). London: Heinemann.
- Flew, T., & Kirkwood, K. (2021). The impact of COVID-19 on cultural tourism: Art, culture and communication in four regional sites of Queensland, Australia. *Media International Australia*, 178(1), pp. 16-20.
- George, W. (2012). *Commodifying local culture for rural community tourism development: theorizing the commodification process*. U.S.A: Mount Saint Vincent University.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2nd ed). Newbury Park, CA: Sage.
- Stryker, S., & Burke, P. J. (2000). The past, present, and future of an identity theory. *Social psychology quarterly*, pp. 284-297.
- Williams, John & Lawson, Rob. (2011). Community issues and resident opinions of tourism. *Annals of Tourism Research*, 28(2), pp. 269-290.
- Wiltshier, P. (2011). *Religious tourism in research themes for tourism*. UK: MPG Book Group.

ประโยชน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมสีเขียวให้มีความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: โรงแรมสีเขียว, คุณภาพการบริการ, คำวิจารณ์ของลูกค้า

ABSTRACT

This study aimed to analyze customer comments in regard to the service quality of green hotels in Thailand and to categorize customer comments in relation to hotel service quality (SERVQUAL) for the benefit of hotel service improvement. This study used the data from Trip Advisor to analyze customer comments regarding the service quality of green hotels as well as employed content analysis and descriptive analysis to present the findings in terms of frequency and percentage.

It was found that 1) the highest number of negative reviews/comments was related to guestrooms, followed by front office and food & beverage, respectively. 2) In terms of service quality dimensions, tangible dimension received the highest number of negative reviews/comments, followed by assurance and responsiveness, respectively. Hotel practitioners may apply the knowledge from this research to further improve their hotel service quality together with the environmental concern.

Keywords: Green Hotels, Service Quality, Customer Comments

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจใอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนกันมากขึ้น เนื่องจากเป็นรูปแบบการพัฒนาที่สร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาของสังคม และการคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (อัศวิน แสงพิกุล, 2558, หน้า 279) ทั้งนี้ ธุรกิจโรงแรมซึ่งเป็นธุรกิจสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่างก็เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายด้านการประหยัดพลังงานและการรักษาสิ่งแวดล้อม (โสภณชิน เวชกิจวานิชย์, วรวรรณ ประชาเกษม, และอาภาพร รุจิระเศรษฐ, 2561, หน้า 62)

ที่ผ่านมามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่ศึกษาในบริบทของโรงแรมสีเขียว (Green Hotels) ซึ่งเป็นโรงแรมที่มีแนวทางการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกว่าโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmental Friendly Hotels) โดยมีแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างคุ้มค่า การลดใช้พลังงาน การ

ดำเนินงานที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น (โสภานชิน เวชกิจวานิชย์, วรวรรณ ประชาเกษม, และอาภาพร รุจิระเศรษฐ์, 2561, หน้า 62) อย่างไรก็ตามการดำเนินธุรกิจที่พักรวมให้มีความยั่งยืนและสามารถแข่งขันในตลาดได้ ผู้ประกอบการยังจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โรงแรมมีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ (Economic Growth) ควบคู่กับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Responsibility to the Environment) ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภาคสังคมปัจจุบัน หรือ Sustainable Development Goals or SDGs (Abdou, Hassan, & El Dief, 2020, p. 4) เพราะหากโรงแรมได้ดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว แต่การให้บริการของโรงแรมยังไม่ได้มาตรฐาน ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของลูกค้า หรือไม่สามารถสร้างความพึงพอใจและทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำ หากเป็นเช่นนี้โรงแรมสีเขียวอาจไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ ทำให้มีรายได้ลดลง และอาจปิดการให้บริการในที่สุด ดังนั้น โรงแรมสีเขียวจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรมอย่างต่อเนื่องเช่นกัน โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมมีความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์วรรณกรรมเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย พบว่างานวิจัยเกือบทั้งหมดจะมุ่งศึกษาในประเด็นด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหลักเพียงประเด็นเดียว เช่น การลดใช้พลังงาน การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม หรือการศึกษามุมมอง/ความคิดเห็นของลูกค้าต่อการดำเนินงานของโรงแรมสีเขียว เป็นต้น (จุฑามาศ พรหมมา และณัฏฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง, 2564, หน้า 11; ธาตานิเบศร์ ภูทอง, 2563, หน้า 38; ทศพร กาญจนภรพัฒน์, 2563, หน้า 165) แต่ทั้งนี้ดังที่กล่าวข้างต้นว่า การดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมสีเขียวให้มีความยั่งยืนและสมดุลในมิติต่าง ๆ ผู้ประกอบการนอกจากจะมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของโรงแรมก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะธุรกิจโรงแรมจะยั่งยืนได้ในระยะยาว จำเป็นต้องให้บริการที่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า ทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำ หรือแนะนำบอกต่อแบบปากต่อปาก อันจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจต่อไป (Khoo-Lattimore & Yunus, 2016, p. 90; Sangpikul, 2022, p. 148)

จากเหตุผลและปัญหาการวิจัยข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาความคิดเห็นหรือคำวิจารณ์ของลูกค้าเกี่ยวกับการให้บริการของโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย โดยปัจจุบันมีแหล่งข้อมูลออนไลน์อย่างเช่น Trip Advisor ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมความคิดเห็นหรือคำวิจารณ์ของลูกค้าเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ในการใช้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวและบริการไว้เป็นจำนวนมาก รวมถึงธุรกิจโรงแรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อร้องเรียน (Customer Complaints) หรือคำวิจารณ์เชิงลบ (Negative Reviews) ที่สะท้อนให้เห็นถึงการให้บริการที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ไม่ได้คุณภาพ หรือยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ซึ่งข้อมูลเหล่านี้หากนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ทำให้เป็นระบบ จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและชัดเจนขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ ในวงกว้าง ดังนั้นงานวิจัยในครั้งนี้นี้จึงมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) วิเคราะห์คำวิจารณ์ออนไลน์ (เชิงลบ) ของ

ลูกค้าเกี่ยวกับการให้บริการของโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย และ 2) จัดหมวดหมู่คำวิจารณ์ดังกล่าวให้สอดคล้องกับมิติคุณภาพบริการของธุรกิจโรงแรมทั้ง 5 ด้าน (SERVQUAL) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการบริการของโรงแรม ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการบริการของธุรกิจโรงแรมสีเขียวในวงกว้าง เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์คำวิจารณ์ออนไลน์ (เชิงลบ) ของลูกค้าเกี่ยวกับการให้บริการของโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย โดยแบ่งคำวิจารณ์ออกเป็นหมวดหมู่ตามแผนกของโรงแรม (Hotel Functions)
2. เพื่อจัดกลุ่มคำวิจารณ์ออนไลน์ดังกล่าว โดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ตามมิติคุณภาพบริการทั้ง 5 ด้านของธุรกิจโรงแรม (SERVQUAL Dimensions)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาคำวิจารณ์ออนไลน์ของลูกค้าที่เคยใช้บริการของโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย โดยเป็นการสำรวจข้อร้องเรียน (Customer Complaints) หรือคำวิจารณ์เชิงลบ (Negative Reviews) ที่ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการบริการของโรงแรม โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. คัดเลือกโรงแรมสีเขียวที่ได้รับการรับรองจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยปีล่าสุดปี 2565 มีจำนวนทั้งสิ้น 42 แห่ง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, ออนไลน์, 2565)
2. ค้นหาชื่อโรงแรม 42 แห่ง ที่ปรากฏในเว็บไซต์ Trip Advisor ซึ่งเป็นเว็บไซต์สากลที่เปิดโอกาสให้ลูกค้าที่เคยใช้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งธุรกิจโรงแรม มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือแบ่งปันประสบการณ์ในการใช้บริการด้านต่าง ๆ
3. สืบค้นคำวิจารณ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประเภทข้อร้องเรียน (Customer Complaints) หรือคำวิจารณ์เชิงลบ (Negative Reviews) เกี่ยวกับการให้บริการของโรงแรมสีเขียว โดยสำรวจย้อนหลัง 1 ปีจากข้อมูลที่ปรากฏในปัจจุบัน และบันทึกข้อมูลลงในแบบเก็บข้อมูลที่สร้างขึ้น (Record Form) จากการทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (ปิยะวิทย์ ทิพรส และอัศวิน แสงพิกุล, 2565, หน้า 77; Shobeiri, 2014, p. 890) โดยได้ปรับปรุงเนื้อหาเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ แบบเก็บข้อมูลนี้จะบันทึกข้อมูลสำคัญ 2 ส่วน คือส่วนแรกจะบันทึกข้อมูลคำวิจารณ์เกี่ยวกับแผนกต่าง ๆ ของโรงแรม เช่น แผนกต้อนรับ ห้องพักและแม่บ้าน ห้องอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ส่วนที่สองจะบันทึกข้อมูลคำวิจารณ์ของลูกค้า โดยจัดกลุ่มข้อมูลให้ตรงกับมิติคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้านของธุรกิจโรงแรม ได้แก่

ความเป็นรูปธรรม (Tangibility) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) การตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) การให้ความมั่นใจ (Assurance) และความเข้าใจลูกค้า (Empathy)

4. ทดลองใช้แบบเก็บข้อมูลนี้กับคำวิจารณ์ จำนวน 30 คำวิจารณ์ พบว่าแบบสำรวจนี้สามารถเก็บข้อมูลที่เป็นในการวิจัยได้ค่อนข้างเหมาะสม โดยสามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อ

5. ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่และแบ่งหัวข้อคำวิจารณ์ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย และใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อนำเสนอผลการวิจัยในรูปของค่าความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ความถี่และร้อยละของคำวิจารณ์ แบ่งตามแผนกต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรม

แผนการบริการ	ความถี่และร้อยละ	ตัวอย่างคำวิจารณ์
1. ห้องพัก	147 (32.00%)	<u>สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก</u> “Sofa in the living room was full of brown stains” “Inside the room, the pillows are old, mattress too soft, aircon is old” “Bathroom has leakage and shower door is not properly closed, water everywhere” “Air conditioning doesn't work properly it just keeps blowing cold air without temperature control” <u>การให้บริการของพนักงานแม่บ้าน</u> “Minibar was not filled on a daily basis” “I call housekeeping 3 times during lunch time to request toilet papers but no one answer the phone until 1.30 pm the staff were on duty” “I stay at 4-star hotel but the housekeepers cannot understand my English” “I left the room at 9 am with a sign of cleaning my room. I came back again at 4 pm, the sign was still at the door and my room was never cleansed. The staff said today the rooms were fully booked and they were too busy” “The housekeeping staff does a poor job of cleaning the room and restocking the soap and other toiletries”

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แผนการบริการ	ความถี่และร้อยละ	ตัวอย่างคำวิจารณ์
2. แผนกต้อนรับส่วนหน้า	129 (28.00%)	“Poor front desk service. They must hate the demanding customers, no greetings no smile” “Staff doesn’t speak English in a good manner and therefore often difficult to communicate” “Unfriendly staff, not helpful staff to help for room change”
3. แผนกอาหารและเครื่องดื่ม	109 (24.00%)	<u>การให้บริการที่เกี่ยวกับพนักงาน</u> “I did not enjoy my breakfast during my stay because of omelet with rice was not filled even requested” “The ala-crate breakfast took more than 30 minutes to come and 15 mins later a second portion came. They also ran out of glasses at the juice and water station” “There was a person at the breakfast (blond hair) who was very rude, she needs to be taught how to provide service” Staffs at the breakfast session need training desperately! They spent too much time on chit chat with each other rather than proactively clean up the table and collect the used plate” “Breakfast in the morning made me disappointed as the staff there mess up my order with other guests which is only 2 table in that time” <u>ลักษณะของอาหาร</u> “The breakfast has too little to choose from” “There are not a variety of breakfast menu, mainly Thai dishes” “Breakfast was very poor. Cheese was dry like it was out of the fridge for the whole day. Meat was the cheapest, most dry and worst” <u>ความสะอาดของห้องอาหาร</u> “Found a number of plates that were not cleaned properly. Ants found on the table of the food area” “I found an unclean coffee cup, I saw the stain in the cup” “Food was really not clean enough (no covers with fly)”

แผนการบริการ	ความถี่และร้อยละ	ตัวอย่างคำวิจารณ์
4. สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงแรม	73 (16.00%)	“The pool was dirty” The water in the pool appears somewhat murky. “Wifi was bad signal during night time, not good enough to watch streaming” Internet connection keeps disconnecting “Booked for spa but the staff said she forgot to call back for confirmation”
458 (100.00%)		

จากตารางที่ 1 นำเสนอผลการสำรวจคำวิจารณ์ของลูกค้า พบว่าคำวิจารณ์เชิงลบจำนวนมากที่สุดเกี่ยวข้องกับห้องพัก (32.00%) รองลงมาแผนกต้อนรับส่วนหน้า (28.00%) และการบริการอาหารและเครื่องดื่ม (24.00%) ตามลำดับ สำหรับคำวิจารณ์เกี่ยวกับห้องพัก ผู้วิจัยแบ่งวิเคราะห์ออกเป็น 2 หัวข้อย่อย เพื่อให้ผู้ประกอบการเห็นภาพได้อย่างชัดเจน คือ 1) เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักที่ขาดการบำรุงรักษา และ 2) เรื่องการให้บริการของพนักงานแม่บ้านที่อาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ส่วนคำวิจารณ์เกี่ยวกับแผนกต้อนรับมีหลายประเด็น เช่น พนักงานอาจขาดเรื่องอัธยาศัยไมตรีในการต้อนรับลูกค้าที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม การให้ลงทะเบียนเข้าพักที่ล่าช้า หรือทักษะภาษาอังกฤษที่ยังไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

ในขณะที่แผนกอาหารและเครื่องดื่ม พบว่าคำวิจารณ์ในหัวข้อนี้เกือบทั้งหมดจะเป็นเรื่องการให้บริการอาหารเข้า โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มคำวิจารณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อความชัดเจนของผลการวิจัย ได้แก่ 1) การให้บริการของพนักงานที่อาจบกพร่องในการจัดเตรียมความพร้อมของอาหาร 2) ลักษณะของอาหารที่อาจไม่ถูกใจลูกค้าซึ่งมีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และ 3) ความสะอาดของห้องอาหารที่อาจมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ส่วนคำวิจารณ์อีกหมวดหมู่ที่สำคัญ คือ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโรงแรมที่อาจไม่เป็นไปตามที่ลูกค้าคาดหวัง เช่น ความสะอาดของสระว่ายน้ำ ความเสถียรของสัญญาณ WiFi และการให้บริการสปา เป็นต้น ทั้งนี้ ผลการวิจัยข้างต้นอาจให้ข้อมูลได้ว่าโรงแรมสี่ดาวจำนวนมาก ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องการให้บริการที่อาจยังไม่ได้มาตรฐานสากล หรือไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของลูกค้า ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในลำดับต่อไป

ตารางที่ 2 ความถี่และร้อยละของคำวิจารณ์ แบ่งตามมิติคุณภาพการบริการ 5 ด้านของธุรกิจโรงแรม

มิติคุณภาพการบริการ	ความถี่และร้อยละ	ตัวอย่างคำวิจารณ์
1. ความเป็นรูปธรรม (Tangible) - สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ภายในโรงแรม	146 (32.00%)	“Sofa in the living room was full of brown stains” “Inside the room, the pillows are old, mattress too soft, aircon is old” “Bathroom has leakage and shower door is not properly closed” “Room not so nice, in need of improvement and updating” “The room is pretty outdated and the shower does not work well for water pressure”
2. ความเชื่อมั่น (Assurance) - ความรู้ ความสามารถ และ อัธยาศัยไมตรีของพนักงาน ความสะอาด การปฏิสัมพันธ์ กับค้า	114 (25.00%)	“Unfriendly staff, not helpful staff to help for room change” “Poor front desk service. They must hate the demanding customers, no greetings no smile” “Staff doesn’t speak English in a good manner and therefore often difficult to communicate” “Rooms were not cleaned. I found a dead fly on our first night near the living room’s window” “The room had mold on the ceiling and in the shower”
3. การตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) - ความเต็มใจช่วยเหลือลูกค้า และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว	87 (19.00%)	“We checked in at 4.15PM and the room was not ready until the next 30 minutes despite our request for earlier check-in” “Lack of enthusiasm to treat a loyal member, I found that response very unprofessional to help me for room upgrade” “I waited 45 minutes for my luggage, it was bad situations during my stay” “Slow room service, it’s quicker to walk to buy food outside the hotel than ordering it through the room service. We wait at least 40 mins for all dishes for our dinner”

มิติคุณภาพการบริการ	ความถี่และร้อยละ	ตัวอย่างคำวิจารณ์
4. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) - ความสามารถของพนักงาน ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง การให้บริการอย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญากับ ลูกค้า	74 (16.00%)	“The staff were sweet but not well trained. One meal was forgotten from our order” “Booked for spa but the staff said she forgot to call back for confirmation” “I called and requested a small plate from housekeeping around 20.30 pm. She said “yes”, but nothing is coming” “The housekeeping staff does a poor job of cleaning the room and restocking the soap and other toiletries” “Breakfast in the morning made me disappointed as the staff there mess up my order with other guests which is only 2 table in that time”
5. ความเข้าใจลูกค้า (Empathy) - การให้บริการด้วยความเห็น อกเห็นใจ และเข้าใจลูกค้า	37 (8.00%)	“No record of preferred room type for returning guest” “Booked a double bed but got two single beds” “Asked for replacement of towel which got blood stained, hotel staff refused without reason”
458 (100.00%)		

จากตารางที่ 2 เป็นการจัดกลุ่มคำวิจารณ์โดยแบ่งกลุ่มตามมิติคุณภาพการบริการ 5 ด้านของธุรกิจโรงแรม ผลการวิจัยพบว่าคำวิจารณ์เกี่ยวกับกับมิติคุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรม (Tangible) มีจำนวนมากที่สุด 32.00% รองลงมาด้านความเชื่อมั่น (Assurance) 25.00% การตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) 19.00% ความน่าเชื่อถือ (Reliability) 16.00% และความเข้าใจลูกค้า (Empathy) 8.00% ตามลำดับ

หากพิจารณาในรายด้าน พบว่าความเป็นรูปธรรม (Tangible) ส่วนใหญ่เป็นคำวิจารณ์เกี่ยวกับสภาพของห้องพัก เช่น การขาดการดูแลรักษาสภาพห้องพัก อุปกรณ์ และเฟอร์นิเจอร์ ส่วนคำวิจารณ์เกี่ยวกับด้านความเชื่อมั่น (Assurance) อาจมีได้หลายประเด็นที่ไม่ได้สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าในระหว่างการใช้บริการ เช่น พนักงานต้อนรับอาจขาดอัธยาศัยไมตรีในการต้อนรับลูกค้าที่มีความต้องการที่หลากหลาย การขาดปฏิสัมพันธ์ที่เพียงพอกับลูกค้า ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และความสะอาดของห้องพัก/สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ในขณะที่ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) คำวิจารณ์ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความล่าช้าในการลงทะเบียนเข้าพัก และพนักงานขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ เป็นต้น

สำหรับความน่าเชื่อถือ (Reliability) พบว่าคำวิจารณ์ส่วนใหญ่ในด้านนี้เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานให้มีความน่าเชื่อถือในแผนกต่าง ๆ เช่น แผนกต้อนรับส่วนหน้า แผนกแม่บ้าน และแผนกอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น โดยลูกค้าระบุว่าพนักงานหลายแผนกยังให้บริการไม่เต็มศักยภาพหรือเต็มความสามารถของตนเองเท่าไรนัก ทำให้งานบริการมีข้อบกพร่องในหลายประเด็นตามที่กล่าวข้างต้น ส่วนมิติคุณภาพการบริการด้านสุดท้าย คือความเข้าใจลูกค้า (Empathy) พบว่าคำวิจารณ์ส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับการที่พนักงานไม่ได้ให้บริการตามที่ลูกค้าร้องขอ เช่น การร้องขอเกี่ยวกับประเภทห้องพักหรือเตียง รวมทั้งเกี่ยวกับแผนกแม่บ้าน เป็นต้น ทั้งนี้ผลการวิจัยในตารางที่ 2 จะเป็นตัวสะท้อนเกี่ยวกับคุณภาพการบริการของโรงแรมสี่เขียวได้ค่อนข้างชัดเจนในมิติการบริการแต่ละด้านเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในตารางที่ 1 ที่พบว่าคำวิจารณ์เชิงลบเกี่ยวกับห้องพักมีสัดส่วนจำนวนมากที่สุด รองลงมาแผนกต้อนรับส่วนหน้า และการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับนั้น อาจอธิบายผลการวิจัยได้ว่า ห้องพักรวมอาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนบริการที่สำคัญมากที่สุดของธุรกิจโรงแรม เนื่องจากเป็นธุรกิจที่พักแรม ลูกค้าจึงมุ่งให้ความสำคัญกับคุณภาพของห้องพักมากที่สุดเช่นกัน โดยทั่วไปลูกค้าจะใช้เวลาอยู่ในห้องพักนานมากกว่าการใช้บริการด้านอื่น ๆ ภายในโรงแรม ดังนั้น หากลูกค้าพบว่าสิ่งที่ตนเองคาดหวังไม่เป็นตามมาตรฐานโรงแรมทั่วไปหรือไม่คุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป ก็อาจทำให้รู้สึกผิดหวังหรือไม่พึงพอใจกับคุณภาพของห้องพัก เช่น การตกแต่ง บรรยากาศ สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก หรือความสะอาดของห้องพัก เป็นต้น ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่ระบุว่าห้องพักเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ลูกค้าให้ความสำคัญและรับรู้ถึงคุณภาพของห้องพักได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้บริหารโรงแรมควรให้ความสำคัญในอันดับต้น ๆ ในการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า (Memarzadeh & Chang, 2015, p. 91 Sangpikul, 2022, p. 145)

นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่าลูกค้าจำนวนมากยังได้ให้คำวิจารณ์เกี่ยวกับแผนกต้อนรับส่วนหน้า และการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ผลการวิจัยนี้อาจอธิบายได้ว่าทั้งสองแผนกเป็นแผนกสำคัญของธุรกิจโรงแรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนกต้อนรับ เนื่องจากลูกค้าทุกคนจะมีปฏิสัมพันธ์กับพนักงานต้อนรับในขณะลงทะเบียนเข้าพัก หรือการสอบถามข้อมูลต่างๆระหว่างการเข้าพัก ดังนั้น อาจเป็นไปได้ว่า หากการบริการในส่วนของแผนกต้อนรับไม่ได้มาตรฐาน มีข้อบกพร่องหรือการให้บริการที่ล่าช้า อาจทำให้ลูกค้ารู้สึกไม่พึงพอใจ และแชร์ข้อมูลเหล่านั้นในแหล่งข้อมูลออนไลน์ ส่วนการบริการอาหารและเครื่องดื่มพบว่า คำวิจารณ์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการให้บริการอาหารเข้าของโรงแรม สาเหตุที่มีคำวิจารณ์จำนวนมากเกี่ยวกับการให้บริการอาหารเข้า อาจเป็นเพราะว่าลูกค้าของโรงแรมจำนวนมากหรือส่วนใหญ่มักจะจองห้องพักพร้อมกับรวมอาหารเช้าด้วย ดังนั้น ลูกค้าจำนวนมากจึงมีประสบการณ์โดยตรงกับการให้บริการอาหารเข้าของโรงแรม ทั้งนี้การให้คำวิจารณ์ที่หลากหลายเกี่ยวกับการให้บริการอาหารเข้าที่อาจมีข้อบกพร่อง เช่น ตัวพนักงาน ความเพียงพอของอาหาร

รสชาติอาหาร และความสะดวกของห้องอาหาร อาจมาจากความคาดหวังและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของลูกค้าที่มีหลายลักษณะ ทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศ ระดับอายุ และระดับการศึกษาหรือรายได้ จึงอาจทำให้การรับรู้และความคาดหวังในเรื่องอาหารเข้ามีความแตกต่างและหลากหลายเช่นกัน (Khoo-Lattimore & Yunus, 2016, p. 90; Sangpikul, 2022, p. 149) เป็นประเด็นที่ผู้บริหารโรงแรมควรเอาใจใส่เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริการต่อไป

สำหรับผลการวิจัยในตารางที่ 2 ที่พบว่าคำวิจารณ์เกี่ยวกับมิติคุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรม (Tangible) มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาด้านความเชื่อมั่น (Assurance) และการตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) ตามลำดับนั้น ผลการวิจัยดังกล่าวคล้ายคลึงกับผลการวิจัยที่ผ่านมา ที่พบว่าความเป็นรูปธรรม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ถูกค่าให้ความสำคัญในธุรกิจโรงแรม (Khoo-Lattimore & Yunus, 2016, p. 89; Memarzadeh & Chang, 2015, p. 96; Sangpikul, 2022, p. 148) เนื่องจากมิตินี้จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพแวดล้อมและคุณภาพของห้องพัก ซึ่งลูกค้าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ เนื่องจากเป็นส่วนบริการที่ถูกค่าใช้เวลาอยู่นานที่สุดตามที่กล่าวไป ส่วนความเชื่อมั่น (Assurance) และการตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) ก็เป็นมิติที่สำคัญเช่นกันของธุรกิจโรงแรม เนื่องจากเป็นมิติคุณภาพการบริการที่เกี่ยวข้องความรู้ความสามารถของพนักงาน อธิยาศัยไมตรีในการต้อนรับ ความสะดวก และความรวดเร็วในการให้บริการในแผนกต่าง ๆ ซึ่งทั้งสองมิตินี้ต่างมีผลการวิจัยระบุว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความพึงพอใจของในการใช้บริการของธุรกิจโรงแรมเช่นกัน (Khoo-Lattimore & Yunus, 2016, p. 91; Sangpikul, 2022, p. 153) เพราะนอกจากห้องพักแขกแล้ว ลูกค้ายังมีปฏิสัมพันธ์กับพนักงานในส่วนบริการอื่น ๆ เช่นกัน ซึ่งโดยทั่วไปลูกค้ามักจะรับรู้และประเมินคุณภาพการบริการของโรงแรมในแผนกอื่น ๆ ด้วยในระหว่างเข้าพัก ซึ่งผู้บริหารโรงแรมควรให้ความสำคัญในประเด็นเหล่านี้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ประการแรก ผลการวิจัยพบว่าสัดส่วนจำนวนคำวิจารณ์เชิงลบเกี่ยวกับห้องพักมีจำนวนมากที่สุด ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้ผู้บริหารโรงแรมได้ตระหนักว่า ลูกค้าให้ความสำคัญและความคาดหวังกับสภาพแวดล้อมและคุณภาพของห้องพักมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงแรมจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในด้านห้องพักในลำดับต้นๆ (Priority Concern) เนื่องจากลูกค้าสามารถรับรู้ถึงคุณภาพของห้องพักได้โดยตรงจากการเข้าพัก และประสบการณ์ส่วนนี้อาจมีผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำในอนาคต (Khoo-Lattimore & Yunus, 2016, p. 80; Sangpikul, 2022, p. 145) ทั้งนี้มี 2 ประเด็นที่ถูกค่าให้ความสำคัญเกี่ยวกับห้องพัก คือ 1) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก โดยฝ่ายแม่บ้านควรกำกับดูแลและบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ภายในห้องพักอย่างสม่ำเสมอ และควรตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานก่อนลูกค้าเข้าพัก และ 2) เรื่องการให้บริการของพนักงานแม่บ้านที่อาจมีข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานอยู่บ้าง ดังนั้น

แผนกแม่บ้านควรมีระบบการตรวจทานงานและการกำกับการทำงานของพนักงานแม่บ้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานแม่บ้านปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างครบถ้วนและเป็นไปตามมาตรฐานของโรงแรม สำหรับแผนกต้อนรับส่วนหน้า ผู้บริหารโรงแรมควรให้ความสำคัญในเรื่องอัธยาศัยไมตรีในการต้อนรับของพนักงาน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า และการให้บริการลงทะเบียนเข้าพักได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยควรจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการจัดให้มีพนักงานเพียงพอในการให้บริการในช่วงเวลาที่มีลูกค้ามาใช้บริการจำนวนมากและการพัฒนาฝึกอบรมการให้บริการด้วยจิตบริการ (Service Mind) ส่วนการให้การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ผู้บริหารโรงแรมควรตระหนักว่า ลูกค้าให้ความคาดหวังสูงในเรื่องการให้บริการอาหารเข้าจากทางโรงแรม เนื่องจากการบริการพื้นฐานของโรงแรมสากลทั่วไป ที่ทางโรงแรมจะจัดบริการอาหารเข้าตามระดับของโรงแรมและความคาดหวังของลูกค้า ดังนั้นผู้จัดการห้องอาหารควรฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่องให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มศักยภาพ รวมทั้งการจัดให้มีพนักงานเพียงพอในช่วงที่มีลูกค้าใช้บริการจำนวนมาก และการพัฒนาฝึกอบรมด้านการให้บริการด้วยจิตบริการ (Service Mind) เช่นกัน

ประการที่สอง ผลการวิจัยพบว่าคำวิจารณ์เกี่ยวกับกับมิติคุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรม (Tangible) มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพของห้องพักตามที่ปรากฏในตารางที่ 2 ดังนั้นข้อเสนอแนะส่วนนี้จะคล้ายคลึงกับข้อเสนอแนะข้างต้น โดยผู้บริหารโรงแรมควรเน้นให้แผนกแม่บ้านกำกับดูแล บำรุงรักษา และจัดเตรียมพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักให้พร้อมใช้งานก่อนลูกค้าเข้าพัก ส่วนด้านความเชื่อมั่น (Assurance) ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของตัวพนักงาน เช่น อัธยาศัยไมตรี การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า และทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ดังนั้นผู้บริหารโรงแรมควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมพนักงานในแผนกต่าง ๆ โดยเฉพาะแผนกที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าโดยตรง เช่น แผนกต้อนรับ และแผนกอาหารและเครื่องดื่ม โดยอาจฝึกอบรมพนักงานอย่างสม่ำเสมอในหลายบริบท หรือหลายสถานการณ์ เพื่อให้พนักงานสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของลูกค้า สำหรับการตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) ผู้บริหารโรงแรมควรกำกับดูแลการทำงานของพนักงานในแผนกต่าง ๆ ให้สามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็วแก่ลูกค้าในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การลงทะเบียนเข้าพัก การให้บริการของแผนกแม่บ้าน และการให้บริการอาหารเข้า เป็นต้น โดยควรวางแผนงานไว้ล่วงหน้า ประชุมสรุปงานระหว่างพนักงานอย่างสม่ำเสมอ และจัดเตรียมพนักงานให้เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเวลาที่ลูกค้าเข้าพักเป็นจำนวนมากเพื่อไม่ให้เกิดการบริการที่ล่าช้าจนทำให้ลูกค้าต้องมาร้องเรียนในช่องทางออนไลน์ ในส่วนของความน่าเชื่อถือ (Reliability) พนักงานควรได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง และควรมีระบบการตรวจทานงานของพนักงานเพื่อให้มีโอกาสผิดพลาดน้อยที่สุด รวมทั้งความเข้าใจลูกค้า (Empathy) เป็นอีกมิติหนึ่งที่สำคัญในการให้บริการที่มีคุณภาพในธุรกิจโรงแรม งานวิจัยหลายเรื่องเน้นย้ำความสำคัญของมิติการบริการด้านนี้ (Lo, Wu, & Tsai, 2015, p. 177; Sangpikul, 2022, p. 154) ดังคำกล่าวที่ว่า ‘Put Yourself in Someone Else’s Shoe’ ที่แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า ‘เข้าใจเขามาใส่ใจเรา’ กล่าวคือพนักงาน

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

โรงแรมควรมีความเข้าใจและรับรู้ถึงความต้องการหรือความคาดหวังของลูกค้าในแผนกต่าง ๆ โดยควรให้บริการตามความต้องการหรือความคาดหวังของลูกค้าตามความเหมาะสมตามมาตรฐานของโรงแรมหรือตามธรรมเนียมปฏิบัติของโรงแรมสากล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้สนใจเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว อาจศึกษาเพิ่มเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณในเรื่องคุณภาพการบริการของโรงแรมสีเขียวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว/ลูกค้า เพื่อขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพการบริการในบริบทของโรงแรมสีเขียวให้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการที่ให้ความสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2565). *โรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.greenhotel.deqp.go.th/public/mainfile/introgreenhotel> [2565, 10 พฤศจิกายน].
- จุฑามาศ พรหมมา และณัฏฐวรรดี คณิตินสุทธิทอง. (2564). แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมสีเขียวในอำเภอขอนแก่นจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 13(2) หน้า 10-19.
- ทศพร กาญจนภรณ์. (2563). การจัดการองค์การสีเขียวของโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภาคใต้ฝั่งตะวันตกของประเทศไทย. *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 6(2) หน้า 164-182.
- ธาดานิเบศร์ ภูทอง. (2563). ผลกระทบของภาพลักษณ์โรงแรมสีเขียวต่อความตั้งใจในการบอกต่อออนไลน์ของผู้บริโภค. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 40(6), หน้า 37-55.
- ปิยะวิทย์ ทิพรส และอัศวิน แสงพิกุล. (2565). การวิเคราะห์งานวิจัยและคำวิจารณ์ของลูกค้าในธุรกิจเชิงสุขภาพประเภทเดย์สปา. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 5(3) หน้า 75-87.
- โสภณชิน เวชกิจวานิชย์, วรวรรณ ประชาเกษม, และอาภาพร รุจิระเศรษฐ. (2561). โรงแรมสีเขียว: การริเริ่มของภาครัฐเพื่อโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม. *วารสารวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมไทย*, 32(2), หน้า 61-70.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2558). การเปรียบเทียบการจัดนำเที่ยวเชิงนิเวศของผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีคุณภาพ : กรณีศึกษาผู้ประกอบการในเกาะภูเก็ตและเกาะบาลี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 30(93), หน้า 275-294.
- Abdou, A.H., Hassan, T.H., & El Dief, M.M. (2020). A description of green hotel practices and their role in achieving sustainable development. *Sustainability*, 12(22), pp. 1-20.

- Khoo-Lattimore, C., & Yunus, M. (2016). Can budget hotels provide quality service? An analysis of e-complaints on low-cost accommodation in Malaysia. *Journal of Travel & Tourism Research*, Special issue, pp. 78-93.
- Lo, A., Wu, C., & Tsai, H. (2015). The impact of service quality on positive consumption emotion in resort and hotel spa experiences. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 24, pp. 155-179.
- Memarzadeh, F., & Chang, H.J. (2015). Online consumer complaints about Southeast Asian luxury hotels. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 24, pp. 76-98.
- Sangpikul, A. (2022). Understanding resort service quality through customer complaints, *Anatolia: An International Journal of Hospitality and Tourism Research*, 33(1), pp. 143-156.
- Shobeiri, S. (2014). Improving customer website involvement through experiential marketing. *Service Industries Journal*, 34(11), pp. 885-900.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

สื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้แบบสตีม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย
MOTION GRAPHIC MEDIA ON LOCAL WISDOM TOYS OF MY HOME
TOWN PHLAPPHLA WITH STEAM LEARNING MANAGEMENT MODEL
TO PROMOTE FOUR AREAS OF DEVELOPMENT OF THE EARLY
CHILDHOOD

สุนิตยา เยนทั่ว, นที ยงยุทธ* ญาณิศา บุญพิมพ์**

Sunitta Yentour, Nathee Yongyut* Yanisa Boonpim**

อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, e-Mail: sunitta.y@rbru.ac.th

Lecturer, Educational Technology and Innovation, Faculty of Education,

Rambhai Barni Rajabhat University, e-Mail: sunitta.y@rbru.ac.th

(Received: 2023, January 4; Revised: 2023, February 19; Accepted: 2023, February 24)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ และเพื่อศึกษาพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย จังหวัดจันทบุรี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสตีม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 สังกัดเทศบาล ต.พลับพลา อ.เมือง จ.จันทบุรี จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน และสื่อโมชันกราฟิกจำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 กะลาทุบก๊ับ ตอนที่ 2 รถล้อเลื่อน ตอนที่ 3 ม้าก้านกล้วย และตอนที่ 4 ข่ายข้าวขยแวง เพื่อใช้ในการทดลอง 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี,

e-Mail: nathee.y@rbru.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Computer, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University,

e-Mail: nathee.y@rbru.ac.th (Corresponding Author)

**อาจารย์ประจำภาควิชาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, e-Mail: yanisa.b@rbru.ac.th

Lecturer, Early Childhood Education, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University,

e-Mail: yanisa.b@rbru.ac.th

รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($M=4.63$, $SD=0.49$) และส่วนที่ 2 แบบประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลพลาบ้านฉันทมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ($M=4.64$, $SD=0.49$) และ 2) ผลการประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่างมีภาพรวมพัฒนาการอยู่ในระดับดี พอใช้ และควรเสริม คิดเป็นร้อยละ 69.60, 27.70 และ 2.80 ตามลำดับ

คำสำคัญ: สื่อโมชันกราฟิก, ของเล่นภูมิปัญญา, รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop efficient motion graphic media on Local Wisdom Toys of My Home Town Phlapphla and to study four areas of development of the early childhood in Chanthaburi province, who learned with motion graphic media on Local Wisdom Toys of My Home Town Phlapphla, together with STEAM Learning management Model. The research samples gained from a simple random sampling were 30 students under the Subdistrict Municipality, Phlapphla sub-district, Muang district, Chanthaburi province. The research instruments consisting of two parts were 1) the instruments used for research conduction namely, five lesson plans and four parts of motion graphic media including: Part 1 Gala-gub-gup (Coconut-shell Walking), Part 2 Rot Loluean (Wheeled Car), Part 3 Mha-gan-glouy (Banana Tree Horse), and Part 4 Khai-kaow Khai-gang (Selling Rice and Curry) to be used in the experiment two hours per week, totaling 10 hours, which had the most appropriate levels ($M=4.63$, $SD=0.49$) and 2) the instrument used to collect data included a four-area developmental assessment. Statistics used for data analysis included mean, standard deviation and percentage. It was found that: 1) motion graphic media on Local Wisdom Toys of My Home Town Phlapphla had the efficiency at a “excellent level” ($M=4.64$, $SD=0.49$), and 2) four areas of development of the sample group showed that the overall picture of the 30 samples was at a “good level”, “fair level”, and “unsatisfactory level” with the percentage of 69.6, 27.7 and 2.8 respectively.

Keywords: Motion Graphic Media, Local Wisdom Toys, STEAM Learning Management Model

บทนำ

หลักสูตรปฐมวัย ฉบับปีพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดปรัชญาปฐมวัยไว้ว่าการศึกษাপฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริม

กระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 2)

รูปแบบการเล่น หรือของเล่นของเด็กในยุคปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไป เด็กและเยาวชนปัจจุบันเกิดและเติบโตมาพร้อมเทคโนโลยี การนำสื่อเทคโนโลยีมาเป็นสื่อกลางในการส่งผ่านองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในอดีต สื่อโมชันกราฟิกเป็นสื่อที่สร้างแรงจูงใจได้เป็นอย่างดี สื่อใช้เล่าเรื่องด้วยภาพท่าทางและมีตัวละครที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง ความน่ารักของการ์ตูน จึงช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและช่วยสื่อความหมายได้ดี (เบญจวรรณ จุฬะมะตัง และธวัชชัย สหพงษ์, 2560, หน้า 2)

แนวความคิดจัดการเรียนรู้แบบแบบสเต็ม (STEAM Education) เกิดจากการพัฒนาจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม (STEM Education) โดย Yakman (Online, 2008) กล่าวว่าจัดการเรียนรู้แบบสเต็มเป็นกรอบการเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้ 5 รายวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) ศิลปะ (Art) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เข้าด้วยกันสามารถนำไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัพลานบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม สำหรับเด็กปฐมวัย จังหวัดจันทบุรี ขึ้น เพื่อส่งต่อองค์ความรู้เกี่ยวกับของเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจ ไปยังเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ภายใต้การเล่นของเล่นที่เกิดจากภูมิปัญญาของปู่ย่าตายายของเขา พร้อมทั้งส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้านไปกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสเต็มที่เด็ก ๆ จะได้ปฏิบัติจริงและไม่เน้นการท่องจำเพียงอย่างเดียว

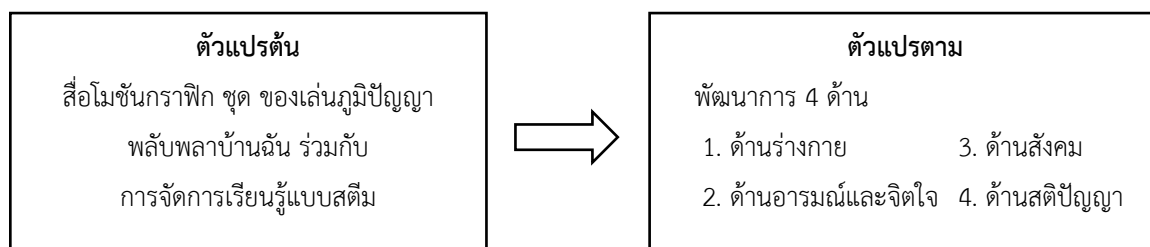
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัพลานบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม สำหรับเด็กปฐมวัย จังหวัดจันทบุรี ที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย จังหวัดจันทบุรี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัพลานบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อโมชันกราฟิกและการจัดการเรียนรู้แบบสตีมเพื่อศึกษาพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) มีขั้นตอนการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 สังกัดเทศบาล ต.พลัฒลา อ.เมือง จ.จันทบุรี จำนวน 288 คน (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพลัฒลา, 2564, หน้า 4) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 สังกัดเทศบาล ต.พลัฒลา อ.เมือง จ.จันทบุรี จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผนและสื่อโมชันกราฟิกจำนวน 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 กะลา กุกกับ ตอนที่ 2 รถล้อเลื่อน ตอนที่ 3 ม้าก้านกล้วย และตอนที่ 4 ขายข้าวขายแกง
2. แบบประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย หลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 26-33)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัฒลาบ้านฉัน
 - 1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก
 - 1.2 การออกแบบและพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.2.1 กำหนดเนื้อเรื่องเพื่อแบ่งตอนสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัฒลาบ้านฉัน โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

ตอนที่ 1 กะลาทุบก๊ับ เป็นของเล่นที่ทำจากกะลามะพร้าว โดยใช้มะพร้าว 2 ซีก ร้อยด้วยเชือกป่าน วิธีการเล่น ใช้เท้าทั้ง 2 ข้างเหยียบกะลาแล้วใช้นิ้วเท้าหนีบเชือกให้แน่น มือจับเชือกจากนั้นเดินหรือวิ่งแข่งกัน ใครถึงเส้นชัยก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ

ตอนที่ 2 รถล้อเลื่อน เป็นการนำวัสดุในธรรมชาติหรือเหลือใช้ มาประดิษฐ์เป็นตัวรถโดยมีฝาของขวดน้ำทำเป็นส่วนล้อ วิธีการเล่นเด็ก ๆ จับตัวรถไปข้างหน้าหรือผูกเชือกเข้ากับส่วนหัวของรถแล้วลากวิ่งเล่น

ตอนที่ 3 ม้าก้านกล้วย ทำจากก้านกล้วยนำมาเหลาเอาใบตองออกให้เหลือแต่ส่วนที่เป็นก้าน จากนั้นนำมาตัดและตกแต่งส่วนที่เป็นหัวให้คล้ายม้าแล้วใช้เชือกกล้วยร้อยส่วนหัวกับส่วนหางเพื่อใช้เป็นเชือกสะพายเข้ากับตัวของผู้เล่น วิธีการเล่น ผู้เล่นแต่ละคนขี่ม้าก้านกล้วยวิ่งแข่งกัน

ตอนที่ 4 ข่ายข้าวขायแกง จะใช้อุปกรณ์ที่หาได้จากบ้านเรือนหรือใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ใบไม้ เป็นเงิน ใบตองหรือกะลามาสวมติดเป็นถ้วยจาน ภาชนะต่าง ๆ และใช้ดอกไม้มาสมมติเป็นอาหารหรือขนมเมนูต่าง ๆ วิธีการเล่น จะมีการสมมติผู้เล่นให้เป็นผู้ขายและผู้ซื้อ โดยบทบาทของผู้เล่นจะเป็นได้ทั้งสองฝ่าย คือ ผู้ขายและสามารถเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ซื้อ

ในการดำเนินเรื่องสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน ทั้ง 4 ตอน มีตัวละครนำเรื่องทั้งหมด 4 ตัว คือ คุณตา คุณยาย พี่ลับ พี่ลาทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับของเล่นพื้นบ้านในอดีตของผู้สูงอายุ ในตำบลพลับพลา อำเภอมะนัง จังหวัดจันทบุรี ให้กับเด็ก ๆ ได้รู้จักและเห็นภาพของเล่นภูมิปัญญาในอดีตที่ชัดเจนมากขึ้น

1.2.2 ออกแบบสตอรี่บอร์ดตามเนื้อเรื่อง

1.2.3 พัฒนาสื่อโมชันกราฟิกตามทีออกแบบไว้ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.3 นำสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ร่วมวิพากษ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อ

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำสื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน โดยใช้แบบประเมินสื่อแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121) ได้ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับดีมาก

2. แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสเต็ม

2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสเต็ม

2.2 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสเต็ม จำนวน 5 แผน เพื่อใช้ในการทดลองครั้งละ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง

2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสเต็มที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมินและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยแผนทั้ง 5 แผน มีผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49

2.4 กิจกรรมเพื่อเก็บข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีขั้นตอน 3 ขั้นหลัก ๆ ดังนี้

2.4.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมวัสดุต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของของเล่นมาให้ให้นักเรียนดู จากนั้นพาผู้เรียนชวนคิดด้วยการตั้งคำถามให้ผู้เรียนร่วมกันตอบ

2.4.2 ขั้นสอน เป็นการเปิดสื่อโมชันกราฟิกให้ผู้เรียนดู จากนั้นแบ่งกลุ่มร่วมกันวาดภาพออกแบบของเล่น แล้วเลือกวัสดุเพื่อประดิษฐ์ของเล่นตามแบบ ตกแต่งให้สวยงาม ทำการทดสอบของเล่น หากมีข้อผิดพลาดให้นำของเล่นมาแก้ไข

2.4.3 ขั้นสรุป ผู้เรียนร่วมอภิปราย เช่น การเลือกใช้วัสดุ วิธีคิดในการออกแบบและตกแต่งของเล่น เมื่อเสร็จกิจกรรมครูให้ผู้เรียนนำของเล่นเก็บไว้ให้เป็นระเบียบเพื่อไว้เล่นในครั้งต่อไป

3. แบบประเมินพัฒนาการ 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 26-33)

4. ดำเนินการยื่นเสนอเพื่อขอพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (Rambhai Barni Rajabhat University Institutional Review Board) ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างและได้รับการรับรองเลขที่ 12/2564

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือบันทึกข้อความเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ทดลองใช้สื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลاب้านฉันทน์ ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบสตีม กับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำแบบประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน ประเมินเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลการประเมินมาทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลผลการประเมินสื่อโมชันกราฟิกชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลاب้านฉันทน์ ด้วยค่าเฉลี่ย (M) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. ข้อมูลพัฒนาการ 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ต.พลับพลา อ.เมือง จ.จันทบุรี ที่เรียนด้วยสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลاب้านฉันทน์ ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสตีม ด้วยค่าร้อยละ

3. การแปลผลค่าเฉลี่ยโดยกำหนดช่วงเกณฑ์ 3 ระดับ ดังนี้ คะแนน 2.34-3.00 หมายถึงระดับดี คะแนน 1.67-2.33 หมายถึงระดับพอใช้ และคะแนน 1.00-1.66 หมายถึงระดับควรเสริม

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก ชุดของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉันทน์ ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม สำหรับเด็กปฐมวัย จังหวัดจันทบุรี มีผลการประเมินประสิทธิภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 โดยสื่อดังกล่าวมีระยะเวลารวมเท่ากับ 17 นาที 3 วินาที ประกอบด้วย 4 ตอน ดังภาพที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เรื่อง กะลาทุบกับ ความยาว 4.13 นาที ตอนที่ 2 เรื่อง รถล้อเลื่อน ความยาว 4.26 นาที ตอนที่ 3 เรื่อง ม้าก้านกล้วย ความยาว 3.57 นาที ตอนที่ 4 เรื่อง ข่ายข้าวขायแกง ความยาว 4.27 นาที

ตารางที่ 1 ข้อมูลสรุปผลการประเมินสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉันทน์ มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.64 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับดีมาก เมื่อเรียงลำดับผลการเปรียบเทียบแต่ละด้าน พบว่าด้านการออกแบบจอภาพ ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ และด้านการจัดการในสื่อโมชันกราฟิก $M = 4.78$ $SD = 0.43$, $M = 4.56$ $SD = 0.53$ และ $M = 4.50$ $SD = 0.52$ ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินแบบประเมินสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉันทน์

ข้อที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (M)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)
1	ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ	4.56	0.53
2	ด้านการออกแบบจอภาพ	4.78	0.43
3	ด้านการจัดการในสื่อโมชันกราฟิก	4.50	0.52
	รวมทุกด้าน	4.64	0.49

ตารางที่ 2 เป็นตัวอย่างการวิเคราะห์กิจกรรมบูรณาการ STEAM ศึกษาปฐมวัย กับแผนการจัดการสอนร่วมกับสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉันทน์ จะเห็นได้ว่าได้มีการนำองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปะ และคณิตศาสตร์ มาประยุกต์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมที่ทำให้ได้ทั้งความรู้และความสนุกสนานจากกิจกรรมการเล่นของเล่น

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์กิจกรรมบูรณาการ STEAM ศึกษาปฐมวัย

องค์ความรู้ด้าน	กิจกรรมบูรณาการ
วิทยาศาสตร์ Science (S)	1) ทักษะการสังเกต การสำรวจ การตั้งสมมุติฐาน การทดสอบ การตั้งคำถาม 2) วิทยาศาสตร์ชีวภาพด้านองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิต พืช ได้แก่ มะพร้าว และวิทยาศาสตร์กายภาพ ได้แก่ เสียงที่เกิดจากการเดินกะลาทุบก้อนบนพื้นลักษณะต่าง ๆ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

องค์ความรู้ด้าน	กิจกรรมบูรณาการ
เทคโนโลยี Technology (T)	1) การใช้สื่อโมชันกราฟิก ตอน กะลาคุบกับ 2) การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์กะลา กระดาศทราย สี แลบกกระดาศสี กาวเชือก แผ่นพลาสติกกันกระแทก ใบไม้แห้ง เพื่อสร้างชิ้นงานเป็นกะลาคุบกับ
วิศวกรรมศาสตร์ Engineering (E)	1) การระบุปัญหา เช่น สามารถเดินทรงตัวบน “กะลาคุบกับ” ได้อย่างมั่นคง แข็งแรง ระยะทาง 10 เมตร ต้องถึงจุดหมายไม่ล้มหรือเชือกไม่ขาด 2) รวบรวมข้อมูลและ แนวคิดที่เกี่ยวข้อง 3) ออกแบบวิธีการ แก้ปัญหา 4) การวางแผนและดำเนินการแก้ไข 5) ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข 6) นำเสนอชิ้นงาน
ศิลปะ Arts (A)	การประดิษฐ์ ตกแต่ง “กะลาคุบกับ” ให้สวยงาม ตามจินตนาการและใช้ความคิด สร้างสรรค์
คณิตศาสตร์ Mathematics (M)	1) รูปทรงเรขาคณิต 2) การนับจำนวน 3) การเปรียบเทียบ รูปร่าง รูปทรง ขนาด น้ำหนัก 4) การแบ่งกลุ่ม 5) ทักษะและ กระบวนการในการ แก้ปัญหา 6) ทักษะ การคิดคำนวณ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย จังหวัด
จันทบุรี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัปลาบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้แบบสตีม พบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดี พอใช้ ควรเสริม เท่ากับร้อยละ 69.60, 27.70 และ
2.80 ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาพัฒนาการเป็นรายด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และ
ด้านสติปัญญา ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 73.90, 77.20, 69.50 และ 64.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย จังหวัดจันทบุรี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้
ด้วยสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัปลาบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบสตีม

ด้านที่	พัฒนาการ	ระดับพัฒนาการ (ร้อยละ)		
		ดี	พอใช้	ควรเสริม
1	ด้านร่างกาย	73.90	22.20	3.90
2	ด้านอารมณ์และจิตใจ	77.20	22.80	0.00
3	ด้านสังคม	69.50	28.30	2.10
4	ด้านสติปัญญา	64.50	31.40	4.00
รวมทุกด้าน		69.60	27.70	2.80

อภิปรายผล

1. การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน (ดังภาพ 3) มีผลการประเมินประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 เพราะเนื้อหาและการนำเสนอ มีการลำดับเรื่องเข้าใจง่าย ภาษาและคำที่เหมาะสมกับเด็ก ผ่านการเล่าเรื่องของตัวละคร คุณตา คุณยาย พี่พลับและพี่ปลา การออกแบบภาพ ข้อความ เสียงบรรยาย เสียงประกอบ สีสันสดใสดึงดูดใจ ภาพกราฟิกสวยงาม และมีการเคลื่อนไหวของตัวละครและของเล่น รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับ วรรณทิภา ธรรมโชติ (ออนไลน์, 2562) กล่าวว่าสื่อโมชันกราฟิกเป็นสื่อการเรียนรู้ที่แปลกใหม่มีภาพประกอบสวยงาม เสียงบรรยายที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัย ช่วยสร้างความสนใจผู้เรียนได้ สอดคล้องกับ เบญจวรรณ จุฑะมะตัง และธวัชชัย สหพงษ์ (2560, หน้า 2) ได้กล่าวว่าสื่อโมชันกราฟิกเป็นสื่อที่สร้างแรงจูงใจได้เป็นอย่างดี สื่อใช้เล่าเรื่องด้วยภาพท่าทางและมีตัวละครที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง ความน่ารักของการ์ตูน จึงช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและช่วยสื่อความหมายได้ดี และชยามร กลัดทรัพย์ (2563, หน้า 112) ที่ศึกษาผลการใช้โมชันอินโฟกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. การศึกษาพัฒนาการ 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย จังหวัดจันทบุรี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม พบว่าภาพรวมมีพัฒนาการอยู่ในระดับดี พอใช้ และควรเสริม คิดเป็นร้อยละ 69.60, 27.70 และ 2.80 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดี

ภาพที่ 2 ตัวอย่างสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลับพลายบ้านฉัน

การที่เด็กได้ร่วมกิจกรรมออกแบบของเล่นชนิดต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบสเต็ม คือด้านวิทยาศาสตร์ได้ทราบที่มาของวัสดุ ที่สามารถนำมาทำเป็นของเล่นได้ ด้านเทคโนโลยีจะได้รู้กระบวนการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง พัฒนาของเล่นที่ประดิษฐ์ขึ้นมาให้สามารถเล่นได้ รวมทั้งความ

หน้า 114

ปลอดภัยในการทำชิ้นงาน ผ่านการใช้วัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ ด้านวิศวกรรมเด็กจะได้ร่วมออกแบบและประดิษฐ์ของเล่นตามโครงสร้างและเงื่อนไขที่กำหนด ด้านศิลปะ ได้ร่วมตกแต่ง ต่อเติมของเล่นตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองด้วยการแปะสติ๊กเกอร์ การระบายสี การเลือกวัสดุ และในด้านคณิตศาสตร์ ร่วมกันบอกความแตกต่างของระยะทาง จากการเล่นรถ สามารถเปรียบเทียบระดับความสูงต่ำของวัตถุได้ เป็นต้น ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาการ 4 ด้านของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับ ปัทมาภรณ์ วิฑูร และอรพรรณ บุตรกัตัญญ (ออนไลน์, 2565) ที่ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการสติศึกษาเพื่อพัฒนาการคิดเชิงออกแบบของเด็กปฐมวัย พบว่าคะแนนพัฒนาการคิดเชิงออกแบบของเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการสติศึกษามีคะแนนหลังการทดลองสูงขึ้น นอกจากนี้ Piaget (1951, pp. 273-274) กล่าวว่าการเล่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางสติปัญญา เด็กสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้จากการเล่น และมัลลิกา ตั้งความเพียรและปัทมาวดี เล่ห์มิ่งคล (2565, หน้า 40-41) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรม STEAM จากวัสดุธรรมชาติของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม STEAM จากวัสดุธรรมชาติเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสื่อโมชันกราฟิก ชุด ของเล่นภูมิปัญญาพลัปปาบ้านฉัน และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสติม ส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย หากผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย เช่น ครูพี่เลี้ยง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ทำความเข้าใจเนื้อเรื่องเกี่ยวกับวิธีออกแบบ การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อนำมาประดิษฐ์ของเล่นและเล่นกับบุตรหลานได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษารูปแบบและพัฒนาให้สามารถรองรับกับเด็กปฐมวัยในภูมิภาคอื่น ๆ หรือระดับประเทศจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชยามริ กลัดทรัพย์. (2563). **ผลการใช้โมชันอินโฟกราฟิกร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เรื่อง ภูมิศาสตร์ ที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการทำงานร่วมกัน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีวิทยา ราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

เบญจวรรณ จุฬะมะตัง และธวัชชัย สหพงษ์. (2560). การพัฒนาโมชันกราฟิก เรื่อง ตำนานพระธาตุขามแก่น.

วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, 3(2), หน้า 1-6.

ปัทมาภรณ์ วิฑูร และอรพรรณ บุตรกัตัญญ. (2565). **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการสเต็มศึกษา**

เพื่อพัฒนาการคิดเชิงออกแบบของเด็กปฐมวัย (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/248913/170022> [2565, 2 พฤศจิกายน].

มัลลิกา ตั้งความเพียร และปัทมาวดี เล่ห์มิ่งคล. (2565). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้กิจกรรม STEAM จากวัสดุธรรมชาติของเด็กปฐมวัย. **วารสารจันทร์เกษมสาร, 28(1),** หน้า 30-45.

วรรณทิภา ธรรมโชติ. (2562). การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิกเพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/project-journal/article/view/204220> [2565, 8 ธันวาคม].

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพลับพลา. (2564). **รายงานการประเมินตนเอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพลับพลา ประจำปีการศึกษา 2564.** กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี.

Piaget, J. (1951). *Play dreams and imitation in childhood*. London: Whitefriars.

Yakman, G. (2008). *STEAM Education: an overview of creating a model of integrative education* (Online). Available: https://www.researchgate.net/publication/327351326_STEAM_Education_an_overview_of_creating_a_model_of_integrative_education [2022, November 5].

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

การลงทุนในค่าใช้จ่ายที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัท
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE EFFECTS OF MARKETING EXPENSES ON FIRM PERFORMANCE
REGISTERED IN STOCK EXCHANGE OF THAILAND

พรชนก เฉลิมพงษ์, รุ่งรัศมี ดีปราสัย*

Pornchanok Chaleampong, Rungrasme Deeprasai*

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วิทยาเขตจันทบุรี, e-Mail: pornchanok_ch@rmutto.ac.th

Lecturer, Accounting, Faculty of Social Technology, Rajamangala University of Technology

Tawan-ok Chanthaburi Campus, e-Mail: pornchanok_ch@rmutto.ac.th

(Received: 2022, December 28; Revised: 2023, February 14; Accepted: 2023, February 21)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของค่าใช้จ่ายที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มหุ้นยั่งยืน ระยะเวลา 3 ปี จำนวน 178 บริษัท โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานทางการเงินของบริษัท แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานความยั่งยืนของบริษัทในฐานะข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ออนไลน์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างการลงทุนในค่าใช้จ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) 2) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างการลงทุนในค่าใช้จ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในไทยและต่างประเทศพบว่า ค่าใช้จ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทและค่าใช้จ่ายมีความสัมพันธ์เชิงลบหรือเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัท

คำสำคัญ: ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร, ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา, ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี,

e-Mail: rungrasme_de@rmutto.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Accounting, Faculty of Social Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok

Chanthaburi Campus, e-Mail: rungrasme_de@rmutto.ac.th (Corresponding Author)

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

ความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาด

ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน

**THE EFFECTS OF EARNINGS POWER ON MARKET CAPITALIZATION
OF THE COMPANIES REGISTERED IN STOCK EXCHANGE OF THAILAND
(THAILAND SUSTAINABILITY INVESTMENT)**

รุ่งรศมี ดีปราศัย, พรชนก เฉลิมพงษ์*

Rungrasme Deeprasai, Pornchanok Chaleampong*

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก,

e-Mail: rungrasme_de@rmutto.ac.th

Lecturer, Accounting, Faculty of Social Technology, Rajamangala University

of Technology Tawan-ok, e-Mail: rungrasme_de@rmutto.ac.th

(Received: 2022, December 28; Revised: 2023, February 14; Accepted: 2023, February 21)

บทคัดย่อ

ความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน เก็บข้อมูลจากแบบแสดงรายงานงบการเงินประจำปี ระยะเวลา 3 ปี รวมจำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 181 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น 2) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี

คำสำคัญ: ความสามารถในการทำกำไร, มูลค่าหลักทรัพย์ในตลาด, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก,

e-Mail: pornchanok_ch@rmutto.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Accounting, Faculty of Social Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok,

e-Mail: pornchanok_ch@rmutto.ac.th (Corresponding Author)

ABSTRACT

This research aimed to study the effects of earnings power on market capitalization of the companies that listed in Stock Exchange of Thailand (Thailand Sustainability Investment). The data were collected from 181 annual reports within 3 fiscal years. Descriptive statistics including the minimum, maximum, mean, standard deviation and multiple linear regression were employed for data analysis. It was found that 1) an analysis of multiple linear regression between Earnings Power and Price to Earnings Ratio contained no relationship. 2) an analysis of multiple linear regression between Earnings Power and Price to Book Ratio also contained no relationship.

Keywords: Earnings Power, Market Capitalization, Stock Exchange of Thailand

บทนำ

การเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนใด ๆ ก็ตาม เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะสามารถสร้างผลตอบแทนในระดับที่สูงให้กับนักลงทุนภายใต้ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมที่ยังมีความเสี่ยงและไม่มีสัญญาณฟื้นตัวที่ชัดเจน แต่การจะได้รับผลตอบแทนลักษณะดังกล่าว ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ จำนวนมากเป็นตัวผลักดัน เช่น นโยบายเศรษฐกิจ, เงินทุนไหลเข้ามาจากต่างประเทศ, คุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหาร, การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลทางการเงินของบริษัท เป็นต้น โดยในส่วนของข้อมูลงบการเงินของบริษัทซึ่งเป็นสิ่งที่มีมาตรฐานในการจัดทำเปิดเผยต่อสาธารณะ และนักลงทุนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถนำไปวิเคราะห์และติดตามข้อมูลของบริษัทก่อนตัดสินใจลงทุนหรือเปลี่ยนแปลงการลงทุน เพื่อให้การลงทุนเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด การวิเคราะห์งบการเงินนั้น เป็นการนำข้อมูลจากองค์ประกอบของงบการเงินมาคำนวณเป็นอัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความสามารถของบริษัทใน 5 มิติ ได้แก่ 1) อัตราส่วนการวัดความสามารถในการทำกำไร 2) อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง 3) อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการทำงาน 4) อัตราส่วนวัดภาระหนี้สิน และ 5) อัตราส่วนวัดมูลค่าตลาด (พงศกร ตั้งสยามวนิชย์, ออนไลน์, 2565)

ด้วยเหตุนี้การศึกษาจำนวนมากจึงดำเนินการเพื่อตรวจสอบอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อตัวแปรต่าง ๆ เนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับการอยู่รอดของบริษัท การเติบโตของบริษัท รวมถึงมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และตัวแปรอื่น ๆ (Narayan, Mishra & Narayan, 2011; Burge, 2014, Graham & King, 2013; Irimia-Diéguez, González-Villegas & Oliver-Alfonso, 2014) มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดซึ่งหมายถึงมูลค่ารวมของหุ้นของบริษัทที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ และถือเป็นตัวบ่งชี้ตลาดที่สำคัญต่อมูลค่าของหุ้นและมูลค่าของบริษัทโดยทั่วไป และยังมีนักวิจัยที่ทำการศึกษาที่เกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร เช่น (Cengiz, Aydemir & Demirhan, 2009; Dias, 2013) ดังนั้นผู้วิจัยจึง

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

สนใจศึกษาความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการทำกำไรที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน

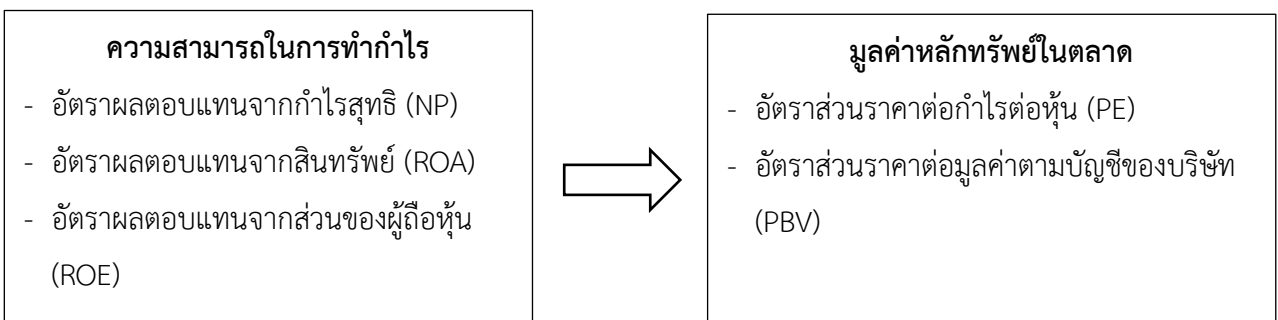
สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น
2. ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรอิสระคือ ความสามารถในการทำกำไร วัดค่าจาก อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (NP) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ตัวแปรตามคือ มูลค่าหลักทรัพย์ในตลาด วัดค่าจาก อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (PE) และอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี (PBV)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 จำนวน 242 บริษัท กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียน

ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 จำนวน 181 บริษัท ซึ่งไม่รวมบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ที่มีคุณสมบัติไม่ครบ จำนวน 61 บริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูล SET SMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และศึกษาข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรและอัตราส่วนวัดมูลค่าตลาด

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตัวแบบการวิจัย

$$PE_{it} = \alpha_0 + \beta_1 NP_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 ROE_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$PBV_{it} = \alpha_0 + \beta_1 NP_{it} + \beta_2 ROA_{it} + \beta_3 ROE_{it} + \varepsilon_{it}$$

เมื่อ

PE	= อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นของบริษัท “i” สิ้นงวด “t”
PBV	= อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชีของบริษัท “i” สิ้นงวด “t”
NP	= อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิของบริษัท i ณ เวลา t
ROA	= อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัท i ณ เวลา t
ROE	= อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ณ เวลา t
ε_{it}	= ความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท i ณ เวลา t

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 ซึ่งนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ	-35.69	62.68	11.42	12.43
2. อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	-9.73	23.25	9.00	4.89
3. อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น	-17.08	55.05	13.09	9.22
4. อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น	0.46	921.12	21.30	69.62
5. อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี	0.16	71.92	7.29	10.27

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรข้อมูลงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 พบว่า

1) อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ -35.69 ค่าสูงสุด อยู่ที่ 62.68 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 11.42 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 12.43

2) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ -9.73 ค่าสูงสุด อยู่ที่ 23.25 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 9.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.89

3) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ -17.08 ค่าสูงสุด อยู่ที่ 55.05 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.09 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.22

4) อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ 0.46 ค่าสูงสุด อยู่ที่ 921.12 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 21.30 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 69.62

5) อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ 0.16 ค่าสูงสุด อยู่ที่ 71.92 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.29 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 10.27

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น

ความสามารถในการทำกำไร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	<i>t</i>	<i>p</i>
	B	Std. Error	Beta		
Constant	40.031	10.888		3.676	.000
อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ	0.199	0.506	0.036	0.393	.695
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	-1.713	1.976	-0.120	-0.867	.387
อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น	-0.426	1.006	-0.056	-0.424	.672

R Square = 0.023, Adjusted R Square = 0.007

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น พบว่าค่า R Square มีค่าเท่ากับ 0.023 และค่า Adjusted R Square มีค่าเท่ากับ 0.007 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น สามารถอธิบายถึงราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น ได้ร้อยละ 2.30 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี

ความสามารถในการทำกำไร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	<i>t</i>	<i>p</i>
	B	Std. Error	Beta		
Constant	9.700	1.608		6.031	.000
อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ	-0.053	0.075	-0.065	-0.713	.477
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	-0.325	0.292	-0.155	-1.113	.267
อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น	0.086	0.149	0.077	0.577	.564

R Square = 0.020, Adjusted R Square = 0.004

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี พบว่าค่า R Square มีค่าเท่ากับ 0.020 และค่า Adjusted R Square มีค่าเท่ากับ 0.004 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น สามารถอธิบายถึงราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ได้ร้อยละ 2 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี

สรุปความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ, อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาด ประกอบด้วย อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น และอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ซึ่งนักลงทุนสามารถนำไปใช้ในการพิจารณา และเปรียบเทียบ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุน รวมถึงพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากอัตราส่วนทางการเงิน เช่น การวิเคราะห์เศรษฐกิจ การวิเคราะห์อุตสาหกรรม การวิเคราะห์บริษัท เป็นต้น

อภิปรายผล

1. ความสามารถในการทำกำไร (อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ, อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาด (อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับ สุภาวรรณ สุจารี และ จิรพงษ์ จันทรงาม (2565, หน้า 1293) ที่ศึกษาอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรที่มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนมูลค่าตลาดของกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าอัตรากำไรสุทธิ (NP) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) สอดคล้องกับสุพรรณิ มงคลนิพัทธ์ (2561, หน้า 33) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนมูลค่าตลาด อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนวัดความสามารถในการชำระหนี้และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม พบว่าอัตราส่วนราคาต่อกำไรสุทธิต่อหุ้นกับอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% สอดคล้องกับ รัชมี ศรีลาวงค์ (2561, หน้า 58) ที่ศึกษาการศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ กรณีศึกษา กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ พบว่าอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA), อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM), อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ นักลงทุนจึงความทำการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานเพื่อหามูลค่าที่แท้จริงมาเปรียบเทียบกับราคาตลาดที่ซื้อขายกันในขณะที่นั้น ซึ่งผลการวิเคราะห์จะนำไปสู่การตัดสินใจว่าควรซื้อหรือควรขายหุ้นนั้นไปหรือควรรอดูสถานการณ์ไปก่อน

2. ความสามารถในการทำกำไร (อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ, อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ในตลาด (อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับ สุภาวรรณ สุจารี และจิรพงษ์ จันทรงาม (2565, หน้า 1293-1294) พบว่าอัตรากำไรสุทธิ (NP) มีอิทธิพลเชิงลบต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชี (P/BV) ในขณะที่อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชี (P/BV) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าหุ้นตามบัญชี (P/BV) สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสินี ภาศย์อุฬาร (2558, หน้า 53-54) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าอัตรากำไรสุทธิ (NP) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ ส่วนอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. นักลงทุนสามารถนำไปใช้ในการพิจารณา เปรียบเทียบ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุน กลุ่มหุ้นยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในหลายปัจจัยที่นักลงทุนจะใช้พิจารณาในการเลือกลงทุนในกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ลงทุนต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง การวิเคราะห์อุตสาหกรรม การวิเคราะห์เศรษฐกิจ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทดสอบตัวแปรอิสระเพิ่มเติม เช่น เครื่องมือทางการเงิน อัตราส่วนกระแสเงินสด เป็นต้น ส่วนข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง อาจศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประเภทอื่น ๆ เช่น ดัชนี SET 100 หรือบริษัทที่เพิ่งเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ในรูปแบบของบริษัทมหาชน เพื่อทำการเปรียบเทียบบริษัทที่เพิ่งเข้ามาในตลาดหลักทรัพย์กับบริษัทที่เข้ามาในตลาดหลักทรัพย์ก่อนเพื่อหาความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ และอาจใช้สถิติแบบอื่นในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเพิ่ม

บรรณานุกรม

พงศกร ตั้งสยามวนิชย์. (2565). *การวิเคราะห์การเงิน เพื่อการตัดสินใจในการลงทุน* (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก:

http://oopm.rid.go.th/subordinate/opm9/pdf/km/2557_1/file_2557_4.pdf [2565, ธันวาคม 1].

- รัศมี ศรีลาวงค์. (2561). **การศึกษาอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ กรณีศึกษา กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ.** การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- สินี ภาควิชาการ. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.** การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สุพรรณิ มงคลนิพัทธ์. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนวัดมูลค่าตลาด อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนวัดความสามารถในการชำระหนี้และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม.** การค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาบัญชี, คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุภาวรรณ สุจารี และจิรพงษ์ จันทรงาม. (2565). **อัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรที่มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนมูลค่าตลาดของกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(4),** หน้า 1284-1300.
- Burge, G. (2014). The capitalization effects of school, residential, and commercial impact fees on undeveloped land values. *Regional Science and Urban Economics*, **44**, pp. 1-13.
- Cengiz, T., Aydemir, O., & Demirhan, E. (2009), The Long Run Relationship Between Stock Market Capitalization Rate and Interest Rate: Co-integration Approach. *International Research Journal of Finance and Economics*, **23**, pp. 208-215.
- Dias, A. (2013). Market capitalization and Value-at-Risk. *Journal of Banking & Finance*, **37**(12), pp. 5248-5260.
- Graham, R. C., & King, R. D. (2013). Decision usefulness of whole-asset operating lease capitalizations. *Advances in accounting*, **29**(1), pp. 60-73.
- Irimia-Diéguez, A. I., González-Villegas, J. B., & Oliver-Alfonso, M. D. (2014). The financial performance of an innovative megaproject. *Procedia-social and behavioral sciences*, **119**, pp. 417-426.
- Narayan, P. K., Mishra, S., & Narayan, S. (2011). Do market capitalization and stocks traded converge? New global evidence. *Journal of banking & finance*, **35**(10), pp. 2771-2781.

ABSTRACT

This research aimed to study the effects of marketing expenses on firm performance. All firms are listed in Stock Exchange of Thailand (Thailand Sustainability Investment). The data, collected from financial reports, annual registration statements (Form 56-1), and corporate sustainability reports, were shown in online database of Stock Exchange of Thailand from 178 companies within 3 years. The data were analyzed by multiple regression. It was found that 1) there was no relationship between marketing expenses and Return on Assets (ROA). 2) There was no relationship between marketing expenses and Return on Equity (ROE). This research showed the same results as stated in both Thai and international researches that marketing expenses did not show any effects on firm performance and expenses showed positive and negative relationship with firm performance.

Keywords: Marketing Expenses, Research and Development Expenses, Firm Performance

บทนำ

การเปลี่ยนผ่านทางด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อการฟื้นตัวของวัฏจักรของเศรษฐกิจ ทั้งด้านการเงินและการบัญชี การตลาด รวมทั้งการลงทุน ซึ่งการลงทุนที่จับต้องไม่ได้เป็นปัจจัยหลักในการสร้างความแตกต่างและความสามารถขององค์กร การลงทุนทางด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นการลงทุนที่จับต้องไม่ได้ ถือเป็นการลงทุนที่สำคัญทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งบริษัทต่าง ๆ ได้ลงทุนด้วยจำนวนเงินมหาศาลในด้านการวิจัยและพัฒนาหลายศตวรรษเพื่อสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งการเติบโตของบริษัทและเทคโนโลยีขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้พวกเขาลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) สิ่งสำคัญคือต้องสังเกตว่าความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา (R&D) และผลการดำเนินงานของบริษัทมีความสำคัญต่อการเพิ่มมูลค่าของบริษัทหรือไม่

Bouaziz (2016, pp. 51-52) และ Konak (2015, p. 1068) กล่าวว่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ค่าใช้จ่ายทางด้านการตลาดและการโฆษณาได้รับการยอมรับว่าเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรระยะสั้น ในทางกลับกันอาจจะเพิ่มมูลค่าในระยะยาวได้ ซึ่งมีผู้สนใจทำการวิจัยเป็นจำนวนมากมาเป็นระยะเวลาหลายปี เพื่อหาว่าความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่าย และผลการดำเนินงานของบริษัทมีอยู่จริงหรือไม่ ซึ่งผลงานวิจัยมีทั้งให้ผลการศึกษาว่าค่าใช้จ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทและค่าใช้จ่ายมีความสัมพันธ์เชิงลบหรือเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัท จากบริบทที่กล่าวมาข้างต้นจุดมุ่งหมายหลักของงานวิจัยนี้จึงต้องการหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

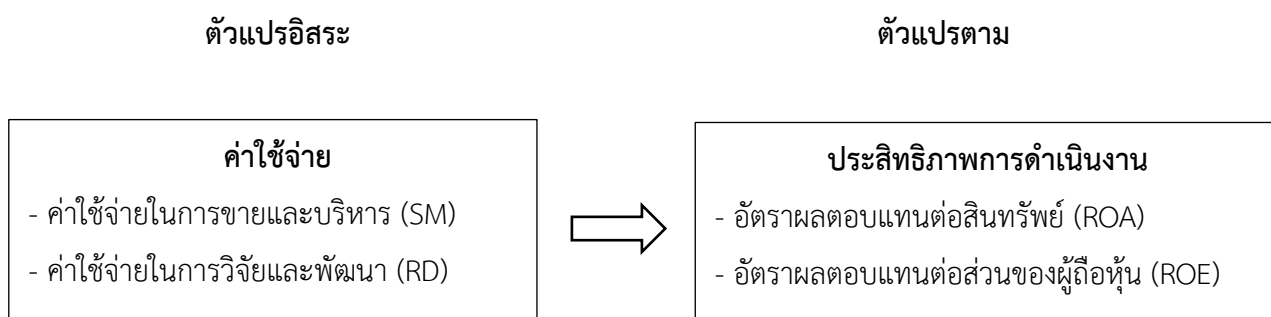
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของค่าใช้จ่ายที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารและค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์
2. ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารและค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรอิสระ คือ ค่าใช้จ่ายวัดค่าจาก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (SM) และค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา (RD) ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยังยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 จำนวน 242 บริษัท กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยังยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 จำนวน 178 บริษัท ไม่รวมบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยังยืน ที่มีคุณสมบัติไม่ครบจำนวน 64 บริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารรายจ่ายคือ ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา และประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 ที่มีงบการเงินในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 รวมจำนวน 3 ปี ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการประจำปีของแต่ละบริษัทจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เปิดเผยต่อสาธารณชนและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผลกระทบของค่าใช้จ่ายที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตัวแบบการวิจัย

$$ROA_{it} = \alpha_0 + \beta_1 SM_{it} + \beta_2 RD_{it} + \varepsilon_{it}$$

$$ROE_{it} = \alpha_0 + \beta_1 SM_{it} + \beta_2 RD_{it} + \varepsilon_{it}$$

เมื่อ

ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัท “i” สิ้นงวด “t”

ROE = อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท “i” สิ้นงวด “t”

SM = ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของบริษัท i ณ เวลา t

RD = ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาของบริษัท i ณ เวลา t

ε_{it} = ความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัท i ณ เวลา t

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 1 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปร

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	1304.00	75998654.95	10290083.35	17756312.41
ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา	195.00	33330000.00	638871.32	3204692.53
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	-18.65	65.00	12.03	10.17
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-11.48	22.30	6.68	4.96

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 1304.00 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 75998654.95 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10290083.35 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 17756312.41

ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 195.00 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 33330000.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 638871.32 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3204692.53

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -18.65 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 65.00 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.17

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าต่ำสุดอยู่ที่ -11.48 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 22.30 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.68 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.96

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน ในช่วงปี พ.ศ.2560-ปี พ.ศ.2562 ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) มีผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

การบริหารรายจ่าย	Unstandardized		Standardized		<i>t</i>	<i>p</i>
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
Constant	11.771	0.889			13.246	.000
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	4.448E-008	0.000	0.078		1.032	.304
ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา	-3.124E-007	0.000	-0.98		-1.307	.193

R Square = 0.015, $F = 1.293$, $p = 0.277$

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

การบริหารรายจ่าย	Unstandardized		Standardized		t	p
	Coefficients		Coefficients			
	B	Std. Error	Beta			
Constant	6.765	0.434			15.580	.000
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	1.812E-009	0.000	0.006		0.086	.932
ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา	-1.676E-007	0.000	-0.108		-1.435	.153

R Square = 0.012, $F = 1.031$, $p = 0.359$ * $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปการวิจัยเรื่องการลงทุนในค่าใช้จ่ายที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า 1) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 2) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่าการบริหารรายจ่าย คือ ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร และค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สอดคล้องกับ โซซิดา เปสตันยี และขวัญกมล ดอนขวา (2561, หน้า 52) ที่ศึกษาความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวว่าไม่พบผลกระทบของประสิทธิภาพการดำเนินงานกับความสามารถในการทำกำไร สอดคล้องกับ Konak (2015, p. 1070) ผลของความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายทางการตลาดและผลการดำเนินงานของบริษัทจาก 22 บริษัท ในปี 2009-2013 ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า 1 ใน 3 ตัวแปรของงานวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ถึงแม้ว่าอีก 2 ตัวแปรจะมีความสัมพันธ์ก็ตาม ดังนั้นจึงหมายความว่าค่าใช้จ่ายทางการตลาดที่เพิ่มขึ้นอาจจะลดความสามารถในการทำกำไรของบริษัท และสอดคล้องกับ Bouaziz (2016, p. 58) ที่ศึกษาผลกระทบระหว่างค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาและประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัท พบว่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัท

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อผลการดำเนินงานที่ต้องการ
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งในหลายปัจจัยที่นักลงทุนจะใช้พิจารณาในการเลือกลงทุนในกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ลงทุนต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง การวิเคราะห์อุตสาหกรรม การวิเคราะห์เศรษฐกิจ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทดสอบตัวแปรอิสระเพิ่ม เช่น ตัวแปรเกี่ยวกับงบการเงิน มูลค่าหุ้นของบริษัท มูลค่าตามบัญชี เป็นต้น ส่วนข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง อาจศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประเภทอื่น ๆ เช่น ดัชนี SET 100 หรือบริษัทที่เพิ่งเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ในรูปแบบของบริษัทมหาชน เพื่อทำการเปรียบเทียบบริษัทที่เพิ่งเข้ามาในตลาดหลักทรัพย์กับบริษัทที่เข้ามาในตลาดหลักทรัพย์ก่อนเพื่อหาความแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างต่าง ๆ และอาจใช้สถิติแบบอื่นในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรเพิ่ม

บรรณานุกรม

- โซชิตา เปสตันยี และขวัญกมล ดอนขวา. (2561). ความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 10(2), หน้า 51-60.
- Bouaziz, Z. (2016). The impact of R&D expenses on firm performance: Empirical witness from the Bist Technology Index. *Journal of Business Theory and Practice*, 4(1), pp. 51-60.
- Konak, F. (2015). The effect of marketing expenses on firm performance empirical evidence from the BIST Textile, Leather Index. *Journal of Economics, Business and Management*, 3(1), pp. 1068-1071.

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา*

DEVELOPMENT OF OPERATIONAL ACTIVITIES IN THE SCHOOL BOTANICAL GARDEN FOR PIBOONBUMPEN DEMONSTRATION SCHOOL BURAPHA UNIVERSITY

สิริยุพิน ศุภรัตน์ชัคชานา และคณะ**

Siriyupin Suthanathphakchana & et al**

อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,

e-Mail: siriyupin@go.buu.ac.th (Corresponding Author)

Lecturer, Piboonbumpen Demonstration School, Faculty of Education, Burapha University,

e-Mail: siriyupin@go.buu.ac.th (Corresponding Author)

(Received: 2023, January 4; Revised: 2023, February 19; Accepted: 2023, February 25)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา และเพื่อประเมินคุณภาพกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 4 ระยะ คือ 1) ศึกษาข้อมูลและการสมัครเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 2) ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 3) พัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” และ 4) ประเมินและเผยแพร่กิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินโครงการการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 2) แบบประเมินข้อมูลพรรณไม้ 3) แบบ

*งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการดำเนินงานหรือกิจกรรมภายใต้โครงการการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) งบประมาณจากกองทุนวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยบูรพา

**คณะนักวิจัย นฤทธิ์ วัฒนภู, ปิยะธิดา วรญาโณปกรณ์, ทรงกรต แก้วศรีนวล, อาริวรรณ คูหเพ็ญแสง, สุกัญญา เคลือบแก้ว, ชลดา ศรารัต, มั่นทนา เมฆิยานนท์, รุ่งทิพย์ ทิพย์เนตร และภัทราวุธ รักกลิ่น

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

ประเมินป้ายชื่อพรรณไม้ 4) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมโครงการพฤกษศาสตร์โรงเรียน และ 5) แบบประเมินองค์ประกอบของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนากิจกรรมโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 3 การศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ องค์ประกอบที่ 4 การรายงานผลการเรียนรู้และองค์ประกอบที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา 2) ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสม ของกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ อยู่ในระดับใช้ได้ องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน อยู่ในระดับใช้ได้ องค์ประกอบที่ 3 การศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับใช้ได้ องค์ประกอบที่ 4 การรายงานผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับใช้ได้และ องค์ประกอบที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา อยู่ในระดับใช้ได้

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรม, สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ABSTRACT

This research aimed to develop the operating activities of school botanical garden for "Piboonbumpen" Demonstration School, Burapha University and to evaluate the developed operating activities. The research consisted of 4 phases of activities, as follows: 1) study information on school botanical garden and apply for membership in the school botanical garden, 2) study visit to the model school in the operation of the school botanical garden, 3) develop activities in the operation of the school botanical garden for "Piboonbumpen" Demonstration School, and 4) evaluate and disseminate the school's botanical operation activities developed. The research tools consisted of 4 expert assessment forms: 1) Assessment form for the development of the school botanical garden operating activities project, 2) Species information assessment form, 3) Species label assessment form and, 4) Learning management plan assessment form.

The development results were that: 1) The school botanical garden project was developed, with the project activities consisting of 5 components, as follows: Component 1: the preparation of plant name tags, Component 2: gathering plants for planting in schools, Component 3: studying different aspects of the data, Component 4: Reporting of learning outcomes, and Component 5: Application in education. 2) Results of expert evaluation on suitability of the botanical garden operating activities: Component 1: making name tags for plants is at satisfactory level. Component 2: the collection of plants to plant in the school is at satisfactory level. Component 3: the study of information in various fields was at a

satisfactory level. Component 4: reporting of learning outcomes, and Component 5: application for education is also at the satisfactory level.

Keywords: Development of Operational activities, School Botanical Gardens

บทนำ

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำรินโยบายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของพันธุกรรมพืชต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย ก่อให้เกิดกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วมในการคิดร่วมปฏิบัติที่จะนำผลประโยชน์มาสู่ประชากรไทย ตลอดจนให้มีการจัดทำระบบข้อมูลพันธุกรรมพืชให้แพร่หลายในวงกว้าง (โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, ออนไลน์, 2560) โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ยังไม่มีการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องและครบถ้วนตามหลักการของการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ถึงแม้ว่าในบริเวณโรงเรียนจะมีพันธุ์ไม้หลายชนิด และมีพื้นที่การจัดกิจกรรมก็ตาม จึงส่งผลให้การดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์ สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” โดยใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องตามหลักการของการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานด้านนี้มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน

จากการศึกษาข้อมูลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช มีการวิจัยตามวัตถุประสงค์เป็นแนวทางเดียวกัน ขวรัชช์ ชินอริยะฤทธิ์, อรพรรณ เพิ่มสุข และอภิพงศ์ ปิงยศ (2560, หน้า 261) ที่ศึกษาการพัฒนาเว็บไซต์และการประยุกต์ใช้คิวอาร์โค้ดเพื่อการศึกษาข้อมูลพรรณไม้ในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนร่องวางอนุสรณ์จังหวัดแพร่ เพื่อแก้ไขปัญหาป้ายชื่อพรรณไม้มีขนาดพื้นที่จำกัด ทำให้ไม่สามารถแสดงข้อมูลพรรณไม้ได้ครอบคลุมสำหรับต้นไม้และชนิด พัทรี แก้วอาภรณ์ (2558, หน้า 84) ที่ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรม เรื่อง พืชใกล้ตัวเรา โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การศึกษาความตระหนักของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรม เรื่อง พืชใกล้ตัวเรา พบว่านักเรียนมีความตระหนักใน重要性ของการอนุรักษ์พืชพรรณอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X}=4.72$) อรัญญา ราชการกลาง (2562, หน้า 119) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริง ผลการยอมรับครูผู้สอนยอมรับสื่อการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก สื่อการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริง มีขั้นตอนของ

การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ชัดเจน เข้าใจง่าย อีกทั้งสื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาครบถ้วน และครอบคลุมสาระการเรียนรู้มีการใช้งานไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับการใช้งานกับโรงเรียนและระดับของนักเรียน อาศิรา ราชเวียง, สมใจ ศรีเนตร, ธนิชชา ชัยชัชวาลประทีป และทัศนีย์ สิงห์เจริญ (2563, หน้า 68) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนางานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียนในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า 1) การบริหารสวนพฤษศาสตร์โรงเรียนโดยเน้นประโยชน์เชื่อมโยงแบบบูรณาการกับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างครอบคลุม 2) ความต้องการด้านบริหารงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียนในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18, SD=0.40$) จากงานวิจัยที่นำเสนอมานั้น ล้วนแต่มีแนวคิดมาจากการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พรรณไม้ตามรูปแบบงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียนทั้งสิ้น จากผลงานวิจัยประสบผลสำเร็จสำเร็จ และเป็นตัวอย่างในการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาให้สอดคล้องตามหลักการของการดำเนินงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานด้านนี้มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับการสร้างจิตสำนึกของผู้เรียนในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อประเมินคุณภาพกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลและการสมัครเป็นสมาชิกสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน

- 1) ร่วมเป็นสมาชิกสวนพฤษศาสตร์ตามระเบียบการเข้าร่วมสมาชิก
- 2) ประเมินความพร้อมของสถานศึกษาที่จะร่วมสนองพระราชดำริ ประกอบด้วย ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ ข้อมูลบุคลากร ข้อมูลคอมพิวเตอร์
- 3) บันทึกข้อมูลการสำรวจพรรณไม้เบื้องต้นในสถานศึกษา และรายชื่อพรรณไม้ที่ได้สำรวจเบื้องต้นในสถานศึกษา
- 4) จัดทำแผนที่ประกอบการเดินทาง
- 5) สำเนาเอกสารกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน

6) รายงานการประชุมของสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาครูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ศึกษาครูงานโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” ให้ได้แนวทางในการเริ่มต้น พัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและสร้างรูปแบบที่จะให้ในการดำเนินงานภายในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 3 พัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ด้วยการสังเคราะห์จัดทำองค์ประกอบในแต่ละกิจกรรมอยู่ภายใต้หลักการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน องค์ประกอบที่ 3 การศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ องค์ประกอบที่ 4 การรายงานผลการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโครงการการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 2) แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญ: ร่างป้ายชื่อพรรณไม้จำนวน 3 ลักษณะ 3) แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญ: ข้อมูลพรรณไม้จำนวน 29 ชนิด และ 4) แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญ: แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของพืช หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 โครงสร้างและการเจริญเติบโตของพืชดอก เรื่อง ปฏิบัติการโครงสร้างของพืชดอก เวลา 6 ชั่วโมง คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาและความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ระยะที่ 4 ประเมินและเผยแพร่กิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่สร้างขึ้นนำเผยแพร่

1) ดำเนินการตามกิจกรรมทั้ง 5 องค์ประกอบเริ่มจากจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ ติดที่พรรณไม้ต่าง ๆ ในโรงเรียน การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน ทำการสำรวจพรรณไม้ที่เคยมีในอดีตและที่มีอยู่ในปัจจุบันจัดหาพรรณไม้ที่สูญหายไปมาปลูกทดแทนของเดิม

2) การศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของพรรณไม้ในโรงเรียนในแต่ละมิติ โดยเชื่อมโยงกับเนื้อหาของแต่ละกลุ่มสาระ

การรายงานผลการเรียนรู้เป็นการนำเสนอผลงานของนักเรียนที่ผ่านกิจกรรมของแต่ละกลุ่มสาระ และการนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา

- 1) เพื่อเก็บรวบรวมเป็นฐานข้อมูล สำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ
- 2) จัดแสดงผลงานในรูปแบบนิทรรศการรวมทั้งการรวบรวมข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลออนไลน์ของโรงเรียน
- 3) วิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรมและสรุปผลการวิจัย
- 4) เขียนรายงานการวิจัย สถานที่ทำการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลและการสมัครเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

1. ดำเนินจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษากำหนดระเบียบวาระการประชุม เรื่อง การสมัครสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และเชิญประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเพื่อรับทราบและพิจารณา เรื่อง การสมัครสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยประธานในที่ประชุม ผู้อำนวยการโรงเรียนนำเสนอเพื่อรับทราบและพิจารณา ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ทั้งหมด บันทึกการประชุม และมติที่ประชุมเห็นชอบและพร้อมดำเนินการสมัครสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

2. รวบรวมเอกสารเพื่อยื่นขอสมัครสมาชิก ประกอบด้วย การจัดเอกสารประกอบการสมัคร ดังนี้

เอกสารหมายเลข 1-6 และรายงานการประชุมของสถานศึกษา ประกอบด้วย วาระการประชุม บันทึกรายงานการประชุม และมติที่ประชุมเห็นชอบและพร้อมดำเนินการ ลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง โดยผู้บริหารสถานศึกษา และหลักฐานรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม จัดส่งใบสมัครสมาชิก “สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน” ทางไปรษณีย์ ที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องพระราชดำริฯ พระราชวังดุสิต สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10303

3. ได้รับการตอบรับสมาชิก “สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน” จากสำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ลงวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2563

ระยะที่ 2 ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ผลการจากเยี่ยมชมและฟังการบรรยายการดำเนินงานในโรงเรียน ที่โรงเรียน ชลบุรี “สุขบท” ในวันจันทร์ที่ 7 ธันวาคม 2563 เวลา 09.00 น. สวนพฤกษศาสตร์ ที่ได้รับรางวัลจากโครงการ อพ.สธ. จากการเข้าชมนิทรรศการแสดงแบบจำลองวัสดุ อุปกรณ์ พรรณพืชส่วนต่าง ๆ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” นำมาเป็นแนวทางพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” เพื่อสร้างโมเดลสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” ตามองค์ประกอบการดำเนินงาน 5 องค์ประกอบ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย: เรื่อง โครงการการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านองค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ จำนวน 12 ข้อ อยู่ในระดับใช้ได้ ด้านองค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ อยู่ในระดับใช้ได้ ด้านองค์ประกอบที่ 3 การศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ จำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับใช้ได้ ด้านองค์ประกอบที่ 4 การรายงานผลการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ อยู่ในระดับใช้ได้ ด้านองค์ประกอบที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา จำนวน 4 ข้อ อยู่ในระดับใช้ได้

2. แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย: ร่างป้ายชื่อพรรณไม้ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ร่างป้ายชื่อพรรณไม้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมป้ายชื่อพรรณไม้ จำนวน 3 แบบ สรุปแบบที่ 1 ป้าย

ชื่อพรรณไม้ แผ่นอะคริลิก แนวตั้ง ข้อมูลบนป้าย ชื่อภาษาไทย ชื่อภาษาอังกฤษ QR-Code รหัสลำดับ สัญลักษณ์ วัสดุตัวป้าย เหมาะสมที่สุด

3. แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย: ข้อมูลพรรณไม้ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลพรรณไม้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของข้อมูลพรรณไม้สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 29 ชนิด จำนวน 29 ข้อ ข้อมูลรายละเอียดของพรรณไม้ อยู่ในระดับใช้ได้

4. แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย: แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ แผนการจัดการเรียนรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ กับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชา การเจริญเติบโตและ พัฒนาการของพืช หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 โครงสร้างและการเจริญเติบโตของพืชดอก เรื่อง ปฏิบัติการโครงสร้าง ของพืชดอก เวลา 6 ชั่วโมง จำนวน 9 ข้อ อยู่ในระดับใช้ได้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

ระยะที่ 4 ประเมินและเผยแพร่กิจกรรมการดำเนินงานพฤกษศาสตร์โรงเรียนที่สร้างขึ้นนำเผยแพร่ ดำเนินการตามกิจกรรมทั้ง 5 องค์ประกอบ

1. จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ ติดที่พรรณไม้ต่าง ๆ บริเวณพื้นที่จัดทำในโครงการดำเนินงาน

ภาพที่ 1 ป้ายชื่อพรรณไม้ สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2566

2. จัดแสดงผลงานในรูปแบบนิทรรศการรวมทั้งการรวบรวมข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลออนไลน์ของโรงเรียน

ภาพที่ 2 การนำเสนอผลงานในรูปแบบนิทรรศการงานสวนพฤกษศาสตร์ ณ ห้องสมุดโรงเรียน

ที่มา: www.st.buu.ac.th/botany/#home

3. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรมและสรุปผลการวิจัย

การพัฒนางานกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนางานกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา 2) ประเมินคุณภาพกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

4. เขียนรายงานการวิจัย สถานที่ทำการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา จากการประเมินกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จากผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์ นำผลการประเมินมาออกแบบและพัฒนางานกิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

- 1) ดำเนินการถ่ายภาพชื่อพรรณไม้ที่แสดง QR-Code เพื่อดูข้อมูล
- 2) รวบรวมข้อมูลพรรณไม้ในโรงเรียนเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- 3) จัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ในเว็บไซต์โรงเรียน

4) จัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งพรรณไม้

5) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการเพื่อให้ครูป้อนไปใช้ร่วมกับรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อให้โรงเรียนได้มีกรอบในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในการทำงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้มีประสิทธิภาพตามที่ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์ ได้ให้คำแนะนำจากแบบประเมินตามหลักวิชาการตามองค์ประกอบ 5 ด้าน เพื่อให้ครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการนำไปใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอนและพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในปีต่อ ๆ ไปและจัดเก็บข้อมูลพรรณไม้ให้เป็นระบบ สอดคล้องกับ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ออนไลน์, 2560) ที่กล่าวว่าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบสานพระราชปณิธานในการอนุรักษ์ทรัพยากรของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยทรงให้ความสำคัญและเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ทรัพยากร และควรมีการเตรียมความพร้อมให้อาจารย์และนักเรียนได้มีโอกาสในการเข้ามาศึกษาหาข้อมูลพรรณไม้ในโรงเรียน ทำความรู้จัก รู้ประโยชน์ของพรรณพืชให้มากยิ่งขึ้น การสร้างจิตสำนึก เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และสอดคล้องกับ อาศิรา ราชเวียง, สมใจ ศรีเนตร, ธนิชชา ชัยชัชวาลประทีป และทัศนีย์ สิงห์เจริญ (2563) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าการบริหารสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโดยเน้นประโยชน์เชื่อมโยงแบบ บูรณาการกับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างครอบคลุมความต้องการด้านบริหารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลจากการเปรียบเทียบความต้องการพบว่านักเรียนที่มีเพศ อายุ ระดับชั้น การศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม วัตถุประสงค์ในการใช้บริการสวนพฤกษศาสตร์ และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเข้าใช้ บริการสวนพฤกษศาสตร์ต่างกัน ความต้องการด้านการดำเนินงานบริหารสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนในพื้นที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแนวทางในการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) การนำพันธุ์ไม้มาปลูกในสวนพฤกษศาสตร์ 2) การกำหนดป้ายบอกตำแหน่งที่ชัดเจนทำให้ผู้ที่สนใจเข้าชมได้ง่าย 3) มีการลำดับและจัดกลุ่มพันธุ์ไม้ตาม กลุ่มหรือภูมิภาคอย่างเหมาะสม 4) มีการจัดโต๊ะเก้าอี้เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาพันธุ์ไม้ได้มีจุดพักและศึกษาอย่างเต็มที่ใน บริเวณที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลจากการประเมินป้ายชื่อพรรณไม้โรงเรียน พบว่ามีคุณภาพใช้ได้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและสามารถสแกน QR-Code เข้าถึงข้อมูลพรรณไม้ได้ง่าย
2. ด้านกระบวนการเผยแพร่และสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน ได้เห็นคุณค่าของพันธุ์กรรมพืชโรงเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนบูรณาการกับวิชาต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ใกล้พรรณไม้เห็นคุณค่า ประโยชน์จากพืชพรรณไม้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการแสดงข้อมูลพรรณไม้ อาจมีการพัฒนาการนำเสนอในรูปแบบวิดีโอหรือเสียงบรรยาย เพื่อให้ผู้สนใจได้รับชมรับฟังและยังเป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับการศึกษาพรรณไม้อีกด้วย
2. อาจมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการแสดงผลที่แสดงที่ตั้งพรรณไม้ เพิ่มจุดแสดงที่ตั้งหลาย ๆ แห่ง เพื่อให้ผู้สนใจศึกษาสามารถเลือกไปศึกษาพรรณไม้ได้หลายตำแหน่ง

บรรณานุกรม

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2560). *คู่มือโครงการ* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.opsmoac.go.th/cjmrsgp-manual> [2564, 22 พฤษภาคม].
- ชวรัส ชินอริยะฤทธิ์, อรพรรณ เพิ่มสุข และอภิพงศ์ ปิงยศ. (2560). *การพัฒนาเว็บไซต์และการประยุกต์ใช้คิวอาร์โค้ดเพื่อการศึกษาข้อมูลพรรณไม้ในโครงการสวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนร่องกวางอนุสรณ์จังหวัดแพร่*. ใน การประชุมวิชาการ The 5th ASEAN Undergraduate Conference in Computing (AUC2) (หน้า 260-263). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พัชร แก้วอาภรณ์. (2558). *การสร้างชุดกิจกรรม เรื่อง พืชใกล้ตัวเรา โดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อรัญญา ราชการกลาง. (2562). *การพัฒนาสื่อการเรียนรู้งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อาศิรา ราชเวียง, สมใจ ศรีเนตร, ธนิชชา ชัยชัชวาลประทีป และทัศนีย์ สิงห์เจริญ. (2563). การศึกษาแนวทางการพัฒนางานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(2), หน้า 68-82.

ขั้นตอนการนำส่งบทความวิจัยหรือบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์

1. บทความ มีเนื้อหาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความยาว 8-10 หน้ากระดาษ A4 พิมพ์ตัวอักษร Angsana New ขนาด 16 พอยท์ ตัวเลขที่มีทศนิยม ใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

2. รูปแบบ

2.1 บทความวิจัย

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน มหาวิทยาลัย (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

และ e-Mail address

- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญไม่เกิน 3 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์การวิจัย
- สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- วิธีดำเนินการวิจัย
- ผลการวิจัย
- อภิปรายผล
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรมและการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

2.2 บทความวิชาการ

- ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่)
- ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง สังกัด หน่วยงาน มหาวิทยาลัย (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

และ e-Mail address

- บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) พร้อมคำสำคัญไม่เกิน 3 คำ
- บทนำ
- วัตถุประสงค์
- เนื้อหา
- บทสรุป
- ข้อเสนอแนะ
- บรรณานุกรม (บรรณานุกรมและการอ้างอิงในเนื้อหา ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม)

3. วิธีการส่งต้นฉบับ

- วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ออกปีละ 4 ฉบับ ราย 3 เดือน (มกราคม-มีนาคม, เมษายน-มิถุนายน, กรกฎาคม-กันยายน และ ตุลาคม-ธันวาคม)

- ส่งต้นฉบับบทความมีรูปแบบตามวารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี ผ่าน <https://www.tci-thaijo.org/index.php/SPUCJ/information/authors>

- ค่าธรรมเนียม 4,000.- บาท (สี่พันบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าดำเนินการ (ระยะเวลาดำเนินการ 2 สัปดาห์ หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความแล้ว)

หมายเหตุ: สอบถามรายละเอียดได้ที่ สำนักงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โทรศัพท์ 0 3814 6123 ต่อ 2507

หรือ e-Mail: research@chonburi.spu.ac.th

ตัวอย่างบรรณานุกรม

จรัส สุวรรณเวลา. (2553). **จุดบอดบนทางสู่ธรรมาภิบาล บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เจษฎา มินศิริ. (2551, 20 มีนาคม). รองกรรมการผู้จัดการ บริษัทบัณฑิต เซ็นเตอร์ จำกัด. สัมภาษณ์.

ธิดา มุตติกุล. (2549). **ความพึงพอใจของบุคลากรและนักศึกษาที่มีต่องานอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุคคล, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.

บุญเสริม บุญเจริญผล. (2553). **จิตพิอะไรกันหนักหนา** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=630> [2554, 9 ตุลาคม].

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2533). ระบบตลาดเสรีและปัญหาประชาธิปไตย. ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และ บุชบา คุราศิริพันธ์ (บรรณาธิการ), **เปเรสตรอยก้า: จุดเปลี่ยนของเศรษฐกิจการเมืองโซเวียต** (หน้า 77-118). กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.

ฟิสิกส์, ปีเตอร์. (2553). **ลูกค้าอัจฉริยะ** แปลจากเรื่อง Customer genius (วัฒนา มานะวิบูลย์, แปล).

กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

วงศ์เดือน ภาณุวัฒนากุล และสุรพงษ์ ยิ้มละมัย. (2553). อัตลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองหาดใหญ่.

ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 2(1), หน้า 26-41.

Davis, Beverly M. (2004). **The impact of leadership on employee motivation** (Online).

Available: http://www.lib.umi.com/digital_dissertations/gateway/full_citation&abstract/AAT_MQ89924 [2005, May 27].

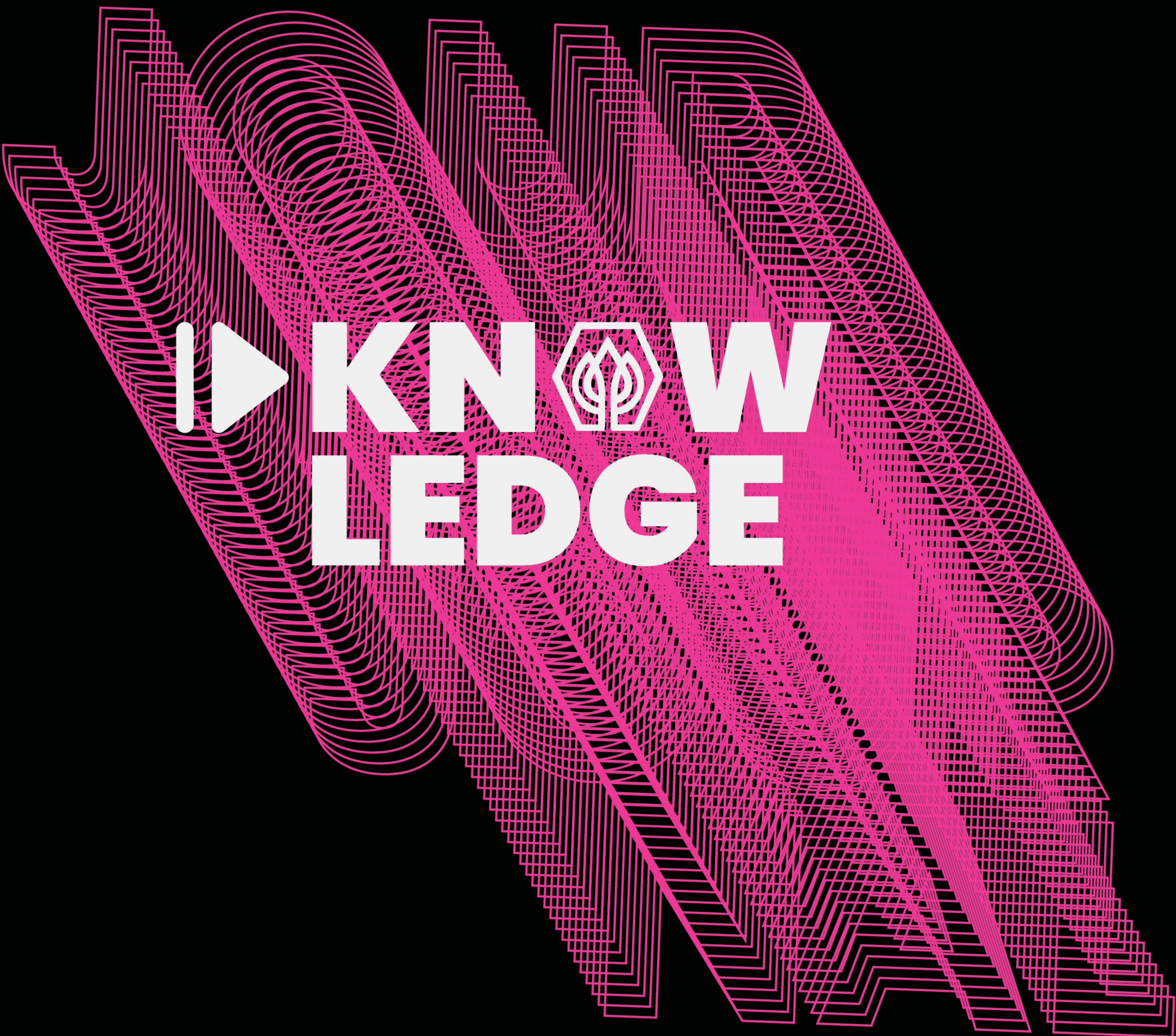
Foster, Sharon L., & Cone, John D. (1986). Design and use of direct observation. In Anthony R. Ciminero, Karen S. Calhoun, & Henry E. Adams (Eds.), **Handbook of behavioral assessment** (2nd ed.) (pp. 253-324). New York, NY: Wiley.

Huerta, de la Adriana. (2010). **Microfinance in rural and urban Thailand: Policies, social ties and successful performance**. Master Thesis of Economics, Department of Economics University of Chicago.

Morgan, Nigel, Pritchard, Annette, & Pride, Roger. (2010). *Destination branding: Creating the unique destination proposition*. London, UK: Elsevier.

Robinson, Peter (Ed.). (2009). *Operations management in the travel industry*. Cambridge, MA: CAB International.

▶ KNOW LEDGE